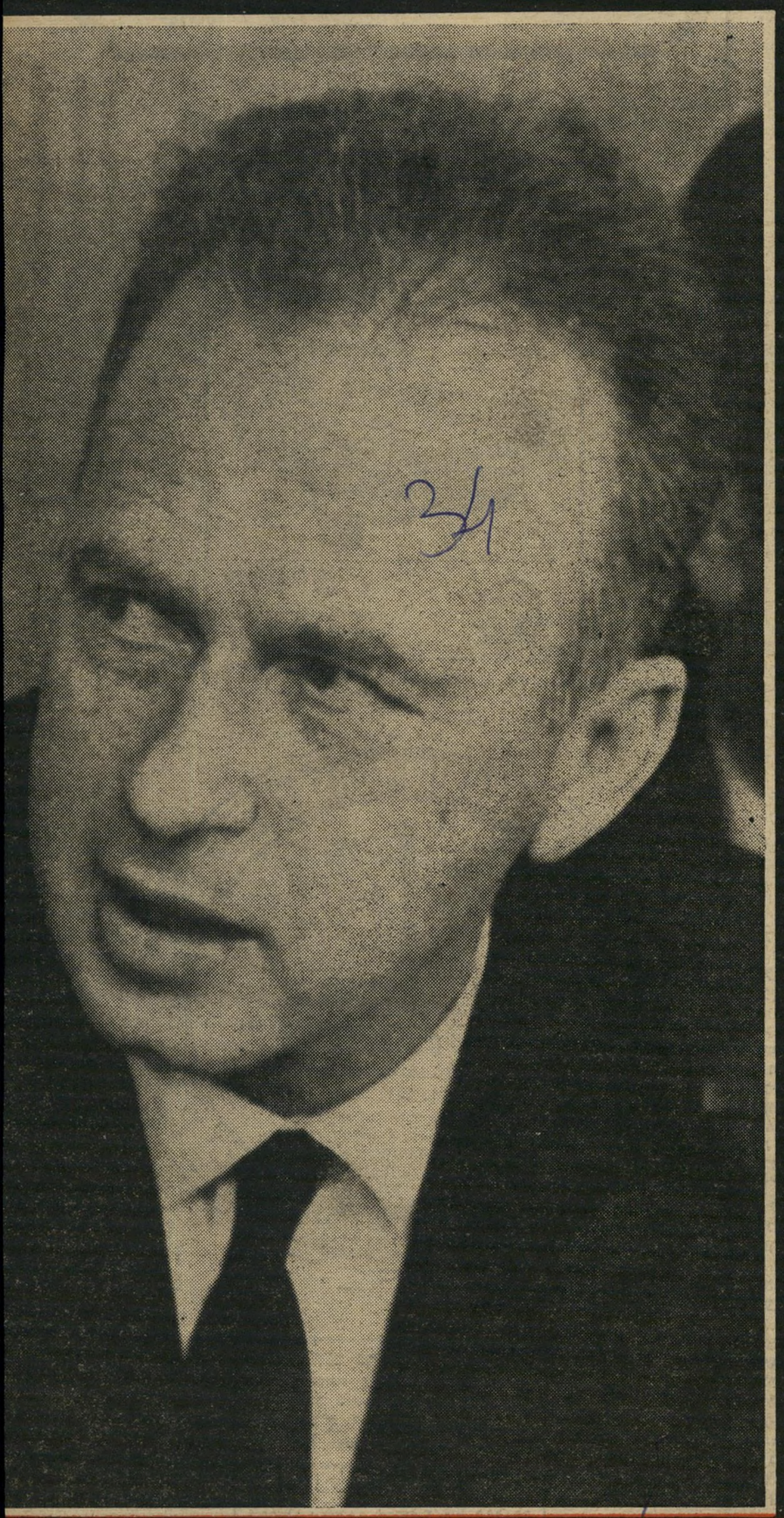
מספר 1767 שנה 35 כ' תמוז תשל"א, 13.7.1971 מחיר 1.80 ל"י

העולם הזה

"משבר רבין" מסעיר את הממשלה

רבין: הממשלה מרגזה את העם!

אם אתה רוצה אתה יכול לטוס!

קורס טיסה מעשי ותיאוריה
40—50 ל"י לשעת טיסה
במטוסי פייפר וסנה
ובהדרכת טייסים מקצועיים.

בסניפי

קלוב התעופה לישראל

תל־אביב	באר־שבע	חיפה	ירושלים
טל. 55038	71007	241953	62496
	4069		
	983887		

קריא יקר,

בגיליון זה מפרסם אורי אבנרי את הכתבה האחרונה בסידרת רשימותיו, מהביקור הקצר שערך לאחרונה באירופה. כמו הרשימות הקודמות בסידרה, כך גם רשימה זו היא ניתוח של מצב המבוסס על שיחות עם אישים אלמונים, שזהותם לא רק שאינה מופיעה בגוף הרשימה אלא שגם אינה נרמזת.

למקרא רשימות מעין אלה רק טבעי הוא שהקורא ישאל את עצמו: כל אחד יכול לכתוב רשימת פרשנות ולטעון כי היא מבוססת על מידע סודי שהגיע אליו ושאין הוא רשאי לגלות את מקורו — מה הסימוכין לאמינות מידע זה?

זוהי שאלה טובה המחייבת תשובה ברורה. בעת ביקוריו באירופה, כמעט מדי שנה, נוהג אבנרי להיפגש דרך קבע, במדינות שונות, עם מדינאים, עיתונאים, אנשי־רוח ונציגים בלתי רשמיים של תנועות ומדינות.

הקשרים עם אישים אלה מבוססים על יחסים של אמון הדדי על בסיס אישי. הם נמשכים זה שנים רבות, מתרחבים ומס־תעפים ככל שמתברר שיחס האמון מצדיק את עצמו. להוציא מקרים יוצאים מהכלל, כמו פגישות שנערכו בשעתו עם ראשי הפל"ן באלג'יריה או מי שהיה שר־החוץ העיראקי — בהן הסכימו הנפגשים לתת פירסום לדבר הפגישה, מדווח אבנרי על פגישות אלה בעילום שם.

הברירה היא אחת: או לשרוף את מקורות המידע על ידי ייחוסו, או לפרסם את הדברים מתוך הנחה שמי שירצה שיאמין ומי שלא ירצה אין אפשרות לשכנעו להאמין.

אמינותם של דיווחים אלה מתבררת רק בטווח ארוך, כאשר במרוצת השנים צצים ומופיעים אישורים והוכחות, המאמתים את מה שנכתב בזמנו על סמך מקורות אנונימיים.

כך קרה גם לאחד מדיווחיו של אבנרי, בחודרו מסיבוב פגישות באירופה לפני עשר שנים. הוא ציטט אז ידיעה שנמ־סרה לו בסוד, לפיה ניסה נשיאה המנוח של מצריים, גמאל עבד אל־נאצר, זמן קצר לפני מבצע קדש ב־1956, להגיע לידי שיחות שלום עם ישראל באמצעות מתווך אמריקאי. אבנרי פירסם אז כי כפי שנמסר לו, היה המתווך, שניהל בנפרד את השיחות עם דוד בן־גוריון מצד אחד ועם נאצר מצד שני, רוברט אנדרסון, שהיה סגן שר־ההגנה בממשלת אייזנהאואר.

הפירסום, שלא היו לו אז כל סימוכין, נראה בזמנו כ־שמועת־שוא. נסיונות לאמת את הידיעה בישראל נתקלו בקיר אטום. משה שרת, אז שר־החוץ, הכחיש את הידיעה במפורש. בן־גוריון נמנע מלהגיב.

רק בשבוע שעבר הפר דוד בן־גוריון את נדר החשאיות, שנדר לגבי אותן שיחות חשאיות, החל מפרסם במעריב את הפרוטוקולים המלאים והסודיים של השיחות עם המתווך שנסע מירושלים לקהיר. אותו זמן גילה בלונדון מיילס קופלנד, לשעבר איש סוכנות־הביון־המרכזית של ארצות־הברית וממקו־רבין של נאצר, כי השליח האמריקאי הסודי, שביג'ע אינו מגלה גם כיום את זהותו, היה רוברט אנדרסון.

כך, עשר שנים אחרי שהתפרסמה הידיעה הראשונה על כך בהעולם הזה, במיסגרת פרשנות מסע של אורי אבנרי, היא קיבלה אישור רשמי. מעריב זכה כמובן בסקופ גדול, מי זכר שאותו סקופ פורסם עשר שנים קודם לכן בהעולם הזה?

★ שחיתות בהימורי הטוטו

„לא נמאס לכם לצעוק כל הזמן: ,אנחנו היינו הרא־שונים'?" שואלים אותנו ידידים, כשהם גם מסבירים את השאלה: „מי שקורא את העולם הזה ממילא יודע, שידיעה מסויימת או סיפור הופיעו בשבועון לפני שהתפרסמו בכל עתון אחר. מי שלא קורא — ממילא לא יידע גם להבא."

ואומנם מדור זה, שיועד מלכתחילה לדיווח על המתרחש מאחורי־הקלעים של הידיעות והסיפורים המתפרסמים בהעולם הזה, מקבל יותר ויותר צביון של מדור תזכורת. אנו סבורים שיש בכך חשיבות. חשוב להזכיר לקוראי העולם הזה, שאינם קוראים אך ורק את העולם הזה, כי עיתון זה הוא ש־סיפק להם לראשונה מידע מסויים.

הנה, למשל, כשכל המדינה גועשת סביב השחיתות בכדורגל, כשהכנסת ועדותיה ועדת חקירה רשמית דנים בשאלה אם נקנו משחקי כדורגל בלי־גה הלאומית על ידי מהמרי הטוטו — כדאי להזכיר שהפירסום הראשון ב־ארץ בנושא זה היה בהעולם הזה.

לפני ארבעה חודשים בדיוק, בעי־צומה של עונת הליגה, היה העולם הזה העתון היחיד שהעז לטעון: „ה־מהמרים הגדולים השתלטו על פרסי הטוטו, על ידי קניית משחקים והש־קעות ענק!" (העולם הזה 1749, מיום 10.3.71). בכתבה מפורטת הסביר אז העולם הזה את התופעה של קניית משחקים על ידי מהמרים המנסים לז־כות בשיטות מסויימות בפרסים הגדו־לים. הגילויים הנחשפים בשבועות ה־אחרונים מאשרים מילה במילה את כל מה שנכתב אז באותה כתבת גילויים.

כדאי לזכור זאת בשעה ששואלים אותנו: מדוע אינכם מפרסמים עתה דבר על גילוי השחיתות בכדורגל?

התשובה היא פשוטה: עשינו זאת, לפני כולם.

שער „העולם הזה" 1749

אולפן גרג (ברי־קמא)
פותח ב־17 באוגוסט
קורס בוקר וערב של שבוע
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת!
הרשמה: ת"א: גורדון 5, טל. 236209

Schweppes

גלולת
קפה
אבקת

שחם לבינסון אילון

תשקיף

שמעון פרס ביטל חגיגת בר־מצוה לבנו

שר־התחבורה והתיקשורת, שמעון פרס, ביטל השבוע חגיגת בר־מיצווה גדולה, אותה עמד לערוך לבנו הצעיר. סיבת הביטול קשורה בשורה של אירועים מעציבים שאירעו במשפחתו של השר.

האירוע האחרון בסידרה זו היה נסיון תקיפה של אשת השר, סוניה, בידי מטורף־מין, שארב לה בחדר־המדרגות בבית החדש בו מתגוררת עתה משפחת פרס. אשת השר הצליחה להתחמק מידי התוקף, המטריד לאחרונה נשים רבות באיזור צפון רמת־אביב.

תדי קולק לעזרת הפנתרים

ראש עיריית ירושלים, תדי קולק, החליט למייע לארגון „חפנתרים השחורים". בשלב ראשון הורה תדי להקציב סכום של 12 אלף ל"י לשיקום מטה הפנתרים בשכונת מוצרארה, שהוצת ונהרס לפני שבועיים.

גם אריה פינקוס, יושב־ראש הנהלת הסוכנות היהודית, גילה רוחב־לב נדיר בתמיכה בפנתרים. אחרי שנפגש עם ראשי הארגון, תרם פינקוס סכום של אלף ל"י, כתרומתו האישית לארגון. פחות נדיב היה פנחס קופל, מסכ"ל המשטרה, שהתנגד גם הוא לסייע לפנתרים. הוא הציע להם, להעמיד לרשותם מכוניות משטרה, כדי שיוכלו להסיע בחופש הגדול את ילדי מוצרארה לטיולים בארץ.

„אוניברסיטה פתוחה" באמצעות הטלוויזיה

הנהלת הטלוויזיה הלימודית החלה לטפל ברציונות בתוכנית להקמתה של „אוניברסיטה פתוחה" במיסגרת שידורי הטלויזיה הלימודית, אחרי שהמועצה להשכלה גבוהה אישרה את יישומה בישראל של שיטת לימודים אקדמאיים זו, הנחוגה מזה שנתיים בבריטניה.

לפי שיטת לימודים זו, ניתן להגיע לתואר אקדמאי בעזרת הטלוויזיה. מלבד ההרצאות והשידורים המופעלים במסגרת „האוניברסיטה הפתוחה", נעזרים התלמידים בחומר כתוב הנשלח להם על ידי רשות האוניברסיטה, שתמורתו יש לשלם כמובן. כמו כן עומדים לרשותם מעבדות בהם הם עורכים ניסויים בהשגחת מורים, המפקחים גם על השיעורים של הסטודנטים, הנעשים בכתב.

הטלוויזיה הלימודית שלחה ללונדון את מנהל ההפקות שלה, יעקב לורברבוים, כדי ללמוד את הנושא מבחינה טכנית, אחרי שהפרופסור שניאור לימסון, האחראי על החינוך העל־תיכון במשרד החינוך, בדק לא מכבר את השיטה בביקור באנגליה.

לדעת אריה שובל, מנהל הטלוויזיה הלימודית, ניתן יהיה להפעיל את האוניברסיטה הטלוויזיונית בישראל תוך שנתיים. קרוב לוודאי שהפיקוח האקדמאי עליה יהיה בידי אוניברסיטת תל־אביב.

המהמרים הגדולים בטוטו — אנשי „הפשע המאורגן"

ראשי ההתאחדות לכדורגל וראשי המועצה להימורים, שהופיעו בפני ועדת החקירה הממשלתית חחוקרת את השחיתות ומכירת המשחקים בליגה הלאומית, העלימו בעדויותיהם בפני ועדת החקירה עובדה יסודית אחת: שיש זחות בין אלה שהימרו תעונה בסכומים גבוהים בטוטו, לבין השמות שחזוקרו בכתבותיו של רן כסלו בהארץ כאנשי „הפשע המאורגן" בישראל.

רשימת המהמרים הגדולים כוללת חמישה שמות. השמות ידועים לראשי ההתאחדות לכדורגל והמועצה להימורים, אולם הם אינם יכולים להוכיח דבר, כיוון שמהמרים אלה, ניצלו פירצה הקיימת בשיטת ההימורים הקיימת בארץ. בשיטה זו אין המהמר חייב לציין את זהותו על גבי טופס הניחושים שלו. המהמרים הגדולים היו נוהגים להמר בסכומים גדולים באמצעות טפסים שהיו מוסרים במשרדים המרכזיים של הטוטו, כשעל הטפסים היו סימנים מוסכמים, כמו בבנקים שווייצריים.

במקרים של זכיות גדולות, ניתן היה לשלוח מישהו, עם אותו חלק מטופס הניחושים שנשאר בידי המנחש ושנשא את הסימן המוסכם, ולקבל את הזכיה מבלי לגלות את זהות הזוכה.

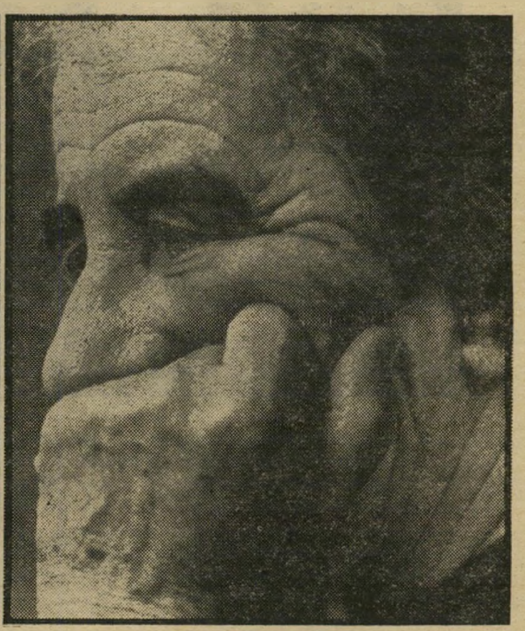
האם היה אדם נוסף בחדר הרצח?

שבועיים לאחר רצח עודד קליפצקי (העולם הזה 1766) אין עדיין בידי החוקרים חומר כלשהו נגד אף אחד מהחשודים. **במהלך החקירה, הגיעו החוקרים למסקנה כי בעת הרצח היה בחדר הרצח, מלבד הנרצח, זוהרה תנעי, וידידה שמעון עטיה, גם אדם רביעי. אדם זה נסע עם שמעון וזוהרה, כאשר הוביל את עודד הפצוע לבית־החולים, וירד לאחר מכן למחתרת, כשהוא נוטל איתו את סכום הכסף העגקי שהיה אצל הנרצח, וכן את אקדח הטופו שלפי הסברה היה בידי שמעון, ואשר איתו השיב אש לתוקפים.**

שבוע לאחר הרצח, היה צוות החוקרים, בראשותם של פקד יהודה פרסבירגר ופקד אליהו לביא, פסימיים למדי, לאחר שכל החשודים שנעצרו, נתגלו כבלתי פוריים. מאוחר יותר, עלה המוראל בצוות, כאשר באליבי של שניים מהחשודים, ניסים לביא וחביב אבו־זמיל, נתגלו סדקים. חבריו של ניסים, שעליהם התבסס האליבי שלו, נלקחו לבדיקה במכונת־אמת, ונתגלה, לדברי המשטרה, שהם שיקרו.

אלא שגם במקרה הטוב ביותר, אף אם יישבר האליבי של השניים, אין זה נותן עדיין בידי המשטרה הוכחות לאשמתם — ביחוד אם העצורים יבכרו להמשיך לשתוק. כרגע, מתפללים החוקרים לשמץ מזל — דהיינו, להלשנה שתעלה אותם לכיוון הנכון.

בכי חמרורים - גולדה מבכה את טבוקין

יצחק טבנקין נפטר בשבוע שעבר בשיבה טובה, ואין אם בישראל שאינה מאחלת לבניה שלא ימותו צעירים יותר. אולם זה לא עזר לנחם את ראש הממשלה, גולדה מאיר, שלא הצליחה לעצור בטקס ההלווייה בעד יגונה, על אובדן חבר כה ותיק בדרך כה ארוכה. בתחילה חיתה עצורה עדיין, ורק מבטה המצומצם, הנישא כאילו למרחקים, העיד על מבול הזיכרונות המציף אותה. אחר פרצה בבכי עצור. כאשר התגברה על התקף הבכי ונרגעה, מחתה את עיניה בידיה, ללא גינוני טקס.

קח בקיץ
קפה קר

קפה נמס עלית

מכתבים

■ מדינת משטרה

לפני מספר שנים ביקרנו בישראל, ו־כעבור זמן קצר נוכחנו שארץ זו א י נ ה דמוקרטיה, ולכן חזרנו לאנגליה.

בתמונה המצורפת ניתן לראות הפגנת־מחאה וכיצד פועל שוטר בריטי הנתקל בבעייה זו. לא כמו במדינת־המשטרה יש־ראל, שבה היה האיש נזרק לבית־סוהר, ושם סופג מכות.

פיזור הפגנה באנגליה

עובדה ידועה היא שהשוטרים הישר־אליים מורידים את מספרי־הזהוי שלהם כך שלא יזהו אותם לאחר ביצוע מעשיהם.

ג'. שוקר,
לונדון, אנגליה

■ הפסקת הריון

ברצוני להוסיף על הגאמר בהנדון: הפ־סקת הריון (העולם הזה 1766):

ויקטור שם־טוב טוען שאם תהינה הפ־לות חוקיות, תרד פלאים הילודה.

אך האם חשב פעם השר שם־טוב על המטרד החברתי והסוציאלי שיוצרים יל־דים שנולדו „במקרה" ואין להוריהם תוכ־נית ומטרות לגדלם.

ואם תרד הילודה לדברי שם־טוב עדיף שאותם הנולדים לא יבואו „במקרה" אלא בכוונה מראש, בתוכנית לגידולם ולהש־תלבותם בחיים.

בני ציטרין,
תל־אביב

■ כתובת ה„פנתרים"

אני מחפשת כתובת פרטית של אחד ממנהיגי הפנתרים השחורים.

פרישתא

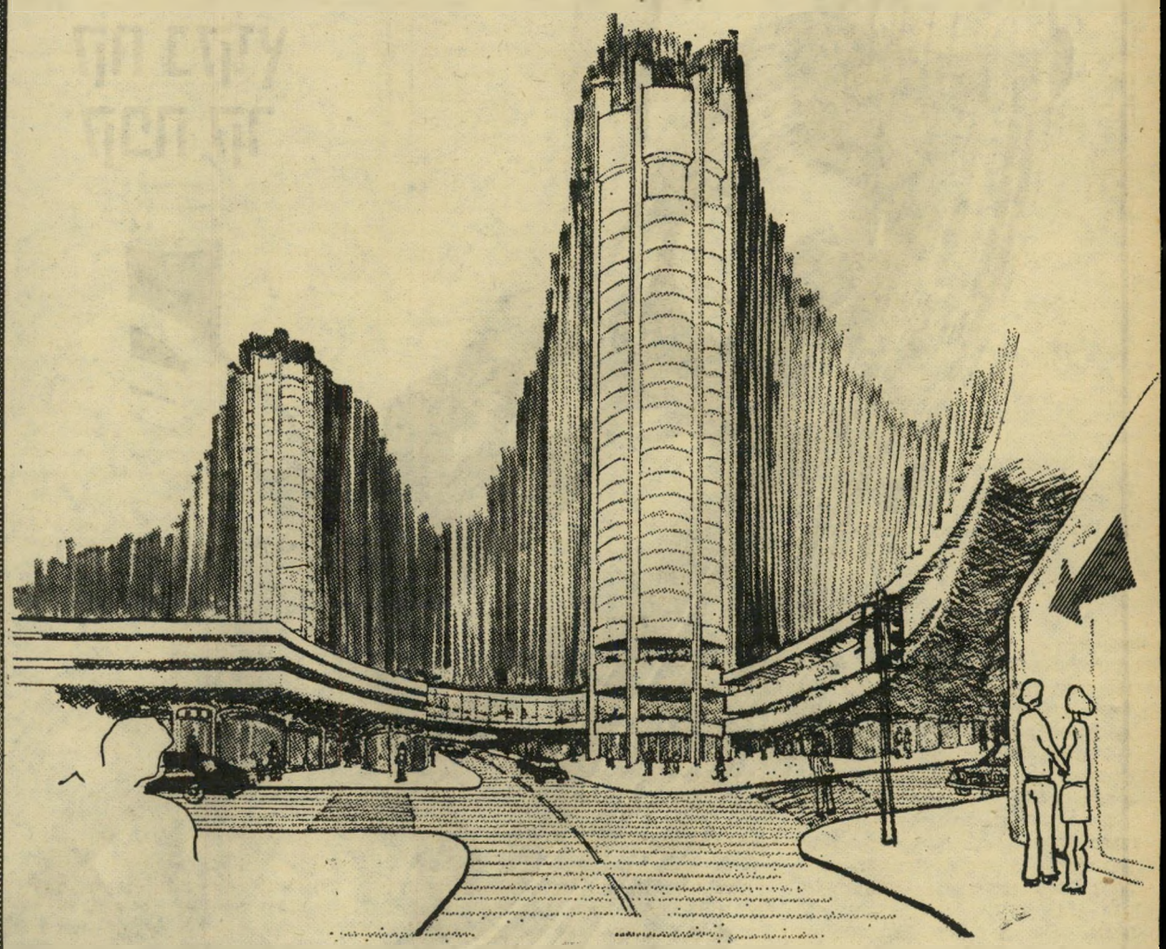
אני צריכה את הכתובת, מפני שאני רוצה לכתוב עליהם במענית, העיתון של תנועת המושבים.

יפה פרישתא, מושב
קלחים 76, ד.נ. הנגב

■ מדינה בתוך מדינה

מישהו אמר לי פעם כי משרד הרישוי הינו מעין מדינה קטנה. אני מסכים איתו אך לצערי אותה מדינה הולכת מדחי אל דחי. יש בה סדרי־יום. יש הרבה ביזבוז

DIZENGOFF CENTRE

במקום המבוקש ביותר בישראל, בקרן הרחובות דיזנגוף—המלך ג'ורג', בין כיכר דיזנגוף והיכל-התרבות, בשטחה של „שכונת נורדיה" בונה אריה פילץ מרכז ענקי חדש למסחר ולתיירות ברמת ביצוע מעולה.

מרכז זה יכלול שלושה מגדלי מלונות, גשר מרהיב-עין מעל לרחוב דיזנגוף ושטח מסחרי נרחב שבו יוקמו בתי-העסק הנאים ביותר בישראל הוא יהיה כולו ממוזג אוויר (לרבות הרחובות הפנימיים) ויהיו בו מקומות חנייה ליותר מאלף מכוניות.

החלה ההרשמה

לרכישת שטחים מסחריים ב„דיזנגוף סנטר"

במשרד המכירות, רחוב שלום עליכם 5, פינת רחוב הירקון, תל־אביב.
לקבלת פרטים, טלפונים: 59760, 56848. משרד המכירות פתוח מ־9 בבוקר עד 1 בצהרים ומ־4 אחה"צ עד 8 בערב.
הכניסה למכוניות מרציף הרברט סמואל ליד שגרירות ארצות־הברית. חנייה מובטחת.

המרכז של המרכז

פרסום לבלום

זמן ויש המון אפסים. אפסים ליד אשנבים, אפסים למעלה, למטה ומכל הכיוונים.

ויש מה שיכאב, מה שיבער בפנים (מבלי להזכיר שמות). לא נעים לראות את אותה סקידה אשר הפסקת התה שלה ארכה כה מן המותר, והנהנה היחידי מכל סיכסוך שלה עם הבוס הוא המזנון.

מציק שצריך לפחד מהטסט, וחבל שישנם טסטרים שיותר מ־סט! ימינה! שמאלה! לא יודעים דבר. שלא מבינים כמה התלמיד מתרגש (קצת פסיכולוגיה) ומה זו טעות של התרגשות וטעות של חוסר ידע. ועוד יותר מצער שקיימים טסטרים שאצלם אין לעבור ב„מכה הראשונה", ואם הטסט במשך 20 דקות עובר בסדר אז עוד רבע שעה לא תזיק (שיתעיפו ויכשלו... אמן!).

ידוע אותו הטסטר הארוך והגבוה, אשר לזכותו שתי תאונות בשעת טסט אך בזכות הגב הרחב שמאחוריו אין הוא מפסטר. ממש „מלבב" לפגוש רב־בוחן אשר פוטר אותך ב„אין לי מה לעשות בניידון!" אם נשאל מה מוכן לעשות „אזרח משרד הרישוי" למען אזרח מבחוץ (יהיה מעט מאוד מעל ל־0 בכיוון החיובי!).

להגיד משפט כזה היום בישראל בעידן הטלקומוניקציה של 1971!? ממש לא יאומן! אני לא יודע באיזה עולם חיים האנשים האלה! בוודאי שהם לא חזו „שלערבים ייוודע הדבר", כשם שלא חזו שפרשת התנהגותם המגוחכת התפרסם ורתגרום בושה וחרפה לכולנו: לעצם העניין הייתי מציע לעיריית תל־אביב, שהיא האפוטרופוס של גן־החיות, פיתרון קצת יותר מעשי לבעייה שיהיה צודק לגבי כל הצדדים באופן כזה שאם כבר כפייה־דתית אז שיהנו ממנה בני כל הדתות בישראל במידה שווה וללא אפליה.

לכן אני מציע: בנוסף לכניסה חינם של יהודים בשבת לגן־חיות, תהיה כניסה חינם גם של מוסלמים ביום שישי, וכניסה חינם גם של נוצרים ביום ראשון.

דני גזרן, תל־אביב

■ ימות המשיח

אני בכלל לא חסיד של בן־גוריון, אבל אני אוהב את שתי החוכמות שלו:

21 ביולי - יום השלום

בעצם ימים אלה מופץ איחול אחד ברחבי העולם: 21 ביולי שמח — יום השלום הכלל־עולמי. איחול טהור ופשוט זה מאפשר לכל בן־אנוש להתחלק במחשבה אחת, בשאיפה אחת, בכוח חיובי יוצר אחד עם כל בן־אנוש אחר על פני כוכב־לכת זה.

חג ה־21 ביולי נועד לכולם. הוא מתעלה מעבר לכל ההפרדות מעשה ידי האדם, דתיות או פוליטיות, גזעיות או מיניות, הפרדות בין דורות או בין צבעים. כולנו רשאים לקחת בו חלק.

כעת מקדישים אנשים רבים מאוד את מירצם להפיכת ה־21 ביולי, ליום השלום הכללי. כמעט בכל הארצות שולחים האנשים ברכות „21 ביולי שמח". בקנדה, בארצות־הברית, באנגליה, בצרפת, בגרמניה, בסין, ברוסיה, בווייט־נאם, בישראל, במצרים, בתורכיה, באיסליה, בצילה ובארצות רבות אחרות — מיליוני אנשים נותנים יד להפיכת ה־21 ליולי למציאות קיימת.

הגיעה השעה לשים קץ לאלימות שבתוכנו ובינינו לבין אחרים. אין כל הבדל בין שני יחידים הנלחמים או מתווכחים ביניהם לבין שתי אומות הערשות אותו דבר. בשני המיקרים זו מלחמה. בשני המיקרים נמנעים מהאדם החופש, האושר והאהבה.

הגיעה שעת השלום.

הגיעה שעת כולנו לחיות ביחד. הגיע הזמן שניווכח שכולנו אחים, כולנו בני־אנוש. הגיע הזמן לחלק עם האדם באשר הוא את אשר כולנו חיפשנו שנים כה רבות. הגיעה השעה ליצור את ההרמוניה האמיתית אשר חמקה מבין אצבעותינו במשך זמן רב מדי.

ה־21 ביולי נותן לנו הזדמנות זו, אך התוצאות תלויות בנו.

הבה נאחל „21 ביולי שמח" לאנשים בכל העולם, בעל־פה, מעל דפי העתונים, במכתבים וברדיו, ודרך ממשלותינו הייכולות לאחל „21 ביולי שמח" למנהיגים אחרים ברחבי העולם.

הבה נבצע את ה־21 ביולי. מעשינו הם אנחנו; הבה נעשה את אשר אנו שואפים להיות.

רון בזאר, מונטריאל, קנדה

פרטים על ה־21 ביולי

היכן ומתי מקורו?

באוקטובר שנה שעברה בתורכיה, כתוצאה מהחסגר נגד מנפת החולירע שם, נתקעו 40 איש בגבול תורכיה־בולגריה. אנשים אלה שהו ביחד במשך שבועיים, מוצאם היה מ־17 ארצות שונות, וחם ייצגו הרבה שפות, תרבויות, גילים, גזעים ודתות. עברה עליהם חוויה נפלאה שבה כולם הסתדרו יפה עם כולם. כשחוסר המהסגר, חזרו האנשים לארצותיהם והחלו לברך את חבריהם ב„21 ביולי שמח".

מה עוד קורה ב־21 ביולי?

- **בבלגיה, זהו יום החג הלאומי.**
- **בקובה, זהו חג המולד (אותו דחה קאסטרו על מנת לאסוף את יבול הסוכר!).**
- **בהודו, זהו יום קרישנה, שבעקבותיו נולדה דת ההינדו.**

היות ואני עדיין תלוי בחסדיהם של אותם הגורמים, חלק מהמרירות נשארת מתחת לשטח ואיתה חלק מהאמת. תקוותי כי יהיה גורם אשר לא יהסס מללחום למען שינוי המצב הלא נוח הזה.

טומא, תל־אביב

■ הפלייה דתית לכולם!

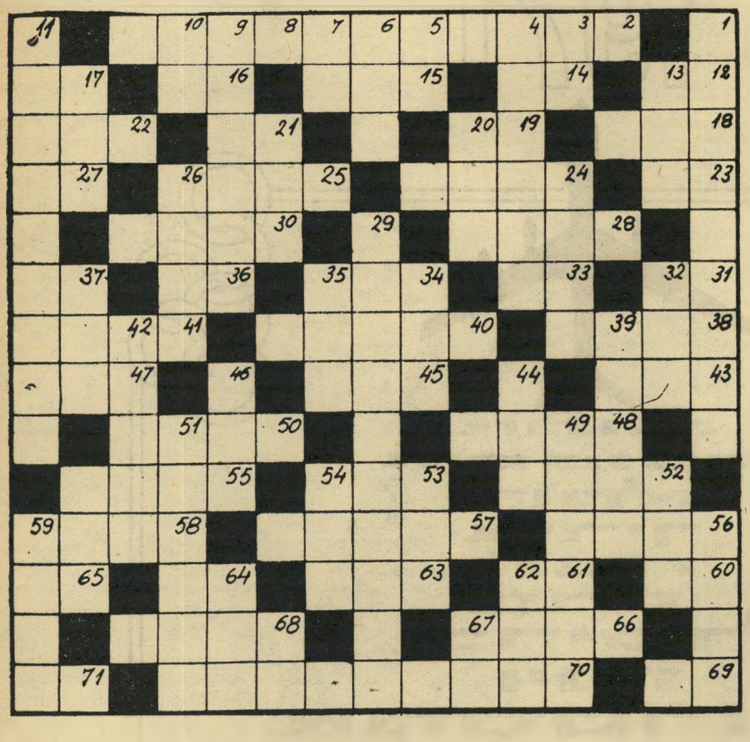
תראו רק לאילו אבסורדים מביאה הכפייה הדתית בישראל:

רוצים למנוע זרימה לגן־חיות בשבת של המוני ערבים הרוצים להנות מכניסה חינם דוגמת היהודים ומטילים עליהם תשלום המוסווה כתרומה עבור קניית־קופים.

האפלייה הטפשית הזו לא רק שאינה מוסרית, היא גם מוסיפה שמן למדורת משמיצי ישראל.

ולא מספיק לנו חוסר הטקט המשווע, מוסיפה הנהלת גן־החיות בתל־אביב לכל זה חלמאיות מדהימה כשהיא אומרת (לפי העולם הזה 1764): „לא חזינו שלערבים יוודע הדבר והם יתחילו לבוא באלפיהם."

תשבץ העולם הזה 1767

את פיתרון התשבץ יש לשלוח לת.ד. 136, תל־אביב, ולציין על גבי המעטפה: „תשבץ 1767". בין הפותרים יוגרלו פרסי ספרים.

מאוזן:

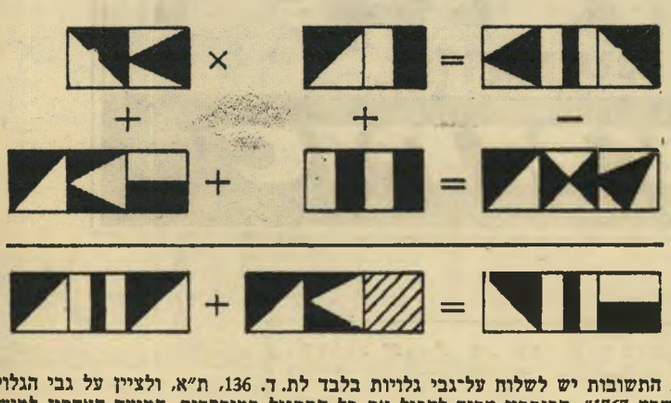
2) חיבור הכולל את סיכום עיקרי המדעים לפי האל"ף בי"ת. 12) נע. 14) מילת שאלה. 15) סיפור דמיוני שנועד ללמד מוסר על המציאות. 16) מצבה. 17) בעל גאווה. 18) סל. 19) עמדה, השקפה. 21) נהר באיטליה. 22) בעל חיי זעיר. 23) מטוס ריגול אמריקאי. 24) מתכת חזקה. 25) עיר בספרד. 27) מילת שאלה. 28) נעלם. 30) כלי מיתר. 31) זז. 33) ישן. 34) פרנזד. 36) מלא רוגז וכעס. 37) מילת שייכות. 38) יחיה דומה. 40) עירבוב מין בשאינו מינו. 41) ניקוי. 43) מין פרח. 45) התנפל, הרג ואכל. 47) סימן לתזכורת. 48) שלטון. 50) נציג ישראל באו"ם. 52) שמה של מדינת השומרים. 53) שליט מונרכי. 55) מדבר, ארץ שממה. 56) היכה הדים. 57) יחידת מטבע בישראל. 58) גורם. 60) בן הכבש. 61) דגל. 63) כבד פה. 64) מגיע. 65) אבר חשוב בגוף. 66) מלך צור ידידו של שלמה. 68) בהול. 70) מייסדה של תודו החדשה.

מאונך:

1) שנאת יהודים. 3) ישן. 4) שם סיפה וסערה. 6) שמן. 7) נהר באפריקה. 9) חכם יווני קדום. 10) מאברי הגוף. 11) תורה מדינית בלתי מוסרית. 13) שפטו. 17) עצם. 20) נחל אכזב. 21) מחוז. 24) להיט מושר בפי משפחת ירקוני. 26) הונף. 29) קריאת העתיד לפי הכוכבים. 32) מכתב מדיני בין מנהיגי מדינות. 34) קצת. 35) אבר דאיה. 37) חומר הפקק. 39) ביצה. 42) מלחין ממוצא תימני. 44) מלך העופות. 46) בצל הצמח. 49) מטעמים. 51) מישכן מלכי צרפת. 52) ניר. 53) כלי קצירה. 54) הבטן הפנימית. 56) חדד. 59) חלק ממילה. 62) דופי. 64) בסיס הדרכה. 67) נוטה ליפול. 68) מזון השמים.

חשבץ 1767

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל ספרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור, חיסור וכפל יש למצוא איזו ספרה מייצג כל סמל של ריבוע.

את התשובות יש לשלוח על־גבי גלויות בלבד לת. ד. 136, ת"א, ולציין על גבי הגלוייה: „חשבץ 1767". הפיתרון צריך להכיל את כל התרגיל במיספרים. המועד האחרון למישלוח הפיתרון — 21.7.1971.

בין הפותרים נכונה יוגרלו שלושה פרסי ספרים.

מכתבים

(המשך מעמוד 7)

כאב מיותר

ברצוני להעיר את תשומת ליבכם לט־עות שנפלה בהעולם הזה 1763, בו הבא־תם כתבה על הרצח במגדל העמק. בדף 25 למטה, ציינתם בתמונה, שאשת הח־שוד ברצח היא המצולמת. אך למעשה זוהי אשת הנרצח אברהם סויסה ז״ל, ש־מת מפצעיו בבית־החולים.

סויסה

מובן מאליו, שלכל אחד מן הנוכחים שלא נפגעו יש גירסה משלו והייתם מייטיבים לעשות אילו התעמקתם יותר ו־שאלתם ישירות את אחד האחים שנותרו. על־ידי כך בוודאי שהייתם חוסכים כאב מיותר.

רחל סויסה, מגדל־העמק

מה פתאום חפרות אחיות?

המקום: עמידר ב׳ קריית־אתא. מרפאת קופת־חולים. הזמן: יום חול שעות הבו־קר. הפציאנט: אני. בידי מכתב מאת הרופא ממרפאת תאונות עבודה, עם הר־ראה להחליף תחבושת.

הפקידה באשנב לחלוקת מספרים לבר־שה חלוק לבן. נותנת מספר לאחות בלי בעיות. הקהל הצובא על האשנב שותק. הסכם ג׳נטלמני. לאחות אין עומדים ב־תור בשביל מספר.

בפני דלת חדר האחיות. העומדים בתור מוודאים בעין, אחד אצל השני את המס־פרים. הדלת נפתחת, בפנים החדר אחות שאטנית מרתיחה את המזרקים. בפתח, אחות צבועה בלונד דואגת שלא ייכנס יותר מבן־אדם אחד לחדר. מינהגיה, כמנ־הגיה של לקוחה בחנות המכולת. מעוררת סיכסוכים שבהם היא הפוסקת. מפרידה בין מקבלי זריקות ומקבלי תחבושות. ה־מספרים כאין וכאפס בעיניה. באה אחות שלישית. צבועה בלונד ביתר הצלחה מצרחה. מחזיקה עיתון בשפה הפולנית כהחזק תלמיד תיכון את תעודת הבגרות. תפקידה להלך הלוך ושוב במסדרון ולהגיד למחכים בתור לחכות בסבלנות.

אפשר לחשוב כי שלוש האחיות משח־ררות את הרופאים מטרדות קטנות. אפ־שר לחשוב. אבל האחיות מודעות לאח־ריותן המקצועית. הן לא חובשות גם שרי־טה אצל ילד בוכה, בלי הוראות הרו־פא. הרופא חייב לבדוק. לא נחסך מזמנו.

חסרות אחיות בארץ? לא בעמידר ב׳ בקריית־אתא.

אברהם בן־ישע, קריית־אתא

למות מאהבה

אני לא ידעתי אם לבכות או לצחוק אחרי שקראתי את הסימפוזיון שלכם עם תלמידים ומורים על הסרט שקוראים לו למות מאהבה (העולם הזה 1765).

אני חושבת שאסור להכניס לאנשים את הנושא לתוך הראש שלהם בכלל. אסור! מה יהיה מחר אם כל מיני חולי־גניות שהתגרשו כבר מבעל אחד או שניים, יתחילו לעבור קורסים למורות רק בשביל לתפוס איזה בעל צעיר בתיכון? אני חושבת שזה סקנדל.

״העולם הזה״, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • ״הדפוס החדש״ בע״מ, ת״א, רח׳ בן־אביגדור • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע״מ. העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע״מ.

Rotex

מוסיף צבע לחיים

החיים נראים עליזים וצבעוניים יותר עם
לבני רוטקס הצבעוניים והמודפסים מהלנקה

Helanca®

20 מינוס - לנערה האופנתית,
תחתונים וחזיה בצבע ודוגמא זהים,
טוני - לגבר הספורטיבי,
תחתונים צבעוניים ומודפסים.

חוטי הלנקה מיוצרים בלעדית בישראל על ידי מפעלי הברלון בע"מ גרשותה של חברת הברליין, שוויצריה.

הילדים לא יודעים מה שהם רוצים, ואסור להכניס להם לראש שמותר להם לרצות כל מיני דברים כאלה, שהם בפיר־רוש נגד המוסר ונגד הנורמליות.

בבה גליקסון, רמת־גן

„גן הוואי"

כן פתוח

הריני מתייחס לסיפור שהופיע במדור רחל המרחלת (העולם הזה 1766) „חתונה במחתרת".

בכתבה זו נאמר בין השאר:
„גן־הוואי סגור בכלל בעונה זו ואפילו חשמל אין בו."

הנני להודיעכם כי מועדון גן־הוואי פתוח כל ימות השנה בלילות ששי ומוצאי שבת. כן פתוח המועדון בכל ערבי השבוע פרט ליום ראשון.

ובאשר לתאורה חשמלית, ספק אם יש עוד תאורה משוכללת ורבגונית בהרבה מקומות כמו בגן־הוואי.

יוסף מלניק, בעל קפה גן־הוואי, תל־אביב

שטחיות

וכורות

הבורות של דן בן־אמוץ או יותר נכון השטחיות שלו הגיעו בגליון העולם הזה 1764 לשיא. אם אינו יודע לקרוא שמות ערביים, ובשל כך לכתוב ד"ר יוסוף זיין במקום זועין, אנא, שיעשה טובה ולא יכתוב כלל „בדיחות" כאלה.

אם אין לו מה לכתוב והוא סתם מנסה „למלא" טורים — מותר לו לא למלא תמיד דף שלם.

אגב, קראתי בזמן האחרון את הספר שלו לזכור ולשכוח, ובניגוד גמור למדור שלו בעיתון, הוא מגיע לרמה גבוהה מאוד.

עפר בן־יצחק, תלמיד תיכון, חיפה

הקבלן הכי טוב

בין הצירים

כתבתם על הקבלן אליהו כדורי (העולם הזה 1761). אינני יודע כיצד לשתוק על זה. הרי לכולם ידוע שבזמן שעבד הוא היה צועק ומשתולל ומכריז לכל שהוא צייר. ואתם עוד כותבים עליו שהוא קבלן. הרי הוא בסך הכל לא עשה דבר, מלבד להסתובב כל היום לבוש פרנג'י. הוא היה בא ומסתכל, נותן פקודות ואף פעם

פדלון

לא החזיק פטיש ביד. כולם עבדו קשה מלבדו.

הנני עובד הרבה עם קבלנים ואם מר אליהו כדורי הוא קבלן הרי שאני צנצנת.

רפי פדלון, בני־ברק

טעות

לעולם צודקת

„שר־החוץ עצמו מר אבא אבן אמר... מר א ב ר הוסיף... (מעריב, 28.6.71).

ירון בן־אריה, חיפה

קוראים חשובים מכתבים מתבקשים לנפח אותם בקצרה. עריכות תינתן למצרפים תמונות למכתביהם.

הנסיך והנסיכה של ישראל

לשנת 1971

מטעם מערכת העולם הזה

התחרות תיערך ב„היכל התרבות", ביום חמישי, 22.7.71, בשעה 4 אחה"צ

כרטיסים ל ה ש י ג במערכת „העולם הזה", רחוב קרליבך 12, תל־אביב, ב„רוקוקו", וביתר משרדי הכרטיסים

סיגלית וייסבורג
בת 4½, רחוב פינסקר 33, תל־אביב

שרית עדיאל
בת 4, רחוב ברנדס 66, תל־אביב

עירן וייסבורג
בן 4½, רחוב פינסקר 33, תל־אביב

הסבון ללא סבון Taya

תובנית אמנותית

מנחה ומגיש
מייק בורשטיין

משתתפי המחזמר לילדים
„עלילות פופיי"

ג'ורג' איברהים
(סמי וסוסו)

גליה ישי

פאוסט הקוסם

אם יש לך בכית צבר או צבריה — לא פחות מקסימים — שילחי את תמונותיהם בציון השם, הכתובת והגיל, אל מערכת „העולם הזה", ת.ד. 136, תל־אביב (עבור תחרות הנסיך והנסיכה). עדיפות תינתן לתמונות בשחור־לבן. התחרות פתוחה לכל ילד וילדה מגיל ארבע עד שבע.

במרחב

מצרים

„הישראלים

עינו אותי."

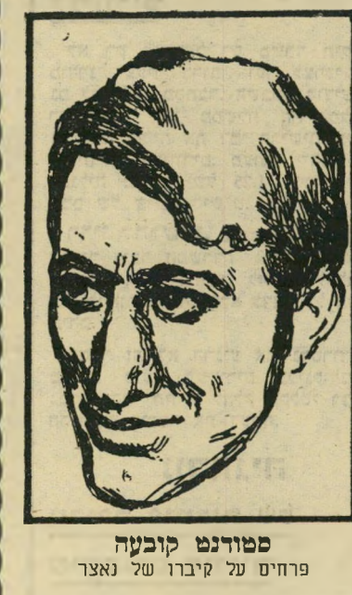
„בשם חברי בכלא הישראלי, אני מניח את הזר הזה על קיברו של גיבורנו, ג'מאל עבד אל נאצר." תיסיר קובעה, יושב־ראש אגודת הסטודנטים הפלסטינאים ל־שעבר, אשר גורש לא מכבר מישראל לא־חר שלוש שנים בכלא, ניפנה לעבר העיתונאים הרבים, שליוו אותו מאז הגיעו לקהיר, והסביר:

„זה המעשה הראשון שלי ברגע ש־הגעתי לקהיר מבירורת. כאשר נודע ל־ידידי בכלא שהשלטונות עומדים לשחרר אותי ולגרש אותי, ביקשו ממני לשים זר פרחים על קיברו של הראיס."

סתירה עדינה. בזמנו, כאשר ישב תיסיר קובעה בכלא שכם, איפשרו לו השלטונות לקיים בית־ספר לאסירים, ו־לפגוש עיתונאים רבים. בראיונות, אמר קובעה כי השלטונות מתייחסים אליו בהגינות. אולם מיד לאחר שיחרורו, סיפר לעיתונאים הערביים סיפור שונה — כיצד עונה בכלא הישראלי, במיוחד ב־מחנה צריפין. על סתירה זו, נתבקש בש־בוע שעבר להשיב מעל גלי האתר של קול פלסטין מדמשק. סיפר קובעה:

„נכון, בהתחלה התייחסו אלי יפה מאוד. נתנו לי לפתוח כיתה לאסירים. גם הירשו לי להביע את דיעותי בחופ־שיות לעיתונאים הישראלים והזרים שנפ־גשו איתי בכלא. מנהל הכלא אפילו איפ־שר לי לעבור מתא לתא, דבר שאוסרים בדרך כלל בבית־הסוהר. על תנאים אלה סיפרתי אז לעיתונאים."

עיניים בחשמל. מה השתנה איפוא? טען קבעה: „אבל לאחר שנה בערך, הר־עברתי לכלא אחר בתוך פלסטין הכבושה. זה היה כלא צבאי בסרפנד. שם עינו אותי קשות, השתמשו אפילו בחשמל, שנקשר לאבר המין שלי. הם רצו לדעת פרטים על החזית העממית, אליה אני משתייך, על אגודת הסטודנטים הפלס־

סטודנט קובעה
פרחים על קיברו של נאצר

טינאים, ועל קשריה בארצות ערב ובעולם.

„כמובן שלא השיגו ממני דבר.

„התמונה אם כן ברורה מאוד. האויב ניצל את הטובות, ששמה לי בתחילת מא־סרי, למטרות תעמולה נגד האמת המו־פצת בעולם על פעולותיו האכזריות. זה ברור לי במיוחד עכשיו, לאחר שראיתי כמה כתבות שפורסמו בעולם, על התנאים הנפלאים כביכול שבהם מתגוררים הא־סירים הערביים בבתי־הסוהר של האויב."

פסלים

משיברי „פאנטומים"

אחסן מוח'תאר היא אחת האמניות הידועות במצריים. השבוע, כאשר נפתחה בקהיר תערוכה חדשה שלה, התברר כי תחום כישרונותיה אינו מוגבל לפיסול ו־ציור, אלא לאמנויות יפות נוספות כגון צליפה:

„את רוב הזמן הפנוי שלי," גילתה לכתבים, „אני מבלה בקו התעלה. פעם, ראיתי שם חייל ישראלי, בעבר השני, מהלך זקוף־קומה. לא יכולתי להתאפק, לקחתי רובה מאחד החיילים, והצלחתי לצוד את החייל."

אמנות קרבית. כיצד הצליחה להי־כנס לאיזור הקו הקדמי של התעלה, ש־הוא שטח סגור לאזרחים, בוודאי שלנשים? לדברי האמנית, קיבלה אישור מיוחד לכך, „שאת תוצאותיו אתם יכולים לראות ב־תערוכה שלי: כמעט כל הפסלים עשויים מרסיסי פגזים, תרמילי כדורים, ושיברי פנטומים ישראליים."

מי צריכה להתפשט - התלמידה או המורה?

מרות ההתנגדות החמורה, ממ־שיכה בעיית הבערות המינית לעלות שוב ושוב לכותרות העיתונים במדינות ערב — ובעיקר במצריים. השבוע, קרו בקהיר שני אירועים משמעותיים בנושא זה. הם היו משמעותיים במיוחד, לאור העובדה שרק שבועות מיספר קודם לכן זכה ניסיונה של עיתונאית ידועה, לצדד בחינוך מיני לנוער — במבול מכתבי הת־נגדות מצד הקוראים.

האירוע הראשון היתה עבודת־גמר יו־צאת־דופן — ראשונה מסוגה בתולדות החיים האקדמאיים במצריים — שהוגשה לדיקן הפקולטה לסוציולוגיה באוניברסי־טת עין־שמס בקהיר. נושא העבודה: „בחירת החתן והכלה". וכאילו לא די ביזיון וקצף בעצם הנושא הנועז, הרי שהעבודה הוכנה — על־ידי תלמידה.

סיפרה התלמידה, סאמיה חסן אל־סעאתי, לאחר שנושא עבודתה פורסם, בלוויית ה־עובדה שהיא קיבלה עבורה ציון טוב מאוד:

„בחירת בן־הזוג הינה דבר יסודי ב־

סוציולוגית אל־סעאתי
התאמה מינית? מה זה?

חברה. לא תמיד מרגישים בזה, במיוחד בחברה הערבית. לא מצאתי אלא ספר אחד מתורגם בנושא זה, של רוברט וייס, שר־הסעד האמריקני.

„במיסגרת המחקר שלי ראיינתי 125 אנשים, ביניהם גם 25 סטודנטים מה־פקולטה לרפואה, שנה רביעית.

„התוצאות היו מדהימות: אפילו מש־כילים מתייחסים לחתונה בהתייחסות מסו־רתית. אצל אף אחד לא שמעתי מילה אודות התאמה מינית וחשיבותה לחיי הנישואין. נכון שהחברה שלנו עדיין איננה מרשה יחסי־מין מחוץ לחיי הנ־שואין. אבל הצעירים שלנו צריכים להש־קיף על כך בעיניים אחרות. הדבר המוז־זע ביותר, לדעתי, היה שרוב חמרואיינים ענו לי, שזה תפקידה של המשפחה לב־חור את בן־הזוג."

■ ■ ■

ירוץ שני, סימלי פחות אך מעשי הרב היותר, היה סימפוזיון בנושא החינוך המיני שהתקיים בקהיר, בהש־תתפות רופאים, סוציולוגים, פסיכולו־גים ואנשי־דת.

טען, באותו סימפוזיון, ד"ר סאדק פו־דה, רופא נשים, אחד הלוחמים הראשיים להחדרת החינוך המיני: „לימוד המין מת־קבל בצורה מוטעית על־ידי רבים, שאינם מבדילים בין הצד החינוכי לבין הפירוש המקובל בחברה המזרחית. למחרת היום, בו התפרסמה תמצית הרצאה שלי על הת־דרת החינוך המיני לבתי־הספר, קיבלתי טלפון מאדם ששאל אותי: „מה פירוש הדבר הזה? האם על התלמידה להתפשט בכדי שהמורה תסביר לה את שיעור המין — או שמא על המורה להתפשט?"

■ ■ ■

ד"ר עותמאן פאראג', מרצה בבית־ספר תיכון לבנות ולבנים, קבע:

„אני מלמד שיעורי טבע, ומרגיש כיצד התלמידים והתלמידות מגלים ענין כאשר השיעור דן לעיתים בגוף האדם. זה מו־כיח כי המין הינו נושא המעסיק את ה־צעירים." הוא הביא דוגמה לחינוך מסו־לף: „באחד הימים הגיע לידי ספרון בן 40 עמודים, כתוב במכונת כתיבה. היו

הילדים, מציצים לחדר־השינה של ההורים: „שום דבר חדש. הם עושים בדיוק מה שלמדנו בכיתה."

בו הרבה סילופים ודברים זולים על המין, ודבר זה היה נמכר בשלוש לירות (מצ־ריות). אז היגעתי למסקנה כי אנחנו פוש־עים לגבי הילדים שלנו, בזאת שאיננו מאפשרים להם להבין דבר זה בצורתו הנכונה."

■ ■ ■

ד"ר נאואל אל־סעדאוי, רופאה כללית: „זה מוזר מאוד שבמאה העשרים, בו האדם הגיע לירח, שומרים עדיין אצלינו בסוד, כל דבר הנוגע למין, לאברי־מין, ולכל ההתפתחויות הנפשיות העוברות על הצעירים. אני מציעה לשלב דברים אלה בתוכנית הלימודים שלנו."

■ ■ ■

שייך עבד אל־רחמאן אל־נג'אר לא התנגד לכך. לדעתו, סיפרי הדת המוסלמית אף מלמדים על המין. הוא הביא כדוגמה את הפירוש בקוראן על הנקיון. „שם מוסבר על יחסי־מין בין גבר לאשה, על מחזור ועוד," הסביר ה־שייך הכבוד. לדעתו אין הקוראן מתנגד כלל לחינוך מיני — „בתנאי שדבר זה יוסבר מהבחינה הדתית — אשר לדעתו תואמת את תפיסת המדע.

לעומת אנשי המדע, היה הרחוב המצ־רי שרוי בחילוקי דיעות:

במישאל שתוצאותיו נמסרו בסימפוז־יון, עונת עקרת־בית: „מה חסר לילדים שלנו שעליהם ללמוד דברים רעים? לא מספיק מה שהם לומדים ברחוב?

לעומתה, טענה אחרת: „זה בכלל לא רע. לפחות שהבחורה תלמד לשמור על בעלה, שיהיה לה כמו טבעת באצבע שלה."

תומכת אחרת ברעיון החינוך המיני היתה אשתו של מהנדס, שסיפרה כי מצאה פעם בין ספרי ילדיה „תמונות מיניות מזעזעות", ומשום כך היא מעדיפה שהם „ילמדו על זה באופן גלוי."

בתום הסימפוזיון החליטו המשתתפים לתבוע כי עוד בשנת הלימודים הקרובה יפעיל משרד החינוך תוכנית הסברה מי־נית. וכי המורים שירצו ללמד את הנושא, יעברו קורס השלמה מיוחד.

בתגובה, החליט משרד החינוך המצרי „ללמוד את הבעייה בדחיפות."

בעולם

בנגלה־דש

הנאצים ממשיכים

● על כל החנויות והבתים השייכים לתושבים בני דת ההינדו, מצויירת אות „ה' גדולה. הסיבה: בדיוק כמו האות „ג' על בתי היהודים בתחילת השלטון הנאצי בגרמניה: כדי שהחיילים ידעו לאן הם יכולים לפרוץ, לשדוד ולהכות.

● על בתי התושבים המוסלמים, החי־שים קצת בטוחים יותר מאימת הצבא, תלויים שלטים: „בית זה — מוסלמי," כ־הגנה פורתא.

● על דלתות בתיהם של מעט התוש־בים הנוצריים מצויירים צלבים. הנוצרים עצמם עונדים צלבים אדומים על בג־דיהם, כסמל לחסינות מהתעללות החיילים.

מבחן־עם. כך נראית היום עיר אופיי־נית בפקיסטאן המזרחית, כמו למשל ה־עיר פאריד־פור, השוכנת כ־200 ק"מ מ־דאקה, בירת בנגלה־דש, הלא היא פקיס־טאן המזרחית. טבח־העם כבר נסתיים ב־פאריד־פור, כמו בשאר חלקי הארץ. הש־חיטות ההמוניות נגמרו. עתה, ממשיך הצבא המערב־פאקיסטאני, שנשלח לדכא את מרידת החבל המזרחי, בדיכוי התוש־בים ההינדואים — שעמדו בראש הת־ביעה לעצמאות — ללא שחיטות. סתם בשיטות הנאציות הישנות והטובות.

צבא הכיבוש אינו מסתפק רק באיתור הקורבנות. כמו הנאצים באירופה הכבו־שה, הוא תובע שיתוף־פעולה מהתושבים.

עריפת ראשים. כבמרבית חלקי בנ־גלה־דש, גם בפאריד־פור לא היתה קיימת איבה משמעותית בין הרוב המוסלמי ל־מיעוט ההינדואי. הצבא ניסה ליצור איבה כזו בכוח. לעיתים — בדרכים גסות, על־ידי אילוצם של מוסלמים לבזוז את בתי ההינדואים שבשכונתם, תוך איום שאלה שלא יעשו זאת, יוענשו. לעיתים — בדרכים עקיפות: באפריל, נערפו בכיכר המרכזית של העיר שני תושבים הינדו־אים, וגופותיהם נשרפו. במקרים אחרים, כאשר ביקשו תושבים הינדואים להמיר את דתם לאיסלאם, כדי להציל את חייהם, הם נורו בפומבי.

חיי כלב. שינאה, טרור, פחד וחשד ממלאים את האוויר. התושבים ההינדואים חיים כחיות, מוכנים להימלט כל רגע. כעשרת אלפים מהם חיו בעיר לפני פלי־שת צבא הכיבוש. מספר בלתי ידוע נש־חם או נמלט להודו. לאחרונה, חזר חלק מהפליטים. לא בגלל הבטחתו של נשיא פקיסטאן, יחיה חאן, להחזיר את החיים לנורמליזאציה — אלא בגלל שבמחנות הפליטים בהודו הם צפויים למוות מרעב או חולירע. ואילו בכל מקום אחר בפקיס־טאן המזרחית, המצב דומה. „אם לחיות כמו כלב, אז למה לא בביתי?" אמרה תושבת מקומית בת 70, בעלת פצע מכוער בצווארה. „אני מתחבאת כל הלי־לה בשדות. ביום אני מתחמקת לרחוב עובדת כמה שעות, ומנסה להתפרנס.

מאות נשחטו. זקנה זו נמלטה מפני הצבא. ביום שנכנס לעירם, כאשר שני חיילים תפסוה, היכו אותה, קרעו מעליה את תכשיטיה, וירו בה, כשהם מצמידים את קני רוביהם לצווארה. הם השאירו אותה על אם הדרך, מתה לדעתם. בדרך נס, ניצלה ממוות.

היא היתה ברת־מזל. מאות מתושבי עירה נשחטו באותו יום, אלפים נמלטו. כיום, פחות ממחצית מ־35 אלף תושבי פאריד־פור חזרו לבתיהם, והעיר נראית כעיר שוממת, מוכת מגיפה.

כמו הארץ כולה, ששישה מיליון מבניה יושבים במחנות פליטים מעבר לגבול.

ארצות־הברית

גניבת עיתונים במליוני דולר

גנבים, כידוע, אינם בוחלים בכלום. הם גונבים גשרים, פילים, רכבות ואביזרים דומים. עתה מתברר, שגם עיתונים הם נושא טוב לגניבה. טוב מאוד אפילו. ב־ניו־יורק, חשפה המשטרה רשת שהרוויחה מליון וחצי דולר בשנה, במשך שנים מספר, מגניבת העיתון דיילי ניוז.

(המשך בעמוד 12)

בעולם

(המשך מעמוד 11)

יותר מבעלי־הבית. ברשת השתתפו 36 מעובדי העיתון — שלושים מהם מחל־קים — ו־50 בעלי דוכני עיתונים ברחבי ברוקלין. בעזרת חברי הרשת במחלקת הנהלת־החשבונות, המינהלה והדפוס של העיתון, הצליחו הגנבים לשלשל לכיסיהם שלהם את התמורה ממכירת 120 אלף עיתונים לשבוע.

„הם הרוויחו יותר מבעלי העיתון," קבע קצין המשטרה שניהל את החקירה.

הדואר

נלקח

מידי הממשלה

בטקס צנוע, הצטמצמה ממשלתו של ה־נשיא ניקסון, בשבוע שעבר, מ־12 ל־11 משרדים. היה זה כאשר, לאחר הכנות ממושכות, הופקע משרד הדואר מידי ה־ממשלה, הפך לשירות ציבורי עצמאי.

בארצות־הברית, מעריכים מאוד את ה־יעילות. מאחר שחוסר יעילותו של משרד הדואר שם הפך זה שנים לבדיחה עצו־בה, לחצה הבעייה, עת ממושכת, על ה־מימשל. נראה שהפיתרון הטוב ביותר ש־הצליח למצוא, היה להיפטר מכל העסק.

האמנם פיתרון? שירות הדואר החי־דש של ארצות־הברית יהיה כפוף מעתה לרשות ציבורית, יגייס כספים על־ידי הנ־פקת איגרות־חוב לציבור, ויקבע בעצמו את תעריפיו, ללא אישור הקונגרס. כל זה — נקבע בחוק הרשות החדשה.

פתוח ברור הוא, אם כל המהומה הזאת באמת תגדיל את היעילות.

אנגליה

טלוויזיה בזול—

לעיוורים

לא רק לישראל יש משרד תיקשורת מודרני, צעיר ברוחו, ועד לצרכי העם. גם לאנגליה, מסתבר. השבוע, הודיע מש־רד הדואר של ממשלת הוד מלכותה, כי הוא מפחית את דמי הרישיון על טל־ויזיה — לעיוורים. מעתה, ייהנו עיוורי אנגליה מהנחה של 1.25 ליש"ט, מתוך המס של שישה ליש"ט.

רדיו לחרשים. בדיחה? לאו דווקא. הסביר דובר המשרד: „צריך לזכור ש־עיוורים רבים נוהגים להאזין לטלוויזיה, בלי לראות אותה. שלא לדבר על משפחו־תיהם."

הסבר זה לא הרגיע את גרטרוד הול, מנהלת מוסד לעיוורים בלינקולנשייר: „מחר, הם יתחילו לחלק מקלטי רדיו ל־חרשים," סיכמה את דעתה.

נורווגיה

מכירה פומבית של

מיסמכים סודיים

זה הופך כנראה לאופנה — פיזורם של מיסמכי ממשלה סודיים ברחבי תבל. ל־אחר פירסום מיסמכי הפנטאגון הסודיים בעיתונות העולמית, התגלתה עתה יעילו־תם של סיווגי הסודיות בארץ נוספת: ב־נורווגיה, נמכרו ארונות מלאי מיסמכים סודיים — בתור אלטע זאכן.

טעות משונה. את הארונות מלאי ת־ניירות קנה סוחר בחפצים משומשים, ש־זכה בהם במיכרז על המישקל. הניירות בארונות היו לא פחות מאשר מיסמכים של נאטו בעלי דרגת סיווג מסודי ועד סודי־ביותר־קוסמי — דרגת הסיווג הסו־דית ביותר בנורווגיה.

לאחר שהסיפור נפוץ בעיתוני נורווגיה, אישר משרד ההגנה הנורווגי כי הוא נכון, וכי מתנהלת חקירה „כיצד יכולה היתה טעות מעין זו לקרות."

הדובר הרגיע את שומעיו כי „כל ה־מיסמכים הוחזרו לממשלה על־ידי הקונה הישר."

הנדון:

מה ריצים מן היהודי המיסכן הזה? למה מתעללים בו סתם ככה?

בא לו יהודי קשיש לארץ, כדי לנוח כאן מחייו הסוערים. אין הוא מבקש אלא לחטוף שלווה. שיניחו לו לחיות בשקט, יהודי בארץ היהודים.

הוא חי לו בצינעה, מטייל קצת עם כלבו הסיני, מתנהג כאזרח שליו.

הרי כשביל זה קמה מדינת היהודים, לא כן? כדי שיבואו הנה יהודים זקנים, יתפללו ליד קברות אבותיהם (האמיתיים או המדומים), יסיימו כאן את חייהם בבוא העת.

ואם סרחו פעם קצת בנכר, אז מה? וכי אנחנו כולנו צדיקים? במדינת היהודים יש מקום גם לפושעים יהודים, בייחוד כשהם רק חשודים יהודים שלא הורשעו בדין.

וכי מה אנחנו פה, מושבה אמריקאית? היום אנחנו צריכים לעשות את העבודה המלוכלכת שלהם, להסגיר להם יהודים?

שוב, בלי רגשות מיותרים, בעזרת ה־הגיון הקר.

* * *

עצם העובדה שפועלים ברגע זה למען מר לנסקי כוחות כה אדירים, אומרת דרשני.

אין זה סוד שמשתדלים למענו כמה מאיליהחון היחודיים הגדרים ביותר שהשקיעו כספים בארץ.

וכאשר מפשפשים קצת בעברם של יהודים יקרים אלה, מגלים בו עובדות משונות.

מולטי־מיליונר אחד הוא אחיו של מי שהיה שותפו של לנסקי במישכן־הימורים גדול. מייסדו של אותו מישכן־הימורים, ידיד נעוריו של לנסקי, נרצח בצורה אכזרית — אחרי שנתגלו חילוקי־דיעות בינו ובין לנסקי.

ומולטי־מיליונר שני היה, במיקרה, סבנו של המולטי־מיליונר הראשון בפעולתו למען ישראל. וגם הוא משתדל למען לנסקי.

ומולטי־מיליונר שלישי, בעל בנק גדול בשווייץ, הוגדר בספרים ובעתונים בעלי תפוצה של מיליונים כגיזבר ממלכת־הפשע, ומלבין אותו בבנק שלו. מעין בנק־מכבסה.

ואותו מולטי־מיליונר, שהשקיע כה הרבה בארץ, הוא עפקן מרכזי ותורם גדול במפלגה הדתית שמנהיגה הוא שר־הפנים, האיש המוסמך להחליט על מתן אשרות־כניסה, הענקת אזרחות, והוצאת דרכונים.

ואילו המפלגה הדתית היריבה מונהגת על־ידי האיש שהוא שותפו של מי שהוגדר פעם כסגנו ופעם כאדונו של לנסקי בממלכת־הפשע.

אכן, הסתבכות מוזרה.

מיליונרים מוזרים. מיליונים מוזרים.

וכל המיליונים האלה מופעלים עתה כדי להבטיח לרבי מאיר בעל־הגס את המיפלט המבוקש בישראל.

אכן, נס.

* * *

הטענה המשכנעת ביותר שבפי מגיניו וממליצי־יושרו של מאיר לנסקי היא שלא הורשע מעולם בפשע של ממש.

ולפי מושגי מדינת־החוק שלנו, מי שלא הורשע — הוא חף־מפשע.

זה נכון — בישראל. אולם אין זה נכון כל־כך באמריקה.

ובוודאי לא לגבי מי שתופס שם עמדה בממלכת הפשע — כעמדה המיוחסת למר לנסקי.

כי באמריקה — השופטים נבחרים או מתמנים על־ידי פוליטיקאים. והפוליטיקאים קשורים — בכך אין שום ספק — לעיתים קרובות מאוד עם ממלכת־הפשע, המממנת את מסעי־הבחירות שלהם.

מערכת־החשיפות האמריקאית מישחתת באזורים רבים, והדבר ידוע לכל.

אשר למישטרה — הרי אין דבר כזה באמריקה. יש מישטרות. מישטרה של עיר, הכפופה לראש־העיר, שהוא פוליטיקאי. ומישטרה של המדינה, הכפופה למושל המדינה, שהוא פוליטיקאי. ומישטרה פדראלית, הכפופה למר אדגר הובר, ישיש עקשן המנהל מלחמות פרטיות נגד אויבים פרטיים, ושאיש אינו מעז לגעת בו.

כאשר אדם הוא נקי מכל הרשעה מוקדמת בארצות־הברית — אין זה תמיד הוכחה לאופי טוב. לעיתים זוהי דווקא הוכחה לאופי רע מאוד.

* * *

מר לנסקי אינו טוען שהוא שה תמים. לגמרי לא.

הוא מגלה, בגילוי־לב מלכב, שהוא „מהמר".

מה נקרא „מהמר"? אדם המבזבז כמה לירות על מיפעל־הפיס, הטוטו, הלוטו?

לאו דווקא.

מר לנסקי הוא מלך אימפריה אדירה של בתי־הימורים. הוא ניצח על ממלכה של הימורים בלתי־חוקיים ברחבי ארצות־הברית. הוא הקים ממלכה כזאת בקובה, בימי הדיקטטור באטיסטה, שוהפל על־ידי קאסטרו. הוא הקים ממלכה נוספת באיי באהאמה, ואחר־כך בבריטניה. ומי יודע היכן עוד.

אולי זה לא כל־כך נורא. יהודים הרוויחו כסף בכל מיני עסקים שחורים, ולא סירבנו לקבלם (יחד עם כספם) בארצנו.

אבל בממלכה זו של הימורים בארצות־הברית, לא הוצאו רק כספיהם של כסילים, אלא גם חייהם של גאנגסטרים. **לא נשפכו כאן רק דמים, אלא גם דם. הרבה דם.**

וזהו הדבר המיוחד המאפיין את עברו של מר לנסקי. גורל אכזר רודף אחרי אנשים שהתרועעו עימו, שהיו ידידיו ושותפיו במשך עשרות בשנים.

הם נעלמו בזה אחר זה. חלקם נרצחו, בדרך כלל מכלי שהרוציחים נתפסו. חלקם הוצאו להורג בכיסא החשמלי.

מעטים מאוד נשארו בחיים — ואלה באו לישראל, או מתדפקים כעת על שעריה.

* * *

השאלה היא, אולי, שאלה של דיוק. האם כל הנ"ל צריך להיכתב בלשון עבר, או בלשון הווה?

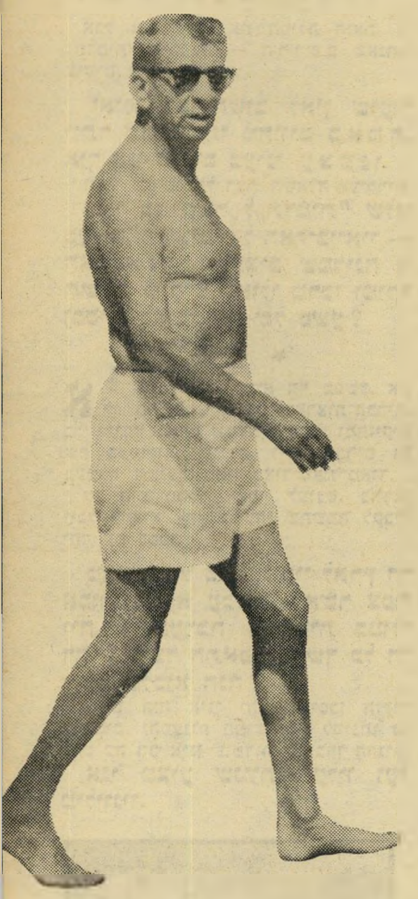
לשון אחרת — האם מר לנסקי הוא פנסיונר, החי על ריווחיהם של עסקי העבר, או שותף פעיל בעסקים אלה גם כיום?

יכול מישהו לבוא ולאמר: „טוב, נניח שהוא היה מלך הגאנגסטרים. הבוס הגדול של סינדיקאט הפשע. איש־המיסתורין שעמד מאחורי שפיכת־דם לרוב. אבל זה שייך לעבר. אם האמריקאים לא הצליחו להרשיע אותו, מדוע נמנע ממנו כעת, אחרי שיצא לגימלאות, לחיות כאן?"

לא אכנס עתה לצד המוסרי של שאלה זו. אני משיב לשאלה בשאלה: מניין הבטחון כי האיש הוא בדימוס?

האם הוא חולש גם כיום על אימפריה של הימורים, שהיא בחלקה בלתי־חוקית, ובחלקה הגדול בשליטת גאנגסטרים בינלאומיים?

האם הוא מקבל כיום אחוזי ענק מהכנסות בתי־ההימורים

כיום? אם כן, מדוע? תמורת מה?

אם פושעים יהודים באים לבקרו כאן במאורגן, כפי שטען האף־בי־איי ו/או האינטרפול, לשם מה? מה טיב הדיונים שביקשו לערוך כאן?

שאלה אחת היא אם להעניק מיקלט אישי לעבריין־בדימוס, אפילו היו מעשיו נוראים. שאלה אחרת לגמרי היא אם להעניק מיקלט פלילי לצמרת של עולם־הפשע, הפעילה עדיין בארצות רבות, והמבקשת להשתמש בחוק־השבות של מדינת־ישראל כדי לכנות בסים מוגן, אשר ממנו אפשר לפעול ברחבי העולם כולו.

* * *

מר רבים דיבר אצלנו על „תדמית". איך תשפיע פרשת לנסקי על התדמית של מדינת־ישראל בעולם?

(המשך בעמוד 14)

ר' מאיר בעל הנס

אז שיישב כאן בשקט, ושיפסיקו לבלבל לנו את המוח.

ואם הוא רוצה להביא הנה כמה מיליונים, או כמה מאות מיליונים, מה טוב. לכסף אין ריח. לקחנו כסף גם מן הרוצחים הגרמניים.

בשביל בניין הארץ, הכל טוב.

וכו' וכו' וכו'.

* * *

כך מתנחם עכשיו למען רבי מאיר בעל־הנס, האדמו"ר מבית לנסקי.

קצת בחצי־פה, וגם קצת בפה־מלא. בדיבורים וגם בכתיבה. במסדרונות הכנסת ובמשרדי מפלגות מסויימות וגם בביתה של ראש־הממשלה.

אנחנו נקראים לרחם עליו, על האיש הזה, שהוגדר על־ידי משפטן בכיר של ממשלת ארצות־הברית כ„ראש הפיראמידה של הפשע המאורגן" בארצו.

שר אחד מגן עליו, ושר שני מגנה אותו בחריפות. צהרון אחד בעדו, הצהרון השני מתקיפו.

עוד מעט תתפלג הארץ לשני מחנות — לנסקיסטים ואנטי־לנסקיסטים.

ומכיוון שאין פה מדובר רק על גורלו של איש אחד, אלא על כמה מעקרונות־היסוד של מדינתנו, וגם על האינטרס הממלכתי — מוטב לבדוק את הפרשה

(המשך מעמוד 13)

קשה לתאר מתנה טובה יותר לאנטי־שמיים שבכל הארצות, מסן־פראנסיסקו ועד ולאדיווסטוק, מ־אשר פרשה זו, הקושרת את שמה של מדינת־ישראל בשמותיהם של אילי עולם־הפשע בעבר ובהווה, הנושאים רובם שמות יהודיים.

הספר על לנסקי הוגדר כספר אנטי־שמי. איני יודע אם אכן היתה זאת מגמת המחבר. אבל קל לתאר את התרשמותו של קורא נורמלי, לא־יהודי, הקורא את מאות העמודים המלאים והגדושים בשמות יהודיים — אילי הרצח, ההימורים והזנות.

הציונות קמה, בין השאר, כדי לשנות את דעת העולם על היהודים. היא הצ־ליחה לזהות את ישראל עם גזע חדש של חלוצים, לוחמים, עובדים ויוצרים. והנה נקשר שמה של המדינה לסינדיקאט של הפשע, לפי מיטב נוסחות התעמולה הנא־צית. והלוחם הצעקני ביותר למען העניין היהודי, כביכול, מתגלה כשותף אנשי המאפיה האיטלקית בניו־יורק.

לא, זה לא טוב ל„תדמית".

אבל אני שונא את המילה הזאת. כי „תדמית" פירושה — הרושם שאנחנו עושים על אחרים.

ואילו לנו חשוב לאין שיעור יותר מה אנחנו מהווים באמת, איך אנו נראים בעיני עצמנו.

וזוהי, בסופו של דבר, השאלה העיקרית.

בלי כל קשר ל„תדמית" שלנו בעולם, ולחצים של האף־בי־איי — האם אנחנו רוצים שמדינה זו תשמש מיקלט, ואולי מרכז ומוקד וכסים, לאימפריה של פשע?

* * *

אם מר לנסקי הוא חף מפשע, אין לו מה לחשוש גם בארצות־הברית. כל ידידיו עדיין נמצאים שם, ומחזיקים שם בעמדות חשובות, ויש אומרים גם בעמדה חשובה מאוד־מאוד־מאוד.

אם הוא מהמר הצפוי לעונש, בוודאי יוכל למצוא ארץ כלשהי שתשמח לקבלו יחד עם כספו.

מדוע גברו בו געגועיו לארץ ה־אבות דווקא עכשיו, כאשר צפוי־יה לו מערכה משפטית במול־דתו? כיצד התאפק במשך כל ה־שנים מלבוא הנה?

האיש הזה אינו יהודי מיסכן הזוקק לרחמים. והטענות המושמעות להגנתו ב־להט כה רב אינן עומדות במיבחן ההגיון.

אני מציע שנוותר עליו ועל מיליוניו.

לנסקי כ„אבדיה"
מוקד עולמי?

מפני שהחליט לגלות האמת- הוא עלול להפסיד כיסא בממשלה

צחק רבין, שגריר ישראל בארצות־הברית, כמעט ואיבד את הסיכוי שלו להיכלל החל מראשית השנה האזרחית הבאה בין חבריה של ממשלת ישראל.

רק לפני חודשים מעטים נראתה ה־קאריירה של יצחק רבין כמבטיחה ביותר ומועידה אותו לגדולות. באופן רשמי הוח־לט בצמרת העבודה כי השגריר המנומש, מי שהיה רמטכ"ל צה"ל במלחמת ששת־הימים, יטוש את תפקידו כשגריר ישר־אל בוושינגטון, יחזור לארץ ויצורף כאחד משרי המערך לממשלה.

הבטחה זו לא ניתנה לרבין כפרס. להפך. בחודשים שקדמו למתן ההבטחה הצליח יצחק רבין להרגיז רבים מחברי דה מאיר, פנחס ספיר, ישראל גלילי ו־יגאל אלון, שראו בצירופו לממשלה טריז בפני אפשרות השתלטות של משה דיין.

מצב זה כבר לא היה קיים יותר השבוע. יצחק רבין הצליח לקומם נגדו את כל שרי הממשלה החשובים. אל יריבין ב־עבר, מאבא אבן ועד משה דיין, הצטרפו עתה גם גולדה, ספיר וישראל גלילי. כו־לם מאוחדים כיום בדיעה שההחלטה ל־צרף את רבין לממשלה היתה כנראה מוקדמת מדי. הוא איכזב אותם בהתנהגו־תו ודיעותיו בשבועות האחרונים, לא הצדיק את הציפיות שתלו בו. הוא יקבל עונש: לא יתנו לו כיסא בממשלה!

במרוצת השתלבותו בתפקידו הדיפלו־מטי, החלו שרי הממשלה להבחין שרבין הופך יותר ויותר לדובר אמריקאי כלפי הממשלה, מאשר לדובר הממשלה כלפי המימשל בארצות־הברית. זהו תהליך ה־קורה להרבה שגרירים. אבל אצל רבין בלט הדבר במיוחד, משום שבדיעותיו ה־פרטיות הוא הזדהה עם הדיעות המקוב־לות בצמרת המימשל בארצות־הברית.

רבין סבור כי ישראל חייבת לקבל הסדר של פתרון הכרוך בנסיגה. מול ה־סיכון שבתוכנית השלום האמריקאית, טו־ען רבין כי המצב מכיל סיכון רב יותר.

לאור זאת, התיחסו בממשלה אל דיווי־חיו והערכותיו כשגריר באי־אמון, כיוון שסברו שאלה מושפעים מדיעותיו האיש־יות. לרוע מזלו של רבין התגשמו כמעט כל הערכותיו המדיניות, דבר שהעלה את חמת אותם שרים בממשלה שהערכותיהם היו שונות משלו.

אולם השיא הגיע בשבוע שעבר. רבין עשה מעשה שהוא חסר תקדים בחיים ה־דיפלומטיים. הוא העניק ראיון לגלי צה"ל, בו תיאר את מדיניות ממשלת ארצות־הברית כלפי ישראל, כפי שהוא רואה או־תה כשגריר. הדבר הנורא בשידור זה היה שדיעותיו של רבין עמדו בניגוד

האביר הג'ינג'י יוצא להרב

גולדה ורבין בארצות־הברית
הוא צדק

לכל מה שממשלת ישראל מנסה לצייר ב־עיני הציבור כעמדתה של ארצות־הברית.

במילים אחרות ניתן היה להגדיר את דבריו של רבין כסטירת־לחי פומבית ל־ממשלה, האומרת: תפסיקו לרמות ולהו־ליך שולל את העם. לא רק שאתם מספ־רים לעם דברים בלתי נכונים על עמדת ארה"ב, אלא שאתם יודעים שזה אינו נכון.

אישיות של קצין־מטה

זעם שעורר ראיון זה של רבין היה כללי. הוא נבע לא כל כך מעצם ההעצה לפנות ישירות אל הציבור, כמו מהעובדה שכל דבריו של רבין היו אמת והוא צדק בכל הסבריו.

השאלה היתה: למה הוא עשה זאת? האם לא ידע שסיכן בכך את מעמדו? ה־תשובה על שאלות אלה מצויה באישיותו המיוחדת של רבין. רבין הוא ביסודו קצין־מטה יותר מאשר מפקד. ההבדל בין שני טיפוסים אלה הוא בכך, שבעוד ש־הראשון עורך הערכות מצב, מסיק השני את המסקנות ונותן את הפקודות.

נראה שרבין החליט שירשם, כי מה שעושה ממשלת ישראל ביחסיה עם אר־צות־הברית עומד בניגוד להערכותיו ו־דיווחיו. עוד לפני שפרץ בארצות־הברית הויכוח הגדול סביב הזכות לגלות לציבור את העובדה שהממשלה מרמה אותו, הגיע יצחק רבין, שהוא ישר באופן אישי בצור־רה קיצונית, למסקנה חיובית בנושא דו־מה. הוא החליט שחובתו כשגריר היא לגלות ולהבהיר לציבור כי הממשלה, או־תה הוא מייצג כלפי ממשלת ארצות־הברית, מוליכה אותו שולל.

מדוע עשה זאת רבין דווקא באותה שבת לפני שבועיים, באופן בלתי צפוי כל כך? יתכן והתשובה לשאלה זו טמו־נה בפגישה שהיתה לו יום קודם לכן עם עוזר שר־החוץ האמריקאי לעניני המזרח התיכון ג'וזף סיסקו.

באותה פגישה הובהר לרבין, כנראה בפעם הראשונה, שהאמריקאים יודעים על כך שגולדה הסירה ממנו חסותה והוא אינו יכול לשמש עוד דוברה של הממש־לה במגעים עם ממשלת ארצות־הברית. סיסקו ביקש ביקור אישי בישראל, כדי לשוחח ישירות עם השרים החשובים ו־

רבין וכתו בישראל
הוא נדפק

העשויים להחליט — קרי: גולדה ודיין.

היה זה כאילו אמר סיסקו לרבין: אנחנו יודעים שלא מאמינים לך כבר שם, אז תן לי לנסות ולהסביר להם מה המצב.

אין מחליף לרבין

כך, מיד אחרי שהעביר רבין לממשלת ישראל את משאלתו של סיסקו לביקור אישי בארץ לשיחה עם שרי הממשלה, הוא הגיב בראיון משודר שנועד לומר: אל תחיו באשליות. אין לאמריקאים שום התחייבויות כלפי ישראל. אין הם מוכנים שישראל תהיה יחידה היחידה שלהם בחלק זה של העולם. הם רוצים שלום תמורת נסיגה. את זה תצטרכו לבלוע. למעשה ממשלת ישראל יודעת זאת. היא רק מעמידה פנים שהיא מסרבת לבלוע את צפרדע הנסיגה.

למחרת, ביום הראשון לפני שבוע, באה פעולת התגמול על צעדו של רבין. מזכירו של ישראל גלילי הודלף לעתונות, כי הממשלה אינה רואה בעין יפה את ביקורו של סיסקו בישראל עם הצעות חדשות וכי ישיבת הממשלה באותו יום תדון בבקשה.

היה זה מעשה חצוף וחסר תקדים בייחסים דיפלומטיים בין שתי מדינות ידידותיות. הוא הציג את סיסקו כאותם יהודים החשודים בהשתייכותם למאפיה, שמשרת ישראל מגעה את כניסתם לארץ בלוד. התדהמה והזעם שעוררו ידיעות אלה בוושינגטון הפתיעו אפילו את ממשלת ישראל, עד שגלילי עצמו נאלץ לרכך את משמעות הידיעות.

אל צעד זה נוסף הראיון המשודר של משה דיין השבוע, שהצטיין בתוקפנותו וקיצוניותו. מגמתו של הראיון עם דיין היתה כמגמת דחיית ביקורו של סיסקו, להבהיר לאמריקאים כי כל עוד לא תתחייב ארצות־הברית לחדש את אספקת הנשק לישראל, אין מה לדבר על המשך השיחות לקראת הסדר.

מה שאירע למעשה בשבוע האחרון הוא ניתוק יחסים בלתי פורמאלי עם ארצות־הברית. כי למעשה אין יותר שגריר ישראלי בוושינגטון. יצחק רבין אינו יכול עוד לייצג את ממשלת ישראל אצל האמריקאים. לאמריקאים אין גם נציג בישראל, כיון שהשגריר האמריקאי בתל־אביב הוא חולה ומנותרל מכל פעילות.

במצב זה היה הצעד הסביר ביותר החלפתו של יצחק רבין בשגריר אחר, שיוכל להשמיע באוזני האמריקאים מה שממשלת ישראל רוצה להשמיע להם ולהשמיע לממשלה מה שהיא רוצה לשמוע.

לרוע המזל אין ממשלת ישראל מצליחה למצוא מועמדים מתאימים להחלפתו של רבין. שני מועמדים שהציעו את עצמם, גדעון רפאל ויעקב הרצוג, נפסלו כבלתי מתאימים. שני מועמדים אחרים, להם הוצע התפקיד, קצין בכיר בצה"ל ואבי שלוש, כיום מנהל בנק אמריקאי בישראל, דחו את ההצעה.

מועמד נוסף הרוצה את המישרה משום שהוא חושב שהיא קרש קפיצה לקראת שרות בממשלה, הוא יועצה המדיני של ראש־הממשלה, שמחה דינין, אלא שלמרות השפעתו הגוברת על גולדה אין איש לוקח ברצינות את מועמדותו.

כך נשארה ממשלת־ישראל תקועה במצב מביך: היא אינה רוצה שרבין ימשיך לכהן כשגריר בוושינגטון, אבל אינה יכולה להחזיר אותו לארץ, כי אז יהיה צורך לקיים את ההבטחה שניתנה לו לצרפו לממשלה.

יתכן וכתוצאה מהפרשה ישאר יצחק רבין קרח מכאן ומכאן — הוא לא יהיה לא שגריר ולא שר. אבל הוא ירים בתולדות ישראל כאיש אמיץ, שהעדיף את האמת וטובת הציבור, כפי שהוא רואה אותה, על האינטרסים האישיים שלו ועל טובת השלטון.

במדינה

העם זה הריב לא נפתר הוא עדיין

השבוע נפתח בהלוויית יצחק טבנקין, המנהיג הציוני הקשיש. הוא נסתיים בהלוויית דויד תמיר, בנו הנחבא־אל־הכלים של שמואל תמיר, שנפל במילוי תפקידו בצה"ל.

רבים מן המלווים השתתפו בשתי ההלוויות. אך באחת נקבר העבר הרחוק, בשנייה נקבר אחד מבני העתיד.

זה מול זה. טבנקין היה שותפו ויריבו, במשך שני דורות, של דויד בן־גוריון. בסוף דרכו, היה שוב ביריבות רעיונית קיצונית עם מתנגדו הוותיק. טבנקין הפך נביא ארץ־ישראל השלמה, בן־גוריון מטיף להחזרת כמעט כל השטחים הכבושים לערבים, תמורת שלום.

לכאורה, זוהי תופעה מפתיעה. כי בן־גוריון וטבנקין גדלו בתנועה אחת, חיו במפלגה אחת, והם שותפים לדרך אחת.

אולם הניגוד ההיסטורי, שהחריף לקראת הסוף, היה סבעי למדי. כי השניים גילמו שני מרכיבים שונים של הציונות הקלאסית.

מלחמת הישישים. ברעיון הציוני, הצטלבו תמיד שני מגמות, שפעלו ביחד, אך סתרו לא פעם זו את זו.

מצד אחד: השאיפה למדינה יהודית ייחודית והומוגנית, ללא אוכלוסיה זרה. מצד שני: הדחף הנחלני, שהשתוקק להתפשטות על פני השטח, בארץ־ישראל ההיסטורית ואף בשטחים שכנים, כמו אל־עריש ורמת־הגולן.

מאז מלחמת ששת הימים, קיים ניגוד בולט בין שתי מגמות אלה. הראשונה מובילה להחזרת השטחים (ותושביהם), ומוכנה לשלום. השניה מובילה לסיפוח השטחים (ובלית ברירה, גם תושביהם), ומוכנה למלחמה.

בן־גוריון, האיש הפוליטי, הפך דובר האסכולה הראשונה. טבנקין, איש התנועה הקיבוצית, הפך סמל האסכולה השניה.

השבוע, כאשר ליווה בן־גוריון את יריבו הוותיק בדרכו האחרונה, לא נפתר עדיין הריב. הוא שייך להיסטוריה.

אורחים המוהיקנים האחרונים

האכזבה והמרירות לא ניכרו בפניו של הגבר השחרחר והממושקף, שעלה בלוד למטוס היוצא לפאריס, ביום השני בבוקר. אולם עמוק בנפשו, הם בערו — והכאיבו.

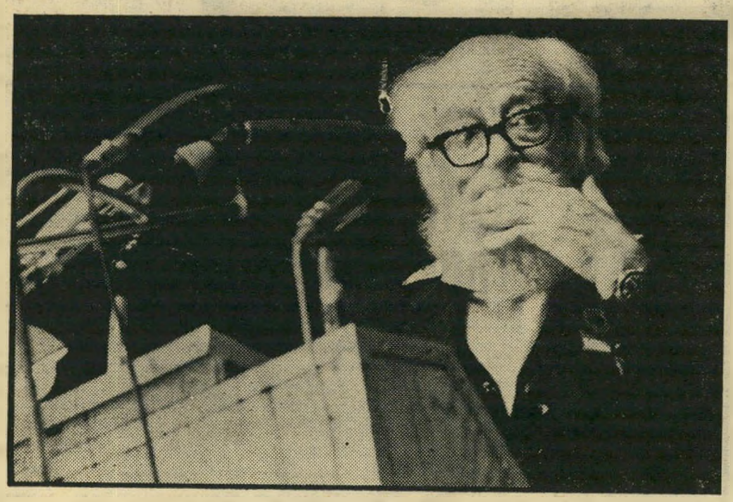
לוא היה ישראלי, היה הגבר, יחד עם אשתו, מוחתם מזמן כפסיכי. כששני אזרחים מן הישוב מוכנים לפתע לנטוש את עבודתם, את הקריירה שלהם, ולהפסיד את כל רכושם — רק כדי להילחם על עקרונותיהם — ברור הרי שהם לא בסדר, כפי שיודע כל ישראלי נורמלי, שהוא גיבור גדול על הכביש ובמלחמה, אבל כבש ממושמע נוכח השלטון.

גיבורים אלמונים. באירופה, לעומת זאת, הם הפכו לגיבורי הדור הצעיר. סרג' קלארספלד, שסיים השבוע ביקור בישראל, ואשתו ביאטה, שהתפרסמה כאשר סטרה לראש ממשלת גרמניה, קיסינגר, היו לפני ארבע שנים סתם זוג צעירים אינטלקטואלים אלמוניים בפאריס, לא שונים מרבבות אחרים. כיום, הם כבר חלק מההיסטוריה.

סיפורם המופלא החל בדצמבר 1966, כאשר קיסינגר נבחר לקאנצלר. ביאטה (32) היתה גרמניה נוצריה, ילידת ברלין המערבית, שבאה לחיות בפאריס ב־1960. במטרו היא פגשה צעיר שחרחר, בעל תווי־פנים רכים והופעה קלאסית של אינטלקטואל צרפתי, שהתגלה כיהודי בשם סרג' קלארספלד. היא התחילה יוצאת איתו, והתחתנה איתו ב־1963.

עם בחירת קיסינגר לקאנצלר, כתבה מספר מאמרים, בהם הוקיעה את בחירתו של נאצי לשעבר לתפקיד זה.

פנייה דרך־גוף. כתוצאה מכך, פוטרה מעבודתה כמזכירת אירגון הנוער הגרמני־צרפתי. ביאטה איננה מהטיפוסים הוותרנים. היא הלכה ללבוש את נוצות המלחמה, כדי להוכיח את צידקתה. תוך השקעת כספה וזמנה, החלה אוספת חומר על קיסינגר מתוך ארכיונים בצרפת, לונדון, מערב ומזרח גרמניה, וארצות־הברית. כאשר הושלם התיק, שהוכיח את עברו הנאצי של קיסינגר, היו בני הזוג קלארספלד עניים בכמה אלפי דולרים, אבל מלאי סיפוק.

יצחק טבנקין
הרעמה הלבנה נגד הזקן הלבן

נאצי — התפטר! הסיפוק הפך מהר לאכזבה. עיתוני צרפת וגרמניה, להם מסרה ביאטה את התיק לפירסום, סירבו לגעת בו. איש לא רצה להשמיץ את הקאנצלר החדש.

מובן שלא ביאטה היא הטיפוס להיכנע.

השלב הבא: באפריל 68 היא מופיעה בבונדסטאג הגרמני, ובאמצע נאומו של הקאנצלר משמיעה שאגה מחרישת־אוזניים: „קיסינגר, נאצי — התפטר!"

הפעם, היא מצליחה. השאגה מהדהדת מסביב לעולם. היא נעצרת, משוחררת, ולומדת לקח חשוב: הדרך לפעול — רק באמצעות שערוריות־מביאות־כותרות.

באקדחים שלופים. כעבור חודש, באסיפה בברלין, בה השתתפו 3,000 צעירים, היא מכריזה כי תסטור לקיסינגר, כדי לסמל בכך את הבוז המגיע לו מידי הדור הצעיר. כעבור חצי שנה, בקונגרס המפלגה הדמוקרטית־הנוצרית בברלין, היא ממלאה את הבטחתה. הקונגרס מוגן על־ידי עשרת אלפים שוטרים וחיילים. אולם ביאטה מצליחה לחדור פנימה. היא מבטיחה לצלם־עיתונות, תמורת שיתוף־פעולה, סקופ של תצלום הסטירה. הצלם מכניס אותה פנימה, בטריק בלשי ישן ונושן. ביאטה נוטלת בלוק נייר בידה, וכאילו היא אחת המזכירות במקום, צועדת לעבר הבמה, קרבה באדישות לקיסינגר — ומפליקה לו את סטירת חייו. שומרי הראש שולפים את נישקם, נרגעים, ועוצרים אותה.

(המשך בעמוד 23)

תמרורים

נחוג • בחוג מצומצם, יום־הולדתו ה־69 של איל ההון האמריקאי, **מאיר לנסקי**, שנולד לפני 69 שנה בשם מאיר סוחובלנסקי, בגרודנו, גליציה, העיר בה נולדו גם משה חיים שפירא ואברהם קריניצי ז"ל. בהגיע הוריו לארצות־הברית לא היה בידם רישום מדוייק של הולדת בנם. העניקו לו תאריך לידה סמלי, 4 ביולי — יום הכרזת העצמאות של ארצות־הברית.

לנסקי

נבחר • לחבר כבוד באקדמיה ל־לשון העברית, המשורר והמתרגם שעלה לפני כחודש מברית־המועצות במצב ברי־אות קשה ושיצירותיו זכו להערכה אף בברית־המועצות — **בוריס גפונוב**.

התארסו • בלונדון, האזרחית ה־אנגליה בת ה־74, **הרמיון גינגולד**, ו־סוחר העתיקות בן ה־33, **בודואן מילס**, המיודד עם הרמיון מאז היותו בן 17 וש־הציע לה נישואין כבר לפני 10 שנים. תגובתה של הרמיון על האירוסין: „ייתכן שבודואן התאהב בי בגלל שהוא סוחר בעתיקות."

התגרשו • רשמית, לאחר 14 שנות נישואין, **ג'ין פיטרס** והמיליארדר **הווארד יוז** (65), שנעלם בפתאומיות ולכן פסק השופט כי זנח את אשתו ואי־שר לה את הגט.

מצפה לתינוק • אשתו של השחקן צ'ארלס ברונסון, **ג'יל איירלנד**, שהגיעה השבוע מאירופה להוליבוד „מפני שאני רוצה ללדת את התינוק בארצות־הברית." לג'יל יש שלושה ילדים מני־שואיה לדוד מקאלום ואילו לצ'ארלס יש שני ילדים מנישואין קודמים.

איירלנד

נפטר • בריו־דה־ז'אנרו, בגיל 60, אחד מחשובי האדריכלים החדשנים של ברזיל, היהודי **הנריקה מינדלין**, ש־נולד בסאן־פאולו ותיכנן את בתי־הכנסת של ריו.

נפטר • בירושלים, בגיל 64, שופט בית־הדין הארצי לעבודה, ד"ר **מרטון אלטמן**. יליד בוקובינה, השתלם במשפ־טים בווינה ובפירנצה, עלה לארץ ב־1944, הצטרף עם קום המדינה למשרד־המשפ־טים וב־1954 נתמנה לסגן ראשון לפרק־ליט המדינה ועם הקמת בית־הדין לעבו־דה, ב־1966, מונה לשופט בבית־דין זה.

נפטר • בגיל 84, ממחלת־דם, האי־דיאולוג של הקיבוץ המאוחד וחסיד כוח המגן העברי בתקופה שלפני קום המדי־נה, ח"כ הראשונה, השניה והשלישית, ומפעילי ארץ־ישראל השלמה, **יצחק טבנקין**.

חוגי הנוער של תנועת העולם הזה — כוח חדש

ביום ה', 15.7.71, בשעה 20.30, ניפגש שוב בשלוש הערים הגדולות:

● **בירושלים**

במושבה הגרמנית, רחוב חנניה 5, על־יד הבריכה. (אוטובוסים 4, 13).

● **בתל־אביב**

ברמת־אביב, רחוב אינשטיין פינת רחוב האוניברסיטה. (אוטובוס 27, 79).

● **בחיפה**

במרכז הכרמל, בכניסה ל„גן האם". (על־יד תחנת הכרמלית).

צעירים וצעירות, אוהדים ו/או סקרנים — מוזמנים.

שימו לב — מתארגן טיול של חוגי־הנוער, בסוף יולי, לאיזור הצ־פון. פרטים בפגישות.

תפריט השבוע

כבד חצילים

1 חציל בינוני
מים לכסות
1 כפית מלח
1 בצל גדול
3 כפות שמן
פלפל לפי הטעם
1 שקיק מרק קרם עוף „ויטה" או מרק עוף „ויטה"
2 ביצים.

מבשלים את החציל בקליפתו בתוך המים עם המלח. כאשר התרכך החציל מוציאים אותו וקולפים. מטגנים את הבצל בתוך השמן עד שמזהיב. לבצל המטוגן מוסיפים את החציל המבושל ומועכים יחד. מוסיפים את הפלפל, את שקיק המרק והביצים מבשלים על אש קטנה תוך כדי בחישה מתמדת עד שהביצים הטרופות מתקשות. מורידים מהאש ומועכים עוד מעט.

הנהלת חשבונות

על חופש הדיבור

אני מאושר שנפלה בידי הזכות לחיות במישטר דמוקראטי, שבו שמורה לכל אזרח הזכות הגדולה לדבר באופן חופשי אל הקיר.

כאן, שלא כמו בברית־המועצות, ספרד, מצרים, צ'כוסלובקיה, פורטוגל ושאר המדינות הטוטאליטריות, בהן לא מרשים לאדם להוציא מילה מהפה, מותר לי עוד, תודה לאל, לדבר אל הקיר מהיום עד מחר, ואיש לא יעצור בעדי.

אם משהו לא מוצא חן בעיני, אני לא חייב לשתוק. אני יכול לדבר אל הקיר מה שאני רוצה — חוץ מדברים העלולים לסכן את בטחון הקיר, כמובן.

אם מתגלה לי, למשל, איזו שערוריה ציבורית, כמו ביזבוז עשרות מיליונים על־ידי הממשלה, קיומו של פשע־מאורגן בארץ, שחיתות קטנה, מעילה בכספי הציבור, מחדל ממשלתי בשטח הכלכלי, הפוליטי או החברתי — אני יכול לכתוב על זה סידרת מאמרים אל הקיר, או מאמר ראשי לקיר, או מכתב מערכת אל הקיר. הקיר הוא, איפוא, כוחה הגדול של הדמוקראטיה. מפני שזה קיר מיוחד במינו, עשוי מחומר סופגני, הבולע לא רק את הדברים שנאמרים אליו, אלא לפעמים גם את דוברם. חומר מהפכני זה, שהומצא על־ידי מומחי הממשלה לחקר דעת־קהל, מבטיח את שליטתם הנצחית של השולטים, ומחסן אותם בפני פגיעה מעשית על־ידי מבקריהם.

העיקרון הדמוקראטי היפה ביותר הוא בעצם פשוט מאוד: האזרח יכול להגיד מה שהוא רוצה, והממשלה יכולה לעשות מה שהיא רוצה. חלוקת התפקידים כאן ברורה מאוד.

הממשלה מעודדת אלימות

הלקח החשוב ביותר שלמדנו מהפגנות „הפנתרים השחורים" הוא ששפה היחידה המובנת לממשלה היא שפת האלימות.

שהרי הבעיה איננה חדשה. מאז קום המדינה נכתבו על בעיית הפער הסוציאלי מאות מאמרים. מאות נאומים נישאו מעל במות על בעיות העוני, משפחות מרובות ילדים, תת־תזונה, פשע, אפלייה בשטח השיכון, העבודה וההשכלה.

חלק ניכר מנאומים אלה הושמעו אפילו מעל במת הכנסת, על־ידי מנהיגי מפלגות הנלחמות למען צדק סוציאלי. ובכל זאת דבר לא נעשה, הממשלה לא נקטה בשום צעדים ממשיים לתיקון המצב, עד שהפנתרים השחורים התחילו לדרוך על היבלות והדשא.

פתאום, מתחת לאדמה, במצבנו הבטחוני והכלכלי הקשה, נמצאו 80 מיליון לירות, אותן החליטה הממשלה להקדיש לתמיכה במשפחות מעוטות־יכולת ולהקלת מצוקת הדיור של ישראל השנייה והנשתלת.

המסקנה פשוטה: לדיבורים, נאומים, מאמרים, הרצאות והפגנות שקטות ותרבותיות אין כל ערך. רק בכוח, רק באלימות, אפשר לשנות משהו במדינה הזאת. שפה אחרת לא מביאים כאן. עובדה.

חוכמת־חיים פשוטה זו היא גם הכוח המניע לגל השביתות, הפוקד אותנו מדי פעם בפעם. עוד לא קרה שהממשלה או התעשיינים יציעו ביוזמתם לשפר את תנאי העובדים. עוד לא קרה שממשרד־האוצר, המייצר את סל המזונות הפיקטיבי כדי לשמור על האינדכס מפני זעזועים, משרד־האוצר היודע את האמת על יוקר־החיים, ימליץ ביוזמתו ומרצונו החופשי על העלאה כלשהי במשכורותיהם של עובדי הנמלים, הדואר, המורים, חברת החשמל או מקידי המכס.

כל פועל בארץ הזו יודע שאין לו סיכוי לראות גרוש נוסף, אלא אם כן יתבע אותו בתוקף. והוא יודע שדיבורים בלבד, ויהיו אלה תקיפים ככל שיהיו, לא יעזרו לו. הדרך היחידה שבה אפשר להשיג משהו במדינה הזאת היא הכוח. רק בכוח השביתות וההפגנות האלימות ניתן לשנות כאן משהו. שפה אחרת, מסתבר, הממשלה אינה מבינה.

זו איננה השמצה. זו עובדה, אותה מוכיחה הממשלה יום־יום, כאשר היא נכנעת לאיומים, סחיטות והפגנות בלתי־שקטות. בכניעתה זו מעודדת הממשלה את השימוש באמצעי אלימות.

קבלת פנים

באיחור ניכר הגיע אלי השבוע סיפור קטן על סיורו האחרון של שר־החוץ שלנו ביבשת אפריקה המתעוררת. לפי אותו סיפור, סירב מר אבא אבן לבקר את אחד השבטים הגדולים בסיירה לי־אונה, אחרי שנודע לו שראש השבט רצה לקבל את פניו, ולחלק את שאר החלקים לבני משפחתו.

יחי החופש

אני יודע שנמאס לכם כבר לשמוע על מעצרים אדמיניסטרטיביים, צווי־ריתוק והגבלת חופש־התנועה של ערבים ישראליים, אבל מה אפשר לעשות? זה עדיין מטריד אותי, וימשיך להטריד אותי כל עוד לא יתוקן העוול הזה כלפי חלק מאזרחיה של מדינת ישראל.

לפני שבוע הוסרו הגבלות התנועה מעל ערביי השטחים, ומעתה הם רשאים לי־היכנס ללא רישיון מיוחד לשטחה של ישראל, לנסוע לכל מקום שמתחשק להם, ולשהות כאן עד שעה אחת בלילה.

זה יפה מאוד. באמת. אני רק לא מבין דבר אחד: אם לשירותי־הבטחון שלנו יש די אנשים כדי לשים עין על מיליון ערבים אשר, תיאורטית לפחות, יכולים להציף מדי יום את ערי המדינה, איך זה שהם אינם מצליחים להשגיח על תנועותיו של משורר ערבי אחד, בשם פאדוי אל־אסמר? בטענה שהפיקוח עליו יהיה קל יותר אם המשורר יהיה מרותק ל„סביבתו הטבעית", לוד, אוסרים עליו כוחות־הבטחון לנסוע לתל־אביב, ללא רשיון מיוחד, שאותו הם נותנים כשמתחשק להם, ואינם נותנים כשלא מתחשק להם.

ולמה ערבים רבים במדינת ישראל, גם אלה שלא ישבו במאסר ללא משפט, חייבים להצטייד ברשיון כדי לנסוע לירושלים, טבריה או אילת, בשעה שתושבי השטחים רשאים לשחות יום־יום בימה של תל־אביב ונתניה?

אני לא רוצה להיות נודניק, אבל אולי יענה לי מישהו סוף־סוף על השאלות המטרידות האלה?

הקץ לקרחת

רופא עור בריטי נודע טען לפני זמן מה שקרחת עוברת בירושה, שהיא אינה ניתנת לריפוי, ושהדרך היחידה להילחם בה היא באמצעות הסירוס.

את הנקודה האחרונה הזו לא תפסתי, והעתונים שפירסמו את הידיעה המרעישה לא טרחו להבהירה.

האם רצה הרופא לומר שאחת מתוצאות הסירוס היא צמיחת שערות פתאומית, או שמא התכוון לומר שרק על־ידי סירוס בעלי הקרחות המסתובבים היום באופן חופשי ברחובות ניתן יהיה בעתיד להעביר מן העולם את תופעת הקרחות?

ההבדל אולי קטן, אבל הוא די חשוב.

במיקרה הראשון אתה אמנם נשאר בלי המה־שמו, אבל לפחות יש לך בלורית יפה של שער על הראש. אבל במיקרה השני אין לך לא המה־שמו ולא השיער.

זה מה שנקרא: אתה נשאר קרח מכאן ומכאן.

איך שלא יהיה, ועד שהרופא יסביר לנו למה הוא התכוון בדיוק, אני מציע לבעלי הקרחות לבלות כל זמן שמרשים להם.

הממשלה מאיימת

חוגים יודעי־דבר, המקורבים למקורות אינפורמציה מהימנים־בדרך־כלל, מוסרים לי שהממשלה עומדת להכריז על שביתה, והיא מאיימת שלא תתכנס לדון בעניין גל השביתות, העובר על הארץ, עד שכל השבותים יחזרו לעבודה.

מזכיר ההסתדרות, מר יצחק בן־אהרון, נפגש השבוע, לפי ידיעה זאת, עם שרי־הממשלה, כדי לרכך את עמדתם ולשכנע אותם שהפעם, תביעתם באמת מוגזמת.

רעיון בריא

לשכת עורכי־הדין קיבלה לפני זמן מה החלטה, לפיה תהיה הלשכה רשאית לפנות לפסיכיאטר המחוזי, בבקשה לבדוק את חברי האגודה.

רעיון מצויין, ולדעתי צריך להנהיג אותו בכל המוסדות הציבוריים והממשלתיים. אפילו בכנסת. לא יזיק שכל חבר־כנסת יתהלך עם תעודה, שבה יהיה כתוב „אני נורמלי".

ישנם מצבים בהם היעדר תעודה פואת יכול להסביר לנו את התנהגותם ועמדותיהם של חברי־כנסת אחדים, בדיונים חשובים, כמו בעיות ההומו־סכסואליות והפסקת־ההריון.

חבר־כנסת שאינו מצוייד בתעודה החתומה כדת וכדין על־ידי הפסיכיאטר הממשלתי, אסור לו בכלל להביע דיעות בענייני תופעות נורמליות או בלתי־נורמליות.

התפוטרותו של יאיר קוטלר

תופעה מעניינת בעיתונות הישראלית. מר יאיר קוטלר, עורך עתון „הארץ", מפנה לפתע את מקומו לגדעון סאמט, והעתונים האחרים מסתפקים בפירסום ידיעה קצרה על חילופי־הגברי. אף עתון לא טרח להגיב על הידיעה או להסביר לקוראיו מה הסיבה והרקע לחילופין אלה, ומה בדיוק התרחש שם.

האם התפטר מר קוטלר? האם הוא פוטר? האם הושעה מתפקידו? ולמה? האם ביקש העלאה במשכורת שמר שוקן החסכן לא יכול היה להעניק לו? האם נתגלו חילוקי־דעות פוליטיים ביניהם? אולי לא הסכים מר שוקן למדיניות העריכה של מר קוטלר? מה קרה שם בדיוק — איש אינו יודע ואיש אינו טורח לשאול. משונה. משונה מאוד.

כאשר מתפטר מנהל הטלוויזיה, כאשר רשות השידור מחליפה את מנהל „שידורי ישראל", כשמנכ"ל של אחד ממשרדי־הממשלה מורד בדרגה, או כשמזכיר מפלגת העבודה מחליט לסיים את תפקידו — העיתונות לא מפסיקה לחקור, לדרוש, לראיין ולפרש את החילופין. אך כשעורך „הארץ", עתונאי ותיק ומוכשר, שתרם רבות לשיפור רמת העריכה של העתון, מוחלף לפתע בבחור נחמד אך חסר־נסיון, עתונאי כגדעון סאמט, שום עתון לא מגיב על העניין. ממש קשר שתיקה. יד רוחצת יד, ופה סותם פה. הנה מתגלה לפנינו שוב הסולידאריות המקצועית במלוא תפארתה.

ומה איתנו? מה עם קוראי העתון? מה עם ציבור צרכני האינפורמציה? הרי עתון „הארץ", שמר שוקן הוא בעליו, בכל זאת איננו עסק פרטי לגמרי. הרי מר שוקן טורח ברשימותיו הנדירות להזכיר לנו שהוא מדבר בשם הציבור ופועל לטובתו. שמא יועיל המצנאט החברתי להסביר לקוראיו למה הוחלף מר קוטלר במר סאמט? הרי הקוראים הם בעלי המניות האמיתיים של העתון. הרי מר שוקן מאמין שקוראי העתון מפקידים בידו יום יום את המנדט לדבר בשמם, ולדאוג לענייניהם, בזכות ה־40 אגורות שהם משלמים לבעל הקיוסק. למה לא יסביר מר שוקן לקהל מאמיניו מה בדיוק התרחש שם במערכת? או אולי הוא חושב שאין זה מעניינינו?

תופעה מעניינת מאוד. דעותיהם של שני אנשים חלוקות על מה טוב יותר בשביל ציבור הקוראים, ואיש מהם אינו שואל את פי הנערה. ואולי בצדק. הקוראים, הבהמות האלה, יאכלו כל מה שיגישו להם, ובכל צורה שיגישו להם. עובדה! איש מהם לא פצה פה עד עכשיו. או אולי הגיעו מאות מכתבי קוראים, ו„הארץ" לא פירסם אותם? אם כך, אני מבקש סליחה.

דן בן אמוץ
מנהל חשבונות

זוהי הכתבה האחרונה של עורך "העולם הזה" במיסגרת הדו"ח שלו על ביקור-הבזק שערך לפני חודש בכמה בירות אירופיות. בכתבה זו מדווח על שיחותיו עם אישים בגרמניה, בהן נתגלה הקו הגרמני החדש כלפי ישראל.

גרמניה האחרת אינה מפרפרת

עד מסך הטלוויזיה נראה ואלטר של אומלל למדי, כשהוא צועד מתחת לשמש הלוהטת בין כנסיות הכינרת. את המקטורן כבר הסיר (איזו מהפכה בשביל גרמני!) אך העניבה נשארה במקומה (יש גבול לכל דבר!).

בשבילו, היה זה עונש. עונש על דבר שאינו צריך לקרות לפוליטיקאי. התחלקה לו הלשון, והוא אמר מה שחשב. ואמר זאת בחוג, שלא היה בטוח בפני הדלפות.

כך פירסם שבועונו של ידידי רודולף אוגשטיין, דר שפיגל, כי של התבטא לא מכבר כלהלן (בתרגום חופשי מאוד): „הישראלים בוודאי היו יותר מאושרים אילו שלטו בגרמניה אנשים בעלי עבר נאצי, כמו קורט קיזינגר. כי מהם אפשר לסחוט כל מיני דברים, תמורת תעודת־הכשר יהודית. הישראלים אינם מאושרים כששולטת בגרמניה ממשלה הנקיה מכל עבר נאצי, שבראשה עומד אדם שהיגר מן הרייך השלישי ושהיה בעצמו לוחם־מחתרת בפועל נגד היטלר. מאיתנו אי־אפשר לסחוט."

לא נעים. אבל (בינינו לבין עצמנו) די נכון. אני עצמי כתבתי דברים כאלה

מאת

אורי אבנרי

בדיוק לפני עשר שנים, על רקע הידידות המלבלבת בין שמעון פרס ופראנץ־יוזף שטראוס, שר־הבטחון הימני־קיצוני של גרמניה דאז.

אלא מה? לפוליטיקאי מותר לחשוב (זכות שפוליטיקאים משתמשים בה לעתים רחוקות). אך בהחלט אסור לו לומר מה הוא חושב. בייחוד בעניין כה עדין. היה זה מדינאי גרמני, אוטו פון־ביסמארק, שקבע: „המילים קיימות כדי להסתיר את המחשבות."

לכן היה של המיסכן נאיץ להזיע בשמש ביקעת־הכינרת, ולשמוע נאומים של אבא אבן, ובוודאי נשבע לעצמו בסתר לבו: „להבא אשתוק! להבא אשתוק! להבא אשתוק!"

„ביום סגריר"

ב**ימים ההם** אמר שמעון פרס (הנ"ל) שגרמניה תשמש לישראל מיקלט „ביום סגריר". זה היה אחרי שפרס התחיל להתאכזב מצרפת, שלגביה הבטיח לנו (לפני כן) שהיא קשורה עמנו בידידות ניצחית שאינה נובעת מאינטרסים, אלא מ„קשרים ריגשיים עמוקים."

אנחנו מתקרבים עכשיו ליום סגריר, מבחינה מדינית. הבידוד המדיני של ישראל גובר וחוזק. מה יחסה של גרמניה אלינו?

נבואתו של פרס התבססה על שיקול פשוט: גרמניה לא תוכל לעולם להתרחק מאיתנו. מפני שהיא קשורה עימנו בקשרי השואה. אי־אפשר לברוח מן השואה. על כן לא יוכלו הגרמנים אלא לנקוט בקו פרו־ישראלי קיצוני, ללא סייגים ובכל הנסיבות, כדי לכפר על עוונותיהם.

זה נכון, מבחינה מסויימת. אבל זה פשטני מאוד־מאוד. פשטני כמו כל תפיסותיו המדיניות של שמעון פרס.

כי גרמניה היא ענק כלכלי, החזור במהירות להיות גם כוח פוליטי. יש לה אינטרסים חיוניים, בקנה־מידה עולמי, ויחסה לישראל אינו יכול להיות מנותק מכלל מערכת־יחסיה. הוא צריך להשתלב בה. וזה קורה דווקא עכשיו.

מה קרה? שורה של „אי־הבנות".

בירורתי את הדברים עם אישים מוסמכים בבון, והרי המימצאים הבדוקים:

● „הנייר של השישה". הוא הוכן על־ידי פקידים, מומחים לענייני המרחב, שביקשו לגבש מדיניות מתואמת של אירופה.

ואלטר של היה בדרכו לוועידה של שרי־החוץ של הששה, כשתחבו לו את ה„נייר" הזה ליד. הוא תחב אותו לתיק שלו, מבלי לקראו. וכך הוא המריא, מבלי לדעת שיש לו פצצה בתיק.

המיסמך אינו „מחייב". מובן שלא. אבל הוא חשוב מאוד — כי זוהי הדיעה המגובשת של הקהיליה האירופית. לא הנייר עצמו חשוב, אלא האינטרסים המדיניים שהכתיבו אותו. אלה נשארו קיימים, למרות כל ההכחשות.

● **בוועידה של אירגון העבודה הבינלאומי הצביע הנציג הגרמני בעד החלטה שנתפרשה בירושלים כאנטי־ישראלית.**

הוא עשה זאת על דעת עצמו. מדוע? כשפרץ הסקנדאל, ושרר כעס רב בבון, הצדיק את עצמו הנציג ואמר שפעל על פי שתי הנחיות־יסוד שקיבל: א) להצביע תמיד כמו בעלי־הברית של גרמניה באירופה, ב) לקרב את גרמניה אל העולם השלישי.

בעד אותה החלטה הצביעה צרפת, וגם מדינות אפריקה ואסיה. לכן, על פי שתי ההנחיות, הצביע בעדה גם הנציג הגרמני.

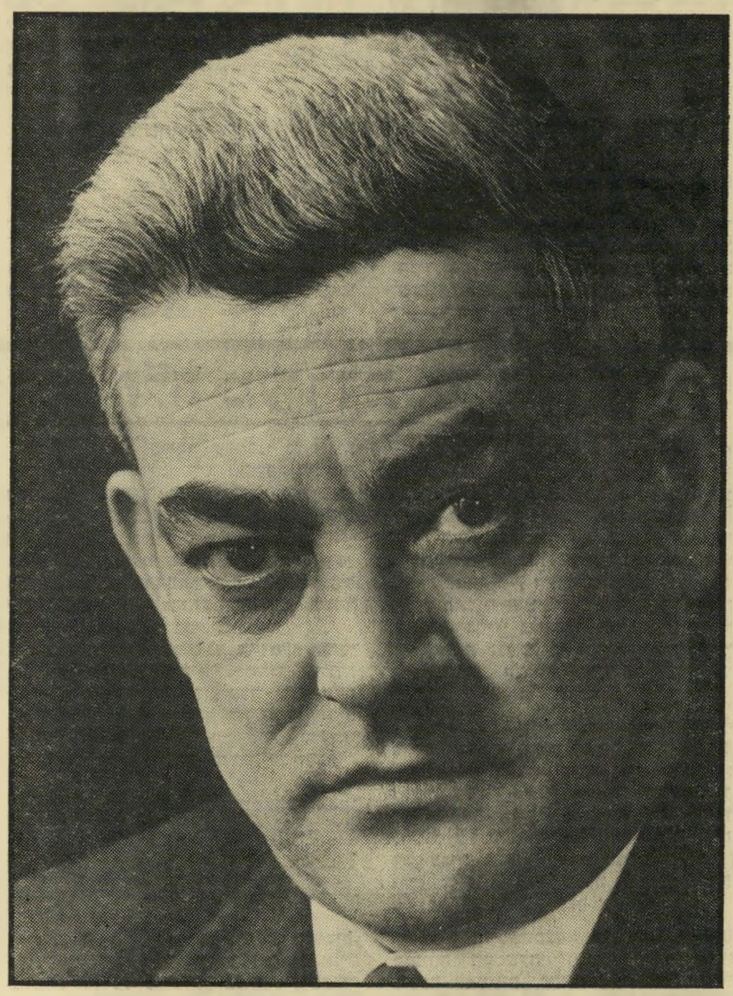
כבון חשבו שנהג בטיפשות, ושחיה צריך לחימנע. אך מובן שזה לא היה משנה דבר. שתי התקריות, וגם הקריזות שהשתררה בהלסינקי בין גרומיקו ובראנדט, מגזות מצב אובייקטיבי חדש.

הגרמני מס' 2

כ**שראיתי השבוע** את ואלטר של מתענה בשמש, על רקע הגבעות הצחיחות של הגליל התחתון, נזכרתי בנוף שונה לגמרי.

נוף ירוק של גבעות מיוערות, על גדת הנהר ריין. מראה יפהפה. „סלע הדרקונים", הר תלול, ובראשו חורבה ציורית של מצודה מימי־הביניים. למרגלותיו, איזור של וילות, משובצות בחורשות וגינות. כאן גר הורסט אמקה.

תארו להם גבר גבה־קומה, הדומה לשחקן־קולנוע, פנים צעירות, שיער אפור־לבן, המרכז בידיו את התפקידים של ישראל גלילי, שימחה דיניץ ויעקוב הרצוג. באופן רישמי: „השר במשרד ראש־הממשלה". למעשה: מרכז כל ענייני ראש־הממשלה, בדרגת שר. אויבים אומרים: העכביש המרכז בידיו את כל החוטים

השר הורסט אמקה
מה רע במילה?

של הממשלה. מעריציו אומרים: האיש מס' 2 בגרמניה, ואולי ראש־הממשלה באחד הימים.

אמקה הוא פוליטיקאי מכובד: אינטלקטואל ואיש־ביצוע בעת ובעונה אחת, חוקר־דיעות מעשי, או איש־מעשה החושב על מעשיו. פוליטיקאי בעל חוש־הומור. תופעה נדירה בכל ארץ, גם בישראל.

עבר אופייני של גרמני בן דורו: יליד 1927, בן דנציג (שהיתה אז „עיר חופשית" עצמאית, מחוץ לגרמניה). בגיל 16 גוייס כעוזר לתותחני נ"מ. בגיל 17 עבר בחינות בגרות־חירום, חוייל בחיל־הצנחנים, נפצע בקרב הסופי על ברלין, נשבה על־ידי הרוסים.

שוחרר במהרה, התחיל ללמוד מישפטים, הצטרף לאירגון הסטודנטים הסוציאל־דמוקרטיים. נשלח במילגה לארצות־הברית כדי ללמוד היסטוריה ותורת־המדינה בפרינסטון, עשה דוקטוראט למשפטים בגרמניה, עסק במישפט השוואתי בגרמניה ובקליפורניה, הפך פרופסור באוניברסיטת היידלברג. אחרי שקמה הקואליציה הגדולה, ב־1967, עבר לממשלה, הפך מנכ"ל משרד־המשפטים. בממשלה החדשה של ברנארדט הגיע למעמדו המרכזי הנוכחי.

מהו יחסו של איש כזה לישראל?

הרבה יותר מיחס אוהד. האיש שהתבגר ברייך השלישי מתוך התנגדות לנאצים, שהשואה אירעה בנעוריו, שהצטרף בעיקבותיה לחיים הפוליטיים — אינו יכול להיות אדיש לישראל. כל דבר ישראלי מסקרן אותו. אחת משתי בנותיו היפהפיות (בנות 16 ו־14, שתיהן דומות לרומי שניידר) מתכוננת לבוא בשנה הבאה ולעבוד בקיבוץ. ישראלים רבים, ביניהם מבקר־המדינה יצחק נבנצאל, הם ידידיו האישיים.

וכל זאת, זה קל לו להבין תמיד את תגובות הישראלים. למשל: מדוע סודדים הישראלים מן המילה „נורמליזציה"?

הרי זוהי שאיפת הכל, שהיחסים בין גרמניה וישראל יהיו נורמליים, כמו בין שתי מדינות ידידותיות, שמצאו זו את זו אחרי הטרגדיה הנוראה.

הסברתי לו כמיטב יכולתי מדוע דווקא מילה זו (ולאו דווקא הרעיון העומד מאחוריה) מעורר התנגדות ריגשית כה עמוקה בישראל. שקענו בוויכוח על הצליל השונה שיכולה להיות למילה אחת באוזני עמים שונים — וחיש מהר התפשט בוויכוח על המתרחש בעולם כולו, מהתעוררות יהודי רוסיה ועד למתרחש בתוככי אמריקה.

בשבילי היתה זאת שיחה מרתקת. איש מרכזי, המשתתף בחכי

רעות באחד ממוקדי־הכוח העולמיים, דיבר באופן חופשי על תחליכים גיזוכיים. היה מה ללמוד.

אמקה הוא אחד האנשים העסוקים ביותר בגרמניה, והסכמתו לקבלני ביום־מנוחתו בבית, בחוג משפחתו, ולהקריב לי אחרי־צהריים שלם, היתה מחווה בלתי־רגילה. אני חושב שזה נבע מיחסו המיוחד לישראל, ועניינו בכל הנעשה בארצנו.

הנסיך של ברלין

ג רמניה עסוקה עתה במהפכה המדינית השלישית שלה.

שתי הקודמות בוצעו על־ידי קונראד אדנואר, שגר בווילה השכנה לביתו של אמקה. אדנואר, שהיה מעין בן־גוריון של גרמניה החדשה, יצר את הברית בין גרמניה וארצות־הברית (נאט"ו), ואת השותפות בין גרמניה וצרפת (השוק האירופי המשותף). תוצאות שני מעשים אלה הן כיום עובדות־יסוד בינלאומיות.

ויליברנדט מבצע עתה את המהפכה השלישית. היא קרויה „אוסט־פוליטיק", „מדיניות מזרחית".

עיקרה: שינוי היחסים בין גרמניה וברית־המועצות. מצד בון: השלמה עם המציאות של גרמניה מחולקת ושל אירופה מיזרחית קומוניסטית. מצד מוסקבה: הפסקת הנסיון להשתלט על ברלין, הפסקת התמיכה בקו הקיצוני של גרמניה המזרחית. בשביל שני הצדדים: הפגת המתיחות, השלמה הדדית, עסקים הדדיים.

העוקץ האמיתי הוא ברלין.

למעשה, זהו חלק מגרמניה המערבית, התקוע כאי בעומק גרמניה המזרחית, קוץ בבשרה של המדינה הקומוניסטית. כל כמה שנים ניסו הקומוניסטים לנתק את ברלין מגרמניה המערבית. רבים האמינו שמלחמת־העולם השלישית תפרוץ בגלל עיר זו.

עתה, בהסדר בעל משמעות גיזואלית, ויתרה בריתהמועצות על נסיון זה לצמיתות.

היא השלימה עם הסטאטוס־קוו של העיר לאורך ימים, כעיר השייכת למעשה לגרמניה המערבית, אך המנוהלת להלכה על־ידי שלוש מעצמות־הכיבוש (ארצות־הברית, בריטניה וצרפת).

בגרמניה קוראים לזה „פתרון מונאקו" — כי ברלין תהיה קשורה לבון, כשם שמונאקו קשורה לפאריס. (הליצנים חולמים על נסיך ברלינאי, בדומה לנסיך של מונאקו. להכניס קצת צבע למציאות האפורה.)

מבחינה גלובאלית, זוהי תזוזה כבירה. היא חלק מן המערכת הכללית של התקרבות סובייטית־אמריקאית, של חיסול נקודות־החיכוך.

אחרי פתרון בעיית ברלין, נותרה בעיית המיזרח התיכון בראש הרשימה של גורמי־מלחמה אפשריים.

מכאן תוכנית רוג'רס. מכאן „מיסמך השישה", ההולך באותה דרך. מכאן גם הנכונות הסובייטית להסדר ישראלי־ערבי.

שר־החוץ ואלטר של במכון וייצמן
„...להבא אשתוק... להבא אשתוק..."

הענק החסכן

ל דעת הגרמנים, שיש להם מידע מצויין ומוח הגיוני, נובעת הנכונות הסובייטית להסדר בעולם, ובמרחב שלנו בפרט, מחשבון סובייטי כלכלי.

ברית־המועצות למדה את הלקח של צ'כוסלובקיה. והלקח הוא: יש להעלות באופן מזורז את רמת־המחייה באירופה המזרחית כולה, כדי לקדם פני התקוממות פוליטית. בשביל ברית־המועצות, השליטה באירופה המיזרחית היא אינטרס המאפיל על כל אינטרס חיצוני אחר.

מוסקבה צריכה גם להעלות את רמת־המחייה בברית־המועצות עצמה, כדי לפייס את הדור החדש, השואף לחרות גדולה יותר.

כל זה עולה כסף, הרבה מאוד כסף. יש להפנות משאבים עצומים לייצור מוצרי־תיצרוכת. מכאן הצורך הסובייטי הדחוף לצמצם עד למינימום את ההרפתקאות הזרות, העלולות ביוקר. כמו, למשל, חימוש הצבא המצרי לצורך מלחמה חדשה, או המתיחות המתמדת על גרמניה, או מירוץ החימוש האיסטראטגי.

לדעת המודיעין הגרמני, דיעה זו שולטת עתה בקרמלין, והיא חשובה יותר מן הצורך לקדם את פני הסכנה הסינית על־ידי הפגת המתיחות עם המערב. מערכת־החוץ הסובייטית עומדת בסימן של צימצום, וזוהי ההזדמנות הגדולה להשיג עימה הסדרים.

הזדמנות גם כשביל ישראל.

גרמניה ניצלה הזדמנות זו, וביצעה מהפכה מדינית. דברים שעוד לפני עשר שנים היו בבחינת בגידה לאומית, הפכו עתה לשיגרה פוליטית. עד כדי כך, שפירות המהפכה הזאת לא יועילו לבעליה בבחירות הבאות, בעוד שנתיים. הבוחר פשוט יתייחס אל ההסדר המיזרחי כאל דבר מובן מאליו.

אם תיפול ממשלת גרמניה בבחירות בעוד שנתיים, לא יהיה זה בגלל המדיניות המיזרחית, אלא בגלל עליית המחירים. הם עלו ב־6%, ובכך כמעט חיסלו את עליית הגימלאות מטעם הממשלה.

ואם יש דבר אחד שהגרמנים אינם יכולים לסבול, הרי זה עליית מחירים. הם זוכרים את האינפלציה הנוראה של 1923.

(אמקה שמע בקינאה איך פותר אצלנו פינחס ספיר בעיות כאלה: מעלה את המשכורות ערב הבחירות, ולוקח את הכל בחזרה בצורת מסים למחרת הבחירות. בגרמניה אי־אפשר לבצע תרגילים כאלה. זהו ההבדל בין שני העמים.)

הגרמנים חוזרים לקאהיר

ד שבוע התפרסם מאמרו של מוחמד חסנין הייכל שקבע שהערבים מעוניינים בקשרים עם גרמניה, מפני שהיא המדינה המרכזית באירופה החדשה.

יחסים אלה נותקו על־ידי גמאל עבד־אל־נאצר כאשר כוננה גרמניה יחסים עם ישראל. הייכל אינו אומר בפירוש שהיתה זו שטות (ובכך אין ספק), אבל הוא מצא לנכון לקשר את הנסיגה הזאת בדיבורים על מלחמה בת עשרים שנה, בה יצטרכו הערבים לעמוד בגלל סירובה של ישראל לפנות את השטחים הכבושים.

האמת המשוטה היא שיש כעת הכנות לחידוש יחסי בון—קאהיר. גם דבר זה מעורר מורת־רוח בולטת בירושלים. הגרמנים מתקשים להבין מדוע.

„מה זה מפריע לכם שיהיו לנו יחסים טובים עם קאהיר?" שאל זה לא בדיוק מה שתיאר לעצמו שמעון פרס כשדיבר על „יום סגריר", אבל זהו זה.

שרשרת התקריות

ב יקורו של של בארץ עמד, מן הרגע הראשון, בסימן של תקריות, שהגבירו בהדרגה את אי־ההבנה שאותה הוא בא, כביכול, לסלק. היה ברור ששני הצדדים מדברים בלשון שונה — בלי יכולת להבין זה לרוחו של זה.

הדבר התחיל כאשר אך נחת המטוס בנמל־התעופה. עוד לפני שנפתחה דלתו, הכחינו יושביו במראה שהדהים אותם: כצד הדגל הלאומי הישראלי, שהיה ענקי, התנוסס דגל לאומי גרמני קטנטן.

זה נגד כל פרוטוקול דיפלומטי, ועורר את הרוגז הראשון. כשנפתחה הדלת ושל יצא החוצה, ניגש המתרגם שייועד לו. היה זה המתורגמן הנודע יוסף רוזן. מייד עבר הלחש בין הכתבים הגרמניים, שליוו את שר־החוץ: „המתרגם של אייכמן! המתרגם של אייכמן!" הם הכירו את רוזן מתפקידו זה.

היה נדמה שזהו חוסר־טאקט, אך בהמשך הזמן נראה כימעט כמעשה מכוון. כי מבלי שהספיק להחליף את כותנתו ולהתקלח, הובא האורח הרם למוסד יד ושם, שם קיבל אותו ח"כ גדעון האוזנר.

האוזנר העביר את האורחים מחדר לחדר, תוך הסברה מפורטת. כשכבר התכוננו האורחים לחזור הביתה, אל המקלחת המייוחלת, העמידם האוזנר ועשה דבר שאין לו תקדים בפרוטוקול של ביקור ממלכתי: הוא התחיל לנאום להם.

בביקור כזה, חייב האורח לקבל מראש הודעה על כך נאום שיינאם בנוכחותו, ועל תוכנו. הנאום של האוזנר בא בלי כל התראה.

הוא נאם באנגלית, אף שכל האורחים ידעו כי האוזנר מדבר גרמנית שוטפת. יתר על כן, הקטיגור של אייכמן הטיף לאורחים מוסר במשך עשרים דקות, הזכיר להם את השואה, את אשמת העם הגרמני ואת חובתו המוחלטת לחוש לעזרת ישראל נגד הערבים.

של הקשיב בפנים קפואות. בתום הנאום, השיב בנאום מאולתר, בו חזר בקורי־רוח על העמדה הגרמנית הרשמית ביותר: הצורך להגיע למדיניות „מאוזנת", להתקרב לערבים, מבלי לוותר על הידידות לישראל.

כשיצא ממעמד זה, לחש של לאחד ממלוויו: „אחרי זה, כבר לא יכול לקרות שום דבר יותר גרוע!" ואכן — סיגנון הביקור נקבע. הוא נסתיים בקיפאון.

הידידה הקשה לחליבה

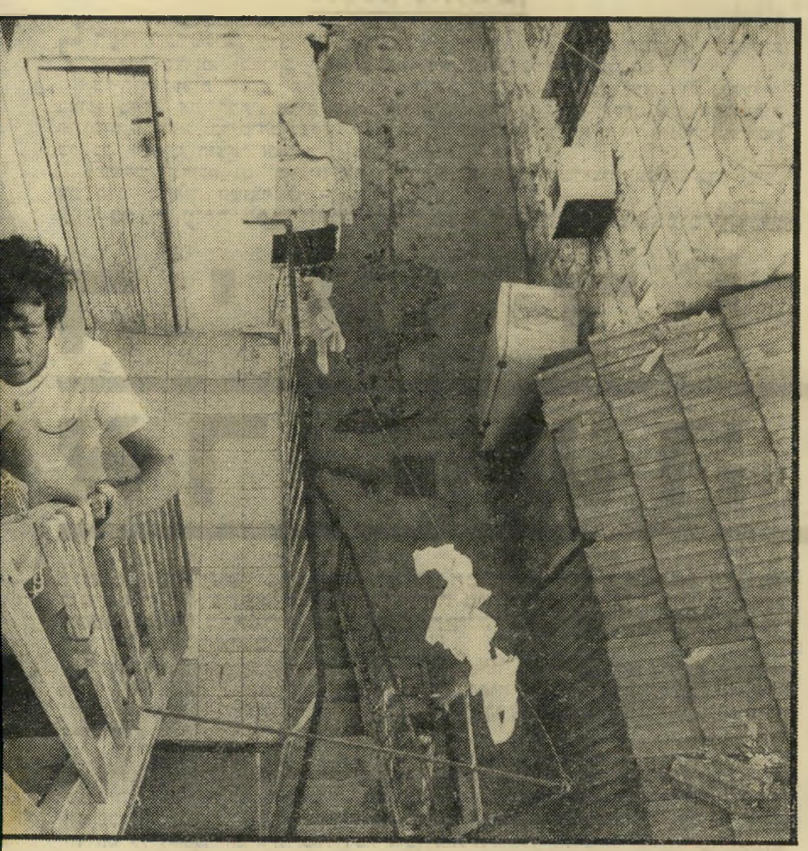
הכתם נודדה באוטובוס.
שלמה עבד ככרטיסן. רחל עבדה כמטפלת בילדים במעון ויצ"ו בבית־הכרם. יום יום, באותן השעות, הוא היה רואה אותה נדחקת בין הנוסעים המצטופפים, מושיטה לו את דמי־הנסיעה בידה האחת, כשהיא מנסה לשמור על שיווי משקלה.

אחר־כך הם התחילו לומר שלום זה לזו: מה נשמע, מה שלומך היום? ואחרי זה באו הפגישות מחוץ לאוטובוס: בתי־קפה, בתי־קולנוע, רחובות ירושלים, דיסקוטקים, גנים ציבוריים. והם ידעו שזה קרה להם כמו שזה קורה לכולם. הם אהבו.

מבחינה אובייקטיבית זו היתה אהבה חסרת סיכוי מלכתחילה. רחל בן־נון, כיום בת 20, היא בתו של שוטר במשטרת ירושלים — עולה ממארוקו, 9 ילדים (8 בנות ובן אחד), 2 חדרים בקטמון, 650 ל"י משכורת לחודש. שלמה מתתיהו, היום בן 24, בנו של צבעי משכונת נחלאות — דור שני בארץ, ותיק

מבעד לחלון, רואה רחל מתתיהו את הכנסת

אבודים ב

במעלה המדרגות היורדות

רחל ושלמה מתתיהו מביטים מסי
הנמצאת במחסן על גגו של בית. לי
למעלה הם מטפסים במדרגות עץ רקובות אל המישכן שהצליחו למצוא אחרי שנטשו דירה ש

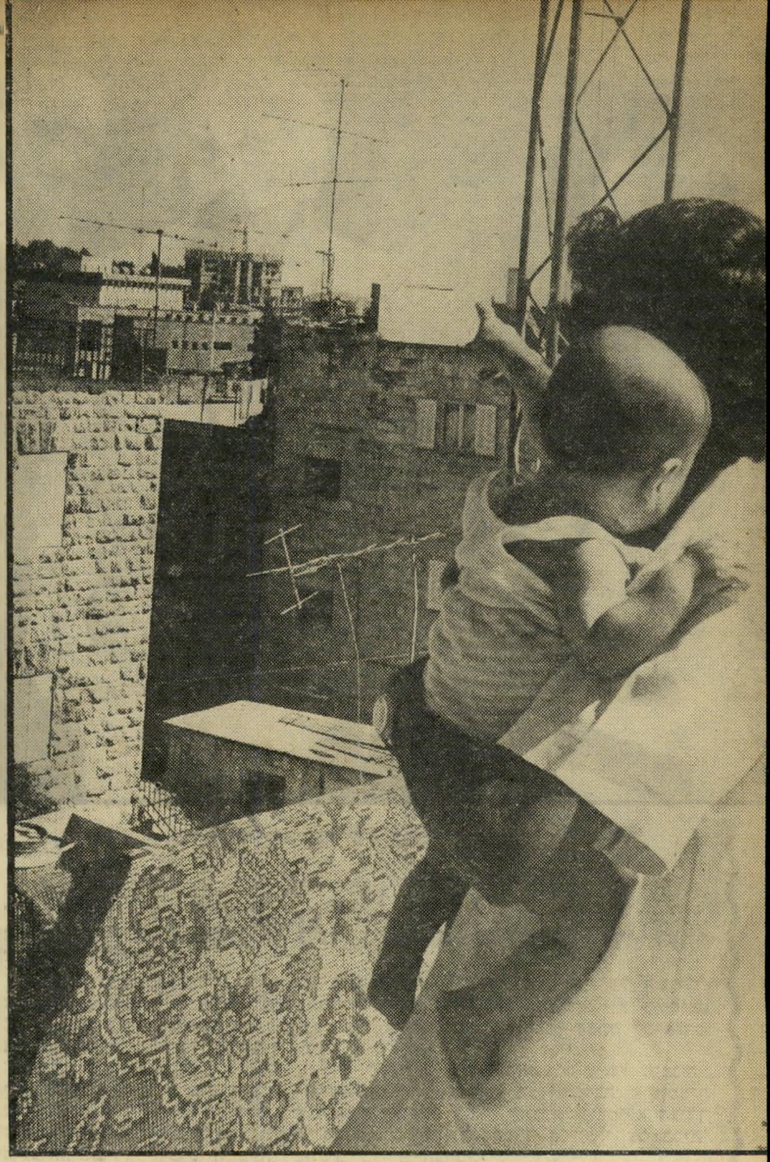
הבריגדה העברית ואיש אצ"ל לשעבר, 4 ילדים, חדר אחד בשכונת הפחים בנחלאות, כ־600 ל"י לחודש. עם רקע כזה — איזה סיכוי כבר היה להם?

אבל האהבה חזקה מכל הגיון, וגם לחץ ההורים. אחרי שהסתובבו יחד כשנתיים וחצי כחבר וחברה, אמרו ההורים: „זהו. צריך להתחתן". הם התחתנו בדיוק לפני שנה. „אין דבר, נסבול קצת... נסתדר", לחש שלמה בעל עיני התכלת לרחל היפה בעלת שיער העורב.

חלפה שנה ושום דבר לא הסתדר. היום נושאים רחל ושלמה מתתיהו את תו הזיהוי „זוג צעיר" — תואר שאיבד בישראל של 1971 את כל הרומאנטיות, האופטימיות והתקווה הגלומים במושג זה, והפך סימן היכר לסכנה חדשה המאיימת על החברה הישראלית.

„במקום קדימה-הולך אחורה"

ה מפתתר מאחורי האיום החדש הזה, ששמו „זוג צעיר"? הנה סיפורו של שלמה מתתיהו:

מנגד חראו את השיכון

— ואליו לא תבואו. חיים אבו־חצירה, מראה לתינוקו את שיכוני הפאר של קריית וולפסון, הנבנים ליד שכונת נחלאות והמיועדים לבעלי־יכולת, בעוד שלזוגות הצעירים בנחלאות אין לפי שעה כל סיכוי שהוא להגיע לשיכון.

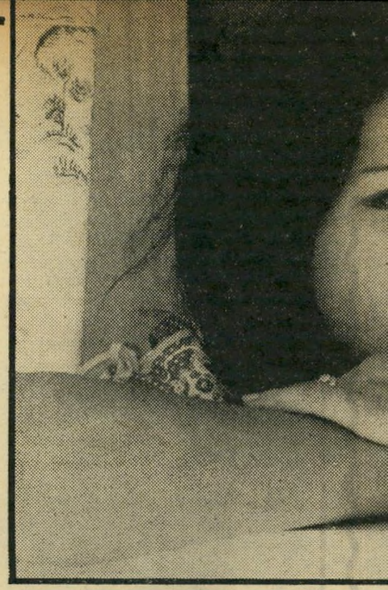

נולדתי בירושלי
גם כן כאן בשכונה
גדלנו, יחד עם ההו
או עם ההורים יחד,

„גמרתי שמונה
במגדניה — איפה
לפעמים לא היה א
היתה צריכה לצאת
שיתן לנו.

„הלכתי לצבא.
מוס, ניכוויתי ברגל
כך חודש בבית הב
הגשתי תביעה לפיצ
את כולם הפסדתי.

„כשעזבתי את הצבא הייתי מחוסר עבודה. עבדתי חודש פה, שבוע שם, אבל לא יכולתי לעבוד קבוע בגלל שס־בלתי עוד כאבים מהרגל. כשעבדתי בתור כרטיסן, פיטרו אותי אחרי חצי שנה, כדי שלא אקבל קביעות בעבודה ולא יהיו לי זכויות.

„בזמן הזה הכרתי את רחל. כשה־הורים לחצו שנתחתן, לא היה לי כסף. גם לא לרחל. הלוויתי קצת כסף מבנק, מגמילות חסדים ועשינו חתונה. הכסף הספיק לקנות מיטה, ארון מפורמאיקה, שולחן ושני כסאות וכוננית. בהתחלה גרנו אצל ההורים. היה חדר כזה מפ־חים, מעל החדר שהם גרים, והיינו שם. אחר כך ראינו שזה לא עניין ולקח־נו חדר בשכירות — 300 לירות לחו־דש עם חשמל, המיסים והמים.

„אני מצאתי עבודה בתור טפסן בבנ־ין. מרוויח איזה 600 לירות נקי לחו־דש. לפעמים 700 לירות. מזה הלכו 300 על הדירה. היו לי חובות שלקחתי בשביל החתונה לקנות בגדים ורהיטים. אז מה נשאר לי בשביל לחיות? אחרי

ובנייני האומה - אך משם לא רואים אותה

ין הפחים

שנה ראיתי שבמקום לגמור את החו־בות אני הולך ומסתבך ושוקע יותר ויותר בחובות בגלל הדירה השכורה. ראיתי שבמקום ללכת קדימה, אני הו־לך אחורה. חיפשתי איך לצאת מהבור הזה. זה לא יכול היה להימשך ככה. רחל אשתי, לא יכולה לעבוד. היא חו־לה בפרקים. היא ניסתה לעבוד, אבל היתה חוזרת מהעבודה עם רגליים כא־לה נפוחות, שהיתה לי ברירה, או ש־היא תעבוד או שתהיה לי אשה.

טת חצור בנחלאות (תמונה מימין) אל דירתם ן, ברחוב, מקרר, השייך לאחד השכנים. בתמונה ירה, משלא יכלו לעמוד בתשלום שכר־הדירה.

בשכונה הזאת, נחלאות. אבא שלי, יוסף, נולד פני 52 שנים. היינו שלושה אחים ואחות. כולנו ם, בחדר אחד. היינו ישנים שני אחים במיטה, או שמים מזרון על הריצפה וישנים.

נים עמי. אחר־כך הלכתי לעבוד בתור שוליה אופים עוגות. לא היה רעב אצלנו בבית. אבל ל מספיק, כשאבא היה חולה ולא עבד ואמא הביא פרנסה. אפילו אם היה אוכל, לא היה מי

יתי במשטרה צבאית. יום אחד התפוצץ פרי־שכבתי שלושה חדשים בבית־חולים צבאי. אחר ה. נתנו לי 10% נכות ושיחררו אותי מהצבא. ים. לקחתי עורך־דין שעשה שלושה משפטים.

מטבח ונוחיות ב„סלון"

בית־השימוש והמטבח בבית רחל ושלמה מתתיהו, נמצאים בתוך ה„סלון", הוא גם חדר השינה, כפי שמדגימות שתי התמונות (למעלה ולמטה).

„אז לקחתי את העניינים בידיים. ש־כן אחד של ההורים שלי בנחלאות, עשה לי טובה. היה לו בבית מחסן על הגג, ממש אורווה. הוא הסכים לתת לי את זה לכמה חודשים עד שאמצא מש־הו, לקחתי את המקום, ניקיתי אותו, צבעתי אותו ונכנסנו לגור כאן. העלי־תי לכאן את הרהיטים עם חבלים ויש לי בינתיים איפה לשים את הראש.

„אני בוכה - מרוב יאוש!"

ב השוואה לדירות אחרות בש־כונת הפחים בנחלאות, שם מצטר־פפות משפחות מרובות ילדים בצריפי פח חלודים וצרים, יכולה אולי דירתם של רחל ושלמה מתתיהו להיחשב כ־„ארמון". מבעד לחלון הצר נשקפת פא־נורמה, שמעטים זוכים לה בירושלים: בנייני־האומה בצפון, הפארק על־שם סאקר, מישכן הכנסת, מוזיאון־ישראל ועד לבניינים ההולכים ונבנים בקרית וולפסון בדרום.

מחלון ביתו יכול שלמה לראות את כל אלה. אבל ספק אם מישהו מהעבר השני יכול להשקיף אל ביתו. כדי לה־גיע אל ה„בית", צריך לטפס במעלות־עץ רקובות ורעועות בשיפוע חד, ההור־פך את העליה לטיפוס בסולם.

ה„בית" עצמו הוא חדר אחד, כ־16 מ"ר. ארבעה קירות. הגג עשוי לוחות עץ עליהם מונחים לוחות אסבסט. בית השימוש והמטבח נמצאים בתוך חדר המגורים, זה בסמוך לזה. מפרידה בי־ניהם רק מחיצת דיקט דקה, שאינה מגיעה עד לגובה התקרה. על מקלחת או אמבטיה אין מה לדבר. הכיור הי־חיד נמצא במטבח. אין מקרר, אפילו לא של קרח. כיריים של גאז, ששלמה לקח הלוואה מיוחדת כדי לרכשם לרגל כניסתו לדירתו החדשה, ניצבים בין המיטה הכפולה לבין המטבח.

אפשר לחיות ככה. יש בישראל, וא־פילו בשכונת נחלאות, תנאי מגורים גרועים עוד יותר. לפחות אין כאן

(המשך בעמוד 22)

(המשך מעמוד 21)

הצפיפות של תריסר נפשות בחדר. כש־יבוא החורף ידלוף הגג, הרוחות הנושבות בפתחים ייצרו מידי לילה סימפוניה אימתנית. לאכול אפשר בחדר של ההורים באותה סימטה. שם גם אפשר לשמור את המוצרים במקרר. אין ספק: לא מתים מזה. אפשר לחיות. אבל איזה חיים?

אומר שלמה מתתיהו:

„אני לא מאמין שאי־פעם יהיה לי בית משלי. אני רוצה לחיות. אני רוצה משפחה. אני רוצה שיהיה לי ילד משלי. אני לא יודע איך איני עושה את כל זה. נורא היינו רוצים עכשיו ילד. אבל איפוא נשים אותו? אני אפילו לא יודע איך נעלה אותו לכאן. עם חבל?

„אני מנסה לחשוב על העתיד. אני מקמץ, לא מבזבז כסף. מנסה לחשוב איך לצאת מהבוץ הזה. מיום שהתחתנתי, זוג מכנסיים אחד לא קניתי. את כל מה שהרווחתי עד היום שילמתי חובות. היתר הלך על כלכלה.

„אני רוצה לצאת מכאן. אני רוצה לחיות כמו בן־אדם. זה מטריף אותי שאני לא יכול לעשות שום דבר נגד זה. בלילות אני לא ישן. אני לא יכול להירדם מרוב מחשבות, מה־יה־יה איתי ועם אשתי. גם בעבודה אני תופס את עצמי, שאני פתאום יושב וחושב ומתלבט ולא יודע מה לעשות. לפעמים, אני מוריד דמעות. כשאף אחד לא רואה אני בוכה, מרוב יאוש.

„התחלתי לקבל עצבים מרוב מחשבות. הלכתי לרופא בקופת־חולים. הוא מלעיט אותי בכדורי ליבריום. כל יום אני אוכל שלושה כדורי ליבריום נגד עצבים. הדאגות האלה יגמרו אותי".

„לא איכפת מהחוק־ רוצה לחיות!"

לפני שנה, זמן קצר אחרי חגיגת הנישואין של שלמה ורחל, פירסם משרד־השיכון תוכנית לשיכון זוגות צעירים.

שלמה מתתיהו רץ מיד להירשם. נתוניו ענו על כל הדרישות שהציב משרד־השיכון לזכאים לקבל דירה במסגרת התוכנית. אומר שלמה: „הלכתי להירשם. ביקשו תעודות. נתתי להם את כל התעודות שביקשו. אחרי כמה חודשים קיבלתי אישור, שאני בין אלה שאישרו אותם כזכאים להשתתף בהגרלה של הדירות שיבנו לזוגות צעירים.

„עכשיו אני יושב ופוחד מה יהיה אם יום אחד אקבל הודעה שעליתי בהגרלה ואני יכול לקבל שיכון לזוגות צעירים. הדירה של 65 מטר מרובע צריכה לעלות כ־60 אלף לירות. מזה אני צריך להכניס „רק" 20 אלף לירות. את השאר מקבלים בהלוואות ומשכנתות. הבעיה היא מאיפה אני אקח את ה־20 אלף לירות כדי להיכנס לדירה?

„אני חושב שאם יודיעו לי שבאמת זכיתי בהגרלה, אני אצא מדעתי. אני לא יודע מה יהיה. אני חושב שיביאו אותי למצב כזה שלא איכפת יהיה לי כמה לפרוץ כדי להשיג כסף להיכנס לדירה. אם לא אצליח, אז ברגע שהשיכונים כאן בקרית וולפסון יהיו מוכנים — אני אפלוש לשם. לא איכפת לי מהחוק. אני רוצה לחיות. אני אשבות רעב... אני לא יודע מה אני אעשה. אולי מישהו יכול לתת לי עצה מה אני צריך לעשות כדי שאוכל לחיות? אני לא מקרה סעד. אני עובד קשה 8 שעות ביום. אבל אין לי שום סיכוי. אני אבוד".

סכנה ושמה: „זוגות צעירים"

שמה מתתיהו מייצג את הבעייה והסכנה המתקראת „זוגות צעירים". כמוהו ישנם אלפים. ההפגנות, הפלישות, המחאות, הם רק התפרצויות ראשונות של הר געש רותח, העתיד להתפרץ במלוא עוצמתו.

מה קרה כאן בעצם? מדוע צפה הבעיה ועלתה רק בחודשים האחרונים? האם קודם לא היתה קיימת במדינת־ישראל מצוקת דיור ובעיה של זוגות צעירים?

אין ספק שההסברים המקובלים, על העימות בין מצוקת הדיור של הזוגות הצעירים לבין הפתרונות הקלים והמהירים שנותנת המדינה לבעיות הדיור של העולים החדשים; או על המחסור בדיור שנגרם עקב ריבוי העליה — הם הסברים שיש בהם להצביע על מניעים, אבל לא על גורמים.

בתנאי הדיור המקובלים בישראל, בה נפוצה שיטת הבעלות על הדירה יותר מאשר שכירותה, ניצבו תמיד זוגות צעירים, שלא נהנו מתמיכת הורים, בפני מצוקת דיור. מצוקה זו ניתן היה לפתור בכמה צורות: שכירות בדמי־מפתח, או שכירות בשכר חודשי גבוה.

פתרונות אלה כמעט שנעלמו בשנים האחרונות. תוך שלוש שנים עלו דמי השכירות, ללא דמי־מפתח, לפחות פי שניים. במקומות מסויימים, כמו בירושלים ובתל־אביב, היה שיעור העליה אפילו פי שלושה. הכנסתם של זוגות צעירים בשנים אלה, לא עלתה באותו שיעור.

מה שמשתמע מכך היא תופעה פשוטה: זוג צעיר שהכנסתו המשותפת היתה 1000 ל"י בחודש לפני 3 שנים (הרבה מעל לממוצע המקובל) ושילם 250 ל"י עבור דירה, נאלץ כיום לשלם בעד אותה דירה 5500 ל"י לחודש.

במקביל לתהליך כלכלי זה התרחש תהליך סוציולוגי, חשוב לא פחות. בשנה ה־23 לקיומה של המדינה, מורכבת שכבת הזוגות הצעירים מהדור שגדל יחד עם המדינה. למרות שלא נערכו מחקרים בתחום זה, יודעים סוציולוגים להצביע על תופעה שלא הירבו להתייחס אליה: הדור המגיע עתה לבגרות ולשלב של בניית משפחה, הוא הדור של אלה שנולדו בסביבת הקמת המדינה. גילאי ה־20 וה־30 של היום, הם אלה המכונים בשם „זוגות צעירים".

הדור השני, הצברי, של „ישראל השניה" חסר את הנתונים שיאפשרו לו לחיות חיים עצמאיים. אפילו באותן מסגרות דלות בהן חיו הוריו. הבעיה בתימצות היא בעיה של התפוצצות אוכלוסין בשכבות העוני של ישראל, בעיה שאיש לא נתן עליה עד כה את דעתו, שתלך ותחריף משנה לשנה.

מצוקה מולידה פשיעה

האמת היא, שהבעיה אינה ניתנת לפתרון בשיטת הדיור הקיימת בישראל. כדי לרכוש את הדירה הזולה ביותר, שמחירה בשוק נע כיום בסביבות 40 אלף ל"י, חייב זוג צעיר להרוויח לפחות 70 אלף ל"י ברוטו, מעל מה שגחוץ לו להוצאות קיום מינימליות. אם לא נוקטים בשיטות של רמאות והעלמת מס, הרי משימה של חסכון של 40 אלף ל"י נטו, אחרי הוצאות קיום שוטפות ותשלומי מס, היא משימת חיים, עניין ל־20 שנה לפחות.

רק סמלי הוא ששכניו של שלמה מתתיהו בבית המגורים בשכונת הפחים של נחלאות, הם בני זוג המאפיינים בעיית לוואי זו. אלה הם חיים (266) וי־הודית (23) אבו־חצירה.

גם הם גרים בדירת חדר אחד, שכל הנוחיות מותקנת בתוכה. המטבח הוא בפינה בגודל של מטר על מטר וחצי. המקלחת מותקנת ליד דלת הכניסה לחדר, כך שכאשר מישהו מתקלח, אין לחיכנס או לצאת. נוחיות נמצאת בחצר. כאן מגדלים השניים את תינוקם, אלי, בן חמשת החודשים.

חיים אבו־חצירה עלה עם הוריו ממארוקו כשהיה בן שלוש. האב, פועל בנין, אב לתשעה ילדים. התגורר תחילה ביפו. אחר־כך רכש דירה של שני חדרים בשכונת מוצרארה בירושלים, שם התגוררה כל המשפחה 6 שנים. משם הצליח לעבור לדירה בת שני חדרים במחנה־יהודה.

מגיל 13 נאלץ חיים לצאת לעבוד. הוא עבד כשוליה בבית־דפוס. אחר־כך בהשפעת הסביבה והמצוקה, נדחף לפשע. „הייתי הכל", הוא אומר, „גנב, פורץ, שודד". מעשרים ושש שנותיו בילה חיים שש שנים בבתי־כלא.

„ארבע שנים אני עושה הכל כדי לחזור למוטב", אומר חיים, „אבל אני אשאר תמיד תקוע כאן. אני מוכרח לגנוב אם אני רוצה להתקדם ולצאת מכאן. עשיתי הכל כדי לחזור למוטב, אבל הדרך סגורה. אני נשוי, אבא לילד. רוצה לחיות כמו כל אחד. אבל איך אפשר ככה? אני עובד כצבעי. מרוויח 500, 600 לירות בחודש. 700 לירות הכי הרבה. אבל לפעמים אין עבודה בכלל. ירדתי לעבוד בביצורים בסיני. עבדתי במעוזים בתעלה. ארבעה חודשים קרעתי את הגוף שלי. הרווחתי טוב. קניתי טלויזיה. עכשיו החזרתי אותה. לא היה לי ממה לשלם את התשלומים של 150 לירות לחודש.

„עכשיו אני לא תופס עבודה. אין חשק לעבוד. אחרי יום עבודה אני חוזר הנה לסימטא — אין חשק לחיות בכלל. זקנה אחת שגרה כאן יוצאת ומשתינה כל לילה בדיוק מתחת לחלון שלנו. קמים מוקדם בבוקר כדי לצאת מהבית כבר ולברוח מכל המצב הזה.

„אם היה לי בית כמו בן־אדם, אולי היתה תקווה לפחות לבן שלי. אבל אני יודע שמכל הדיבורים האלה שמדברים על זוגות צעירים לא יצא שום דבר. אני ממילא, ממני לא יצא כבר כלום. אבל הבן שלי — אולי יש סיכוי שעוד ממנו יצא משהו? אם יוציאו אותו מתוך הכלובים של הפחים האלה, אולי לפחות ממנו יצא בן־אדם?"

אין סיכוי - אין פתרון
רק הרגשת מחנק ויאוש

בדרך הביתה בתום יום עבודה כ־ צעבי חוזר חיים אבו־חצירה לביתו, בסימטת שכונת הפחים, כשהוא מדלג מעל חרחוב דרך גגות חבתים חסמוכים.

הול חשוך עם מקלחת

חיים אבו־חצירה ואשתו יהודית בהול הקטן שבכניסה לדירת חחדר העלובה שלהם. הול זה משמש גם מקלחת, כשמיתקן חימום מים מותקן ליד דלת הכניסה. נוחיות אין להם בכלל. הם משתמשים בנוחיות בחצר.

במדינה

(המשך מעמוד 15)

אולם כך היא הצליחה להדביק למפלגתו של קיסינגר תדמית של מקום מקלט ל־נאצים — ערב הבחירות.

המחיר, בבית, יקר מאוד. מדירת־פאר בת שישה חדרים ברובע־המגורים המ־פואר ביותר בפאריס, הם עוברים ל„קי־בוץ" — לדירה משותפת עם אחותו של סרג' ומשפחתה, וכן אימם. כך, יכולה ה־אחות לטפל בבנם התינוק של סרג' וביא־טה, בעוד השניים ממשיכים במלחמותיהם בטחנות הרוח. כיום, ארבע שנים לאחר שהחלו במלחמתם, הם מתגוררים בשני חדרים, בדירתה הצנועה של אימו של סרג'.

לאחר הסטירה, ביאטה הופכת לגי־בורת השמאל החדש, מוזמנת להש־מיע דברה בכל אירופה, המערבית וה־מזרחית כאחד. הנסיעות ברחבי אירופה, הטלפונים לכל אירופה, הדפסת עלונים ללא הרף — אוכלים את חסכונותיהם של הקלארספלדים. הם מחליטים לאלץ את המדינה להשתתף איתם — ומפסיקים לש־לם מס־הכנסה. עד שיגיעו צווי־העיקול —

אורח קלארספלד
ממשלת ישראל לא שמה —

תהליך איטי בצרפת — הם נהנים מה־הפקר.

בשרשראות. אותו אומץ־לב שיגעוני שגילתה כאשר יצאה למלחמת בקאנצלר גרמניה, ביאטה עתה שנית. באוגוסט 1970 היא מוזמנת לנאום בפולין נגד הנאצים בגרמניה החדשה. במקום זה, היא נואמת נגד האנטישמיות בפולין, קושרת עצמה בשרשראות, מחלקת כרוזים. כבת העם הגרמני, החליטה, זו חובה לעורר את הנוער, בכל מקום, נגד מיפלצת האנ־טישמיות.

חסינות לפושעים. מיד לאחר מכן, היא בונה תיקים נגד שני הבוסים של אדולף אייכמן — קורט לישקה והרברט האגן, נאצים בכירים החיים כיום בחופש מוחלט בגרמניה המערבית. קודם לכן פירסמה תיק על פושע מפורסם לא פחות, ארנסט אשנבאך, גם הוא מראשי הגס־טאפו. אולם היא לא הסתפקה בפירסום התיקים, החליטה, עם בעלה, לחטוף את לישקה, להביאו לצרפת כדי ששם יופעל פסק־הדין העומד נגדו.

נסיון החטיפה נכשל. שלטונות גרמניה ניסו להסוות את כל העניין, אולם ביאטה פוצצה את הסיפור בעיתונות, ולתביעה הגרמנית לא נותרה כל ברירה, אלא להע־מידה לדין — בדיוק מה שביאטה רצתה. היא הואשמה בנסיון חטיפה, וייתכן שתו־אשם גם בהקמת אירגון פושע. היא מת־כוננת להפוך המשפט לבמת־האשמה נגד הנאצים.

ישראל — אדישה. אלא שבינתיים, נותרו היא ובעלה ללא כל. הם פנו לממ־שלת ישראל בבקשה לעזור להם בעזרה משפטית, לקראת המשפט.

כאן, נחלו את אחת האכזבות הקשות בארבע שנות מאבקם: ממשלת ישראל לא טרחה אפילו לענות.

לעומת זאת, התנדבה הסתדרות עורכי־הדין בישראל לבוא לעזרתם, ועורך־הדין שמואל תמיר יהיה סניגורה של ביאטה במשפט. בשבוע שעבר, הגיע סרג' ליש־ראל לשורת התייעצויות עם תמיר. הם נאלצו להפסיק את דיוניהם, כאשר ה־טרגדיה היכתה בביתו של תמיר, לאחר שבנו ניספה בשבוע שעבר בתאונת ה־מסוק בחוף אל־עריש.

המום מהתרחשות אחרונה זו, חזר סרג' קלארספלד לצרפת, כשלמרות זאת הוא אינו מסוגל לשכוח את יחסה המוזר של ממשלת ישראל: „אם הממשלה המייצ־גת את העם היהודי לא מתרגשת מכל העניין — למה שהשופטים הגרמניים, שיצטרכו מחר לשפוט את הפושעים ה־נאצים, יתרגשו?"

החיפוש אחר המסוק האבוד

מסוק של חיל־האוויר מדריך סירת גרר (למטה מימין) הגוררת את המנוף הצף של נמל אשדוד, לכיוון בו גילו מטוסי חיל־האוויר, את מקום שקיעתו של המסוק שנעלם ביום החמישי האחרון, ושיחד עמו אבדו גם עשרת הנוסעים, כולל אנשי הצוות.

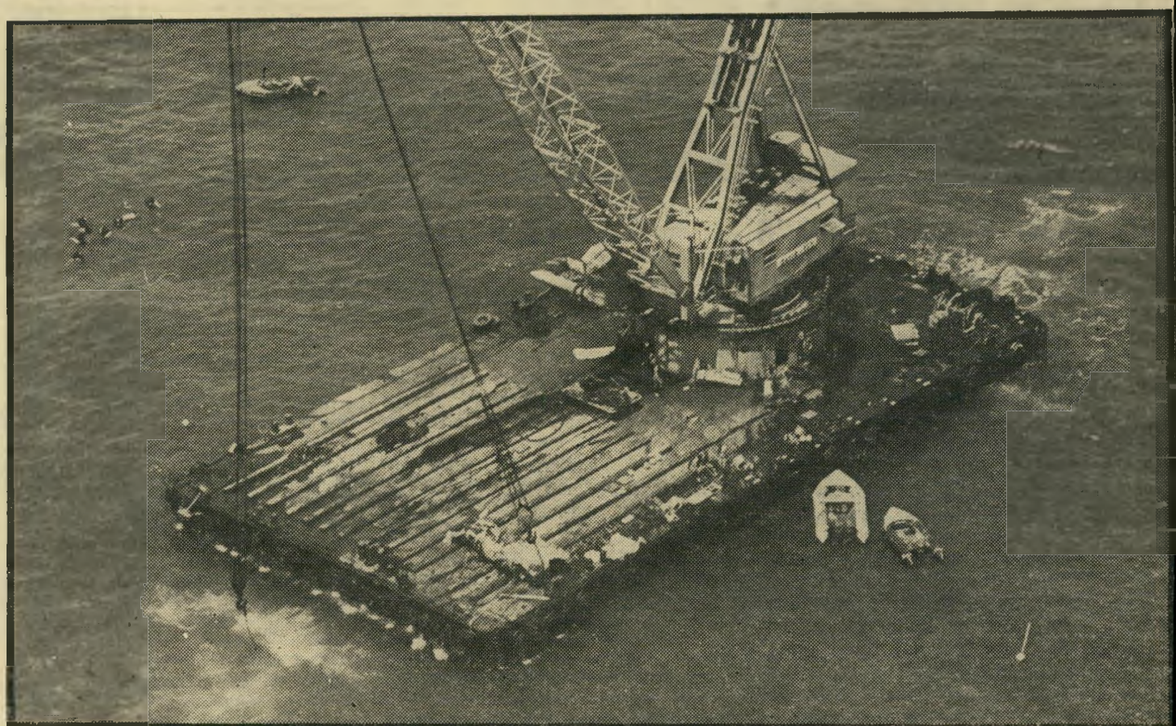
המלחמה

באש ובמים

כל הלילה התרוצצו ההורים המיואשים על החוף. כאשר נמסר להם כי המסוק של חיל־האוויר, בו טסו בניהם, נעלם, וכי שבריו התגלו בים, לא רחוק מחוף סיני, רצו ההורים להיות במקום. כל הלילה הם סיירו עם המחפשים. אולי, אולי הצליח בנם לחלץ את עצמו מהמסוק שנפל בנסיבות מיסתוריות אל המים, והוא יגיע בכוחות עצמו אל החוף.

למחרת אפסו כל התקוות. גוויותיהם של עשרת החיילים שהיו במסוק, נמצאו צפות על פני המים או שנפלטו אל החוף. היה זה סיום טראגי לאחד האסונות הגדולים שפקדו את חיל־האוויר הישראלי מראשיתו, דווקא ערב חגיגות יום השנה ה־23 של החיל.

בלי לקחים. עשרת החיילים, קור־בנות תאונת המסוק, לא היו היחידים שתבע מולך המלחמה השבוע, למרות הפסקת־האש והרגיעה הכללית לאורך הגבולות. יומיים קודם לכן, בהתקפת קאטיושות של מחבלים על פתח־תקוה, מצאו את מותן שלוש נשים וילדה בת 6. היו אלה שני אסונות. הם לא העידו על שום דבר. אי־אפשר היה להסיק מהן שום מסקנות כדי שמקרים דומים לא יקרו בעתיד. הם לא הצביעו על ירידת מתח או היעדר עירנות.

שברים ממצולות

שברי המסוק שהתרסק בתחתית הים, במרחק של כמה מאות מטרים מחוף סיני, מול היאחזות נח"ל דיקלה, מועלים אל הדוברה עליה ניצב המנוף הצף. משמאל ניתן להבחין בראשיהם של אנשי הצפרדע שעסקו בחיפושים. מימין, ליד המצ וף, סירות גומי של אנשי הצפרדע העוסקים בחיפושים. הם היו חלק מהמלחמה הנמשכת.

במלחמה, רק השפוי הוא

מטורף

„האוייב הוא כל מי שמנסה להרוג אותך, ולא חשוב באיזה צד הוא נלחם. וזה כולל גם את המפקד שלך, אם הוא שולח אותך אל המוות. ככל שתזכור זאת יותר, יש לך סיכוי לחיות יותר."

זאת הגישה המודרנית לסרטי־מילחמה. זה גם המוטו של „מילכוד 22", הפצצה האנטי־מילחמתית של מייק ניקולס, לפי רב־מכר באותו השם של ג'וזף הלר, שבאה לשים קץ, אחת ולתמיד, לאגדות הגבורה של הוליווד, החל ב„איבו ג'ימה" ועד ל„12 הנועזים".

הסרט „מילכוד 22" עומד להיות מוצג בארץ ויגרום לזעזוע. למה?

מלחמת העולם השניה. בסיס חיל־האוויר האמריקאי באיטליה. מטוסים יוצאים מדי יום ביומו להפציץ את ה־אוייב. גיבורים עטורי שריון לבן נל־חמים בכוחות האופל, בלי פחד בליבם, אמיצים ונועזים, נכונים תמיד, מוכנים לשפוך את טיפת הדם האחרונה שלהם למען ה„מטרה".

האמנם?

„דוקטור, אתה חייב לקרקע אותי."

„לא בא בחשבון."

„אתה לא יכול לקרקע אדם משוגע?"

„וודאי שאני יכול: החוק אומר שאני חייב לקרקע משוגעים!"

„אז איך אתה יודע שהם לא מנסים לרצות אותי?"

על זה אין כבר תשובה. כולם אומרים שיוסאריאן משוגע, אבל הוא יודע מעל לכל ספק, כי הוא האיש השפוי היחידי במקום. הוא מפחד מן המלחמה.

■ ■ ■

סגן נייטלי אינו מפחד. הוא בן למש־פחה אמריקאית טובה ואמידה, הוא מאמין בארצו ובמולדתו. הוא בחור סימפטי, וקצת תמים, שהתאהב בזונה איטלקיה והחליט לשאת אותה לאשה שיחידתו תהיה המצטיינת בחזית. לכן הוא מעלה בכל יום את מיכסת הגיחות הדרושה לפני קבלת חופשה. יחידתו תהיה הלוחמת ביותר בחזית. אלוף־מישנה קאתקארט יגיע לשיבה טובה, אם לא יתקעו בו סכין בגב לפני כן.

■ ■ ■

סגן מילו מיינדבנדר אוהב את המל־חמה. בעצם, צריך היה לומר שהמלחמה אינה מפריעה לו. יש לו עסקים יותר חשובים. הוא צריך לקנות ביצים במאלטה, בשלושה סנט, ולמכור אותם לאנשי היחידה בחמישה. הוא מחליף את מיצנחי־איש, כל זמן שאני במשרד. וזה כולל אותך. ברור, סמל?"

„כן המפקד. ומה אומר לאנשים שיבואו לראות אותך?"

„תגיד להם שאני עסוק, ועליהם להמ־תין."

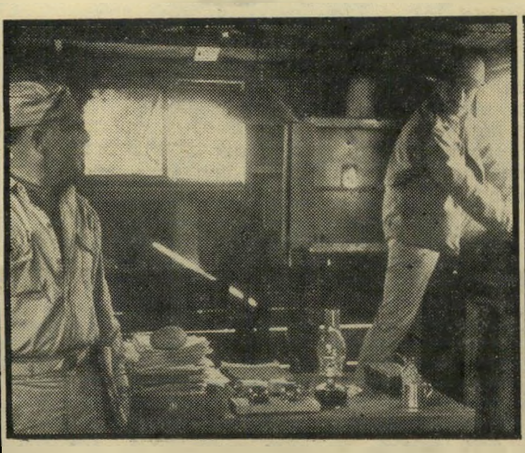
„עד מתי, המפקד?"

„עד אשר אעזוב את המקום."

„ומה אעשה איתם אחר־כך?"

„לא איכפת לי. אתה יכול להכניס אותם לחדר, אחרי שאלך."

■ ■ ■

החייל שלא יהיה בן 20

„אבל אני משוגע. תשאל את כולם!"

„הם משוגעים."

„אז למה אתה לא מקרקע אותם?"

„משום שלא ביקשו."

„ואילו היו מבקשים, היית מקרקע אותם?"

„מה פתאום? אילו ביקשו, סימן שאי־נם משוגעים כלל, ואז אין כל סיבה לקר־קע אותם."

זהו „מילכוד־22". המלכודת בחוקה הצבאית, הדואגת לכך שחיילים יהיו גי־בורים, גם אם אין להם חשק לכך.

■ ■ ■

סרן יוסאריאן מפחד. 50 פעם כבר השליך ממטוסו כל מיני פצצות על כל מיני אוייבים שלא ראה מעולם, ובכל פעם הוא מפחד יותר. כולם אומרים שהוא משוגע, משום שהוא מאמין כי הכל קשרו יחד קשר לרצחו נפש.

„מי בדיוק מנסה לרצוח אותך?"

„כל אחד מהם."

„כל אחד מי?"

„מי אתה חושב?"

„אין לי מושג."

ולהביאה להוריו. בינתיים, הוא נלחם בעוז וחושב באמונה טהורה:

„אמריקה היא המדינה החזקה והמשג־שגת בעולם, ואין לוחם שישווה ללוחם האמריקאי."

ישיש איטלקי מתבונן בו בספקנות ושואל:

„בן כמה אתה, ילד?"

„תשע־עשרה. בחודש ינואר, אהיה בן עשרים."

„אם תחיה עד אז."

נייטלי לא היה בן עשרים.

■ ■ ■

אלוף־מישנה קארתקארט עבר מזמן את גיל העשרים. ואין בעצם שום סיבה שלא ימשיך ויאגור שנים, עד שיבה טובה. כי אלוף־מישנה קארתקארט אינו יוצא למיבצעים. הוא מפקד הבסיס. הוא גאה להיות מפקד הבסיס. הוא נהנה מזה והוא דואג לכך שהדבר יהיה ברור לכל.

אין זאת אומרת שאלוף־מישנה קארתקארט אינו חייל טוב. להיפך. הוא שואף לכך

סרן יוסאריאן מקבל עיטור *

המשי בכותנה ממצרים, וכשהוא אינו מוצא קונים לכותנה, הוא מאכיל בה את החיילים והכל ברווח נאות.

מילו מארגן בתי־זונות, מפציץ אפילו את בסיסו שלו, אם זה משתלם מבחינה עיסקית. והכל בהסכמת אלוף־מישנה קאתקארט. אם יש רווח, למה לא? הרי מילו הקים סינדיקאט, בו שותפים כל אנשי היחידה. והסיסמה: „מה שטוב למילו, טוב לסינדיקאט." וסגן מינדבנדר מחלק מניות בסינדיקאט, ושומר לעצמו את הכסף.

בתנאים כאלה, מובן שאין לו פנאי להתעסק במלחמה.

■ ■ ■

האסון של רב־סרן מייג'ור, הוא ששמו באמת מייג'ור, וזאת הסיבה היחידה שבגללה הוענקה לו הדרגה של מייג'ור. מייג'ור אינו יודע מה לעשות עם הדרגה או התפקיד.

„סמל, מהיום והלאה איני רוצה לראות

* מידי אורסון ולס, בתפקיד גנרל.

מ'ייג'ור בורח דרך החלון

ורב־סרן מייג'ור ממהר לצאת דרך החלון.

כל זה יכול היה להיות מצחיק עד דמעות, אילולא היה זה כה מזוויע. ואנ־שים אשר קראו לראשונה את ספרו של ג'וזף הלר מ־1961, לפני כתשע שנים, לא ידעו בעצמם, אם לבכות או לצחוק. כי ספר זה מנוגד לכל ספרות־המלחמה, הנוהגת להעלות על־נס מעשי גבורה עילאיים, ומיבצעים צבאיים מופלאים.

הלר, לעומת זאת, צייר את דמותה של יחידת חיל־האוויר האמריקאית באיטליה, בצבעים שונים לגמרי. הגיבורים הם מטורפים, הצבא הוא מגנגון אווילי, החוק הוא מעשה שטנים, הכופה על אדם ללכת לקראת מוות בטוח, והמלחמה כולה הוא מחזה אבסורדי, שאיש אינו מבין את פשרו. דוגמה? פקודת מיבצע הגיונית מעין זו:

„תפקידכם היום הוא לצאת ולהפציץ את העיר פראה. תשאלו, מדוע פראה? אין זאת עיר תעשיה, אין לה חשיבות איסטרטגית, אין בה שום יחידות של האוייב. לכן אנו מפציצים אותה."

■ ■ ■

כאשר הופיע הספר, היתה אופנת המחאה האנטי־מיליטריסטית באמריקה עדיין באיבה. מלחמת ויאט־נאם רק החלה, כולם האמינו עדיין שהיא צודקת, ושבכלל אמריקה אינה יכולה להיות מעורבת במלחמה שאינה צודקת.

ואז בא הלר והטיח את מילכוד 22 בפני כולם. אנשים חטפו את הספר, בלעו אותו מתוך סקרנות, אבל רבים עוד אמרו: „גועל־נפש! זה בזיון של הצבא הנאצל בעולם!" ואשר להוליבוד, היא לא היתה מוכנה לגעת בו אפילו בקצה האצבע. שניים־עשר הנועזים התאימו לה הרבה יותר.

אבל הזמנים השתנו. עיר־הסרטים למדה למחות בקולי קולות, מאז שהסתבר לה כי המחאה משתלמת. וההתקדמות, בכיוון זה ממש מסחררת. מ.א.ש נעשה בתקציב פעוט, ומחבר הסיפור פחד לחתום את שמו האמיתי, אבל הכניס לקופתו עשרות מיליוני דולרים. אנשי העסקים למדו את הלקח, וכאשר בא מייק ניקולס והציע להסריט את מילכוד 22 קיבלו אותו בזרועות פתוחות. הוא רצה קרוב לעשרים מיליון דולר בשביל ההפקה? בבקשה, מייד חותמים על הצ'ק. שחקנים? אלן ארקין בתפקיד ראשי, ארט גארפונקל (מצמד סיימון וגארפונקל) בתפקיד דרמטי, אורסון וולס בתפקיד אפיזודי, ועוד שמות מפורסמים כמו מארטין באלזם, ג'ון וויט, אנתוני פרקינס או פולה פרנטיס חולפים על הבד? למה לא. מילכוד 22 הוא צו השעה.

ומייק ניקולס לא התבייש להרחיק לכת בדרך שסלל לו מ.א.ש.. הסאטירה הפראית והאכזרית שבספר המקורי מפסידה אולי קצת מעוצמתה תוך כדי תימצות, אבל אי־אפשר לטעות במסקנות הנובעות מכל המעשיה הזאת. המלחמה היא מעשה טירוף המשרת את הנבלים, מעשיר את הרמאים, שומר על הצבועים, והורג את כל האחרים, התמימים מכדי להבין מה פשר המלחמה, או חסרי היישע מכדי להציל את עורם.

והמעשה השפוי היחידי שאפשר לעשות בנסיבות אלה הוא לברוח.

מילו מוכר לאלוף־משנה ביצה

ירדפו אחריך? ברח! יחפשו אחריך? הסתתר! יקראו לך בוגד? אז שיקראו לך. טוב הבוגד החי מן הגיבור המת.

■ ■ ■

רק אחד לא יכול לברוח. זה החייל בלבן הוא שוכב במירפאה. איש אינו יודע מיהו, או מה קרה לו. גופו, מכף רגל ועד ראש, נתון בקליפת גבס עבה, עם חור אחד במקום המשוער של הפה. שם תוקעים מדי יום את המדחום. את המזון הוא מקבל מבקבוק המחובר בצינור לידו הימנית. ואת מה שהוא מעכל הוא מוציא דרך צינור אחר, היוצא מבין רגליו אל בקבוק שני. כאשר בקבוק אחד מתרוקן, והשני מתמלא, ממהרת האחות למקום, מחליפה בין הבקבוקים.

החייל בלבן אינו מדבר, אינו נאנח, אינו מתלונן. מדי יום באה האחות ותוקעת מדחום בחור של הפה, מחליפה את הבקבוקים והולכת. יום אחד, הוציאה את המדחום התבוננה בו והודיעה שהחייל בלבן מת.

הומור

אגודת צער בעלי ילדים

התפשטות (פאר, תל־אביב, ארצות־הברית) — סרטו האמרי־קאי הראשון של מילוש („אהבו־תיה של בלונדינית") פורמן, הוא הוכחה חותכת לכך, שכישרון אינו מוגבל בגיאוגרפיה, ומי שהיה לו מה לומר על החברה הצ'כית, יש לו מה לומר, ובשפע, גם על החברה האמריקאית.

סיפורו של פורמן פשוט בהחלט: בת יחידה בורחת מבית הוריה, ואלה מחפשים אותה בכל רחבי ניו־יורק. מה שמעניין בסרט הוא השלבים אותם עוברים הבת והורים, עד אשר הם מוצאים זה את זה. שלבים בהם מראה פורמן, כי שני הצדדים מתוסכלים וסובלים, ושני־הם ראויים לאותה מידה של הבנה והתחשבות.

עם קצת רצון טוב מכל צד, אין ספק שאפשר יהיה אפילו למצוא שפה משותפת בין השניים.

תוך כדי נדודים על פני הכרך הגדול, ניתנת לפורמן ההזדמנות לתאר את הווי החיים באמריקה, כפי שהוא נראה בעיניו. מצד אחד, הנוער — מיבחני־כשרונות צעי־רים, סמים, היפיס וכל השאר. מצד שני, החורים — אנ־שים פשוטים הצמאים עדיין לחיים, מתארגנים באגודות של „הורים אשר הוזנחו על־ידי ילדיהם" ומוכנים אפילו ללמוד את מלאכת עישון החשיש, כדי לתפוס את משמ־עות ההנאות של צאצאיהם.

אם כי הסרט, ביסודו, הוא קומדיה חברתית, נזהר פורמן ואינו גולש אפילו פעם אחת אל הסרקאזם. אם

מסיבה בניו־יורק: חשיש להורים

דמויותיו נראות מגוחכות לעתים קרובות, הרי זה רק עקב הנסיבות, והן אינן מעוררות אף פעם בוז. לכל היו־תר — השתתפות בצער ורחמים.

הפשטות מאפיינת גם את הצד הטכני של הסרט. המצ־למה נמצאת תמיד במקום שממנו רואים הכי טוב את הנעשה לפניה, ללא התחכמות מיותרת, גוון הצילומים טבעי ונטול בכוונה כל ברק חיצוני.

הומור

אופיר וקישון בצחוק ודמע

השוטר אזולאי (הוד, תל־אביב, ישראל) — כל מי שמחפש בידור עברי על בדי הקולנוע, ואוהב את ההומור של אפריים קישון, לא יוכל בשום פנים ואופן להתאכזב מן הסרט הזה.

יש בו כל מה שמאפיין את קישון: סאטירה מפולפלת, קצת הומור אבסורדי, כמה בדיחות עדתיות, ומידה מת־אימה של „שמאלץ" למריחה על לב רגיש.

נוסף לכך יש בו, בסרט זה, עוד תכונה חיובית בהח־לט — נוכחותו של שייקה אופיר, אשר לשם שינוי אינו מצייר קריקטורה של שוטר, אלא מנסה, וברוב המיקרים גם מצליח, ליצור אמון בדמותו של השוטר השלומיאל בעל לב־הזהב, שאחרי עשרים שנות שירות במשטרה, הגיע לדרגת רב־שוטר, וכל ממוניו חולמים רק על דבר אחד: היום בו יוכלו להודיע לו על אי־חידוש החוזה שלו.

מה שנוגע לסיגנון הקולנועי, אולי אינו תמיד אלגנטי, אבל יש בו הצחקות רבות: למשל הצילום הארוך של אזולאי ואיש הג'א (אריה אליאס), ההולכים בנחת באחת מסימטאות יפו, שעה שברקע מתנפלת כנופיית שודדים במרץ רב על חנות ומריקה אותה מתוכנה.

דוגמה אחרת: שודדים מארגנים פשע למען אזולאי — וזאת אומרת, שהם מובילים אותו כמעט בכוח למקום בו הסתירו את הביזה, כדי שיוכל לגלותה. איש מטייל עם צלב זהב גדול מתחת לאפו של השוטר, וזה אינו מש־

חזקיהו, אופיר ורחמימוב: משכנעים

גיח בו כלל, אלא חוקר בחשיבות רבה את אחד העדים המדומים לשוד.

בין השחקנים, שייקה אופיר נוגע ללב, כמה מדמו־יות המישנה (איצקו רחמימוב, זהריה חריפאי, אבנר חזקיהו) עוזרים היטב לידו, והקהל בא על שכרו.

ברור, בלי צל של ספק: הסרט מבדר.

בעייתי

בעל הבית להגנת הדייר

ליאו האחרון (פריס, תל־אביב, אנגליה) — סרט זה הוא פרי דמיונו של במאי (ג'ון בור־מן), אשר ראה בחייו הרבה מאוד סרטים וניסה לדחוס לכאן את כל התרשמויותיו מכל יצירות־המופת של הקול־נוע. החל מן „החלון האחורי" של היצ'קוק, דרך סרטי פליני, עם קימצוצי מחאה סוציאלית וכוח שחור, פשע מאורגן ואגודות־סתר מסוכנות. שום דבר לא נעדר כאן. פרט, אולי, לנושא מגובש אשר ידביק את כל המרכיבים יחד.

ליאו האחרון הוא אורניטולוג, היורש מאביו רחוב שלם באחד מפרברי־העוני של לונדון, וכאשר הוא מגלה, בעזרת משקפת, דרכה הוא מתבונן ללא הרף דרך חלונו־תיו האחוריים, את מצבם הנורא של אלה הצריכים לשלם לו שכר־דירה, הוא מחליט להושיט להם עזרה. אלא שה־חברה הבורגנית, בתוכה הוא חי, קמה נגדו, ומנסה להפ־ריע לו במזימתו הנאצלת. חסוף יכול להתפרש כנצחון, לכאן או לכאן, כפי שיתחשק לצופה הממוצע.

מארצ'לו מאסטרויאני משתדל כמיטב יכולתו למלא את תפקידו של היורש הנבוך מעצם ירושתו, איש המנסה לעזור, אבל אינו יודע איך, ובסופו של דבר לא נקלט בין העשירים וגם בין העניים החשדניים אינו מוצא את מקומו.

אבל בעיותיו האישיות של גיבור הסרט מעניינות את הבמאי בורמן רק מעט. הוא מעדיף לחפש הזדמנויות

מסטרויאני: בעל־בית רחום

לצילום דרך פריזמות, המכפילות את הדמויות על הבד, לערוך מרחצאות תורכיים נוסח „סאטיריקון", ומסיבות־חשק נוסח „דולצ'ה ויטה", או הרכבת פס קול מסובך ומלא אפקטים, המעוררים אולי התפעלות מבחינה טכנית אבל אינם מוסיפים הרבה לסרט עצמו.

מי שמתעניין בשיטות העבודה של בורמן לא ישתעמם, אבל הישגים טכניים אינם תחליף לסרט משובח.

מקום טוב באמצע

מעמדם של הסיר והאמבטיה ביצירתו של ד. ה. לורנס

זה באמת מוזר, אבל הדבר היחידי שאפשר לשבח בהצגת אשת הבן של התיאטרון העירוני החיפאי, הוא דווקא המשחק. ומי שמכיר את החאלטוריזם החולני של השחקן הישראלי המצוי, מוכרח להתפעל מן הרצינות בה הוכנו הדמויות אותן מגלמים מרים ברנשטיין כהן, רמי קול, גדליה בסר ורחל דובסון.

אבל אפילו אותם הטוענים ששחקן הוא הדבר החשוב ביותר בתיאטרון, אינם מאמינים שהוא גם הדבר היחידי הקובע את רמתו. ולכן, ההערכה לצוות שחקני אשת הבן אינה מפיגה את השיעמום הנורא שמשרה ההצגה על הצופים.

הסיבות גלויות למדי: המחזה של ד. ה. לורנס, המזכיר ברקע שלו את סיפורו בנים ואוהבים, מתרחש בעיירת כורים, מציג אם שתלטנית, בנים הכרוכים אחרי סינרה, נערה עירונית שאינה מתאקלמת בחיי העיירה, בעיות סוציא־ליות וכספיות, וכמובן, המאבק נגד המוטר המיני המיושן, שאינו נעדר לעולם מכתבי לורנס. כל זה נודף ריח חזק של „כבר ראינו", כאשר למרבית הנושאים יש חשיבות היסטורית הרבה יותר מאשר חשיבות כלל־אנושית.

קצת תה על הכמה. נוסף על כך: לורנס לא היה אף פעם מחזאי מחונן במיוחד, והוא חוזר על עצמו שוב ושוב, וכותב דיאלוגים מלאי חשיבות עצמית וחסרי כל רוח חיים. על כך בא עוד התרגום של רבקה משולח, והוסיף מין גוון „עממי" של שפת־רחוב מאולצת, הגולשת מדי פעם לביטויים מעומלנים כמו „היא תקרע את בני מעיך", שאינם נמנים בדיוק על הלקסיקון של פשוטי־העם.

אבל, יותר מזה: בא הבימוי של מיכאל כפיר וחנק את ההצגה לחלוטין. ומה זאת אומרת: כפיר, שידע שלורנס היה חסיד הריאליזם, החליט שגם הצגתו תהיה כלילת הריאליזם, לפי מיטב המסורת של תחילת המאה. על הבמה מוצבים מטבחים על כל האביזרים שלהם, מיחם רותח כל הזמן וכיור הנמצא בשימוש פעיל.

השחקנים עסוקים מאוד בהכנת אוכל, אפיית פשטידות, עריכת שולחן, הגשה, לעיסה, בליעה ואחר־כך — הדחת כלים ברוב כבוד. כל המלאכות האלה נעשות ביסודיות, תוך הקפדה על הזמן הריאלי שהן גוזלות גם בבית. הכורה מתרחץ על הבמה, ואינו מפסיק עד שהוא מוריד ממנו את פירור הפיח האחרון, ללא כל הפרעות של דיאלוג.

מה הפלא שההצגה נמשכת הרבה לתוך הלילה, והנושא הכבד בכל מישקלו רובץ על העפעפיים, ובא חשק עצום לעלות לבמה, למזוג כוס תה מן המיחם, להתרחץ בגיגית וללכת לישון.

דובסון וכפר ב„אשת הבן"
להתרחץ בגיגית וללכת לישון

אמנות

פופ

שלוש נפשות מחפשות משורר

בפעם האחרונה שהופענו אליו הזרקו־רים, זה היה בפר־גינט. הוא כתב את המוסיקה, וכמו כוונות הבמאי ניסה גם הוא ליצור משהו חדש, משהו שיעמוד בסתירה מוחלטת למנגינות הידועות של גריג, הצצות בזיכרון כימעט אוטומ־טית עם הגיבור האיבסני המפורסם.

ואמנם, אם כי אין כל סיכוי שהמוסיקה לפר־גינט תהפוך להיט אי־פעם, הרי זה היה ניסיון, כשם שכל מה שעושה ה־פסנתרן־מלחין מישה סגל הם ניסיונות, ניסיונות ליצור משהו חדש, צליל רענן, מוסיקה מעניינת, יצירה או מופע שה־נגינה תשחק בה את התפקיד הראשי.

לא איכפת להם. והנה, בעצם הימים החמים האלה, מבשר מישה סגל על הו־לדת שלישייה חדשה, שהקים במו ידיו, ואחרי יסורי לידה קשים.

„אני הרי פסנתרן, קודם כל, ורציתי שהנגינה תמלא תפקיד כוכב בהופעה שלנו. אבל בשביל זה הייתי צריך למ־צוא עוד נגנים שיבינו לרוחי, וישאפו להגיע למה שאני רוצה להגיע. וזאת אומרת הופעה שיש בה התלהבות, והר־בה אש ספונטית.

עברתי את הארץ לאורך ולרוחב, ו־חיפשתי אחרי בחורים עם גיטארות, אח־רי צעירים האוהבים לנגן ומוכנים להת־מסר לעניין. חיפשתי בטכניון, וחיפשתי באוניברסיטה. ובסוף מצאתי."

אפשר לומר, בהחלט, שמישה לא רק מצא אותם, אלא ממש גילה אותם: האחד, דויד שנן, מתופף, מסביון; הש־ני, איתן גדעון, גיטארה־בס. שניהם בני פחות מעשרים, צעירים לא מנוסים, אבל לדעת מישה ניחנו באותה ה„אש" המ־פורסמת שהוא מחפש כל־כך. ואותה „אש" היא שחסרה, לדעתו, בכל ערי־מות התמלילים שהוא מקבל כהצעות ללחנים שהוא כותב ושהוא שר בעצמו.

„נדמה לי שלאף אחד לא איכפת באמת מה קורה לו בעצם, ועל מה הוא כותב. או שאלה מלים של בית־מרקחת, נפוחות, מזוייפות וזקוקות לתיר־גום לעברית, או שאלו מלים של גן־ילדים, בלי כל משמעות, בלי כל רמה. האש שעל הבימה, הטכנאי הטוב וה־מכונות המתאימות באולפן.

„אני מוכרח לציין שסוף סוף מצאתי טכנאי המבין לרוחי," מספר מישה על דורי הרשגל. „הוא פתוח לרעיונות, ומתמצא באפשרויות ליצירת סאונד. הוא היה בחוץ־לארץ, וגם אני הייתי, באנג־ליה ובגרמניה... ולגבי אמנות הפופ, הנמצאת עדיין בחיתוליה, בארץ, שהייה

שלישיית מישה סגל (עם שנן וגדעון)
נפוח, מזוייף וזקוק לתרגום

„איזו הרגשה אבסורדית יש לך, שא־תה בא אל משורר ומבקש ממנו שיר, והוא פותח מזוודה שיש בה איזה שלוש־מאות טקסטים ואומר: „בבקשה, זה מה שיש, קח מה שאתה רוצה. אין לאנשים רעיונות ושקשה למצוא שיר עם השראה של ממש!"

הרפתקה באולפן. החלק המשמח אותו יותר בעבודה, זה ההקלטות. לדעתו של מישה סגל, ממלאים את מקומה של בחוץ לארץ היא נתון חשוב מאד לר־כישת מושגים וניסיון.

מה שעוד חשוב לשלוות העבודה, היא העובדה שמישה סגל מצא כבר מישהו המאמין בו ובשלישיה שלו, ווהו אורגד ווורדימון, מי שהפיק את שיער.

מה שנותר עכשיו הוא להצטרף לא־מונה של המפיק ושל בעל התגליות, לחכות ולשמוע את „השלישיה החדשה של מישה סגל".

במדינה

משטרה

ושוב: שוטר מכה ילד

לפני זמן מה העניקה משטרת ישראל למרדכי חן, תיכוניסט בן 16, צל"ש על שהצליח לתפוס פורץ ולהסגירו למשטרה. השבוע, העניק נציג של אותה משטרה, בדמותו המדאיגה של רב־סמל ראובן מועטי, מספר 17807 — מכות־רצח לאותו ילד.

מכות אכזריות. בליל יום השישי שעבר עמד מרדכי ושוחח עם חברים בכיכר־נוגה בגבעתיים. לפתע קרבה ניידת, הורתה לנערים להסתלק לבתיהם. הנערים נשמעו, החלו נפרדים. מרדכי לקח את אחד מחבריו לביתו על הטילון שלו, המשיך משם לביתו שלו.

„אז הבחנתי שהניידת עוקבת אחרי," סיפר השבוע. „ברחוב וייצמן 53 היא חסמה אותי, והשוטר הזה, שזוהה אחר כך כמועטי, זינק מתוכה — והתחיל להרביץ לי באכזריות בכל גופי. לא היתה כל סיבה לזה."

מטורף. למזלו הנדיר של חן — בניגוד למקרים הרגילים בהם דואגים שוטרים להכות אזרחים ללא עדים — חלפו במקום שמחה ויוסף בכר. מספרת שמחה:

„הייתי עם בעלי בדרך הביתה, ועצרנו בצומת וייצמן ורמב"ם, כשראינו איך ניידת חוסמת את דרכו של נער על טילון, וממנה יורד שוטר שהתחיל להכות את הנער בלי שום סיבה, באכזריות נוראה. בעלי מיהר לניידת ונעצק על השוטר להפסיק להכות את הילד. השוטר ענה לו בהיסטריה להסתלק. בעלי סירב. גם אני יצאתי מהמכונית שלנו והתקרבתי. וביקשתי מהשוטר את המספר שלו. הוא סירב, והסתובב אלינו עם הגב כמו פחדן, כדי שלא נראה את המספר. נגעתי לו בשרוול, כי חשבתי בטעות, שגם שם אפשר לראות את המספר. אז הוא התנפל עלי ואמר בזעם נורא: ‚גבירתי, את תקפת אותי.' הוא לקח אותי למשטרת רמת־גן, ושם פתחו נגדי תיק על תקיפה.

„במישטרה הסביר לי קצין שהשו־טר היכה את הנער בגלל עבירת תנועה."

על עבירה נוראה זו, לא רק שהנער חטף מכות־רצח, ולא רק שהיה עצור כל הלילה — אלא שהמשטרה, למרות הב־שתחה לבכר, לא טרחה להודיע להוריו, שדאגו כל הלילה, היכן נמצא בנם.

תגובת משטרת ישראל לכל הפרשה: היא חוקרת.

תעלומות

מוות מוזר

לוא היה אדמונד (מומו) בלכרמן מת בכל תאריך אחר, אין ספק כי מותו היה נקבע כתאונה. העובדה כי מת ב־דיוק בשבוע שעבר, העלתה כמה סימני שאלה מסביב לתיאורית התאונה.

נגד בלכרמן, תברואן בעיריית נצרת עילית, הוגש כתב־אישום, לפיו נטל כספים מבעלי עסקים בעיר בלי לתת להם קבלות על כך. דהיינו — שילשל את הכספים לכיסו. מאחר שבידו היתה הסמ־כות לאשר רישיון לבעל עסק, הסכימו בעלי העסקים, לדברי כתב האישום, לשלם למומו.

לחצים, ונסיגה. מומו הכחיש את האישום. לדבריו, החל בנוהג של קבלת כספים מבעלי עסקים, העברתם לקופת העירייה, ושליחת הקבלה לאחר מכן, רק לאחר שהמועצה קיבלה, לתפקיד תברואן ראשי, את יצחק וייס.

וייס, חתנו של ח"כ מרדכי זר, הגיע לתפקידו זה מירושלים, שם עבד באוני־ברסיטה העברית. „אני רציתי להגיש את מועמדותי שלי לתפקיד זה," סיפר מומו. „אבל הפעילו עלי לחצים, ונסוגותי."

חוסר התאמה. כעבור זמן מה, גילה מומו (30), שעבד בתפקידו מזה שלוש שנים, כי אחד הממונים עליו גנב תלושי דלק. כאשר גילה את כוונתו לפר־צץ את העניין, הופעל עליו לחץ לסתום את הפה. „אמרו לי שידפקו אותי, אם אד־בר," סיפר. מומו לא נרתע, גילה את הסיפור לראשי המועצה.

(המשך בעמוד 28)

אבא אבן ניסה למנוע הופעת רבין בטלוויזיה

■ הסיפור שפורסם, היה צנוע למדי: העיתונאי **שויקה בן־פורת**, מנחה התוכנית ה־שעה השלישית בטלוויזיה, הזמין את **יצחק רבין** להשתתף בתוכנית הקרובה, שנועדה להיות — לא, לא אודות התמרדותו של רבין, אלא על הפלמ"ח, בסך־הכל. אך הסיפור שלא פורסם, מאחרי הסיפור שפורסם, היה מרתק הרבה יותר: שייקה טילפן לרבין בוואשינגטון, הודיע לו, לאחר שקיבל את הסכמתו, ש־הוא שולח לו כרטיס־טיסה ל־ארץ. מאוחר יותר, הגיש שייקה את העניין לאישורו של מנכ"ל רשות השידור, **שמוי אל אלמוג**. אלא שהשם רבין הפחיד כנראה את אלמוג עד כדי כך, שגם עבור דיון ב־נושא הפלמ"ח הוא רצה ל־קבל קודם את אישורו של משרד החוץ להופעתו של רבין. ואכן, חששותיו התאמתו. אלמוג גילה שגם שם מפחיד השם הגורא לא פחות. התשובה שקיבל: „בטל את הופעת רבין. שר־החוץ לא מאשר." אלא שכל הגיבורים שכתו שרבין הוא רבין, וכנ"ל ששייקה הוא שייקה. שייקה סירב לוותר, טילפן שנית ל־רבין, דיווח לו. תשובת השגריר: „אין בעיות. אני לוקח חופשה ומגיע כאזרח פרטי."

■ הממונה על הכנסות המדינה, **משה נוירדפר**, זכה השבוע לחווייה מזעזעת. כאשר חש לרגע עצמו כסתם אזרח מן השורה. החווייה הטראומאטית אירעה לו כאשר הגיע לאולפני קול־ישראל ב־קרייה בתל־אביב, להקלטה. בתום ההקלטה, היה עליו ל־טלפן בדחיפות. בדרכו החוצה, הוא נכנס לחדר פנוי, הרים טלפון והחל מחייג. אחד ה־עובדים, הקריין **ליאור טל**, שראה אדם זר עושה באולפן כבשלו, פרץ בזעקות־אימים, סגר לממונה את הטלפון ב־כוח. נוירדפר ניסה להסביר שהוא לא סתם אזרח זר, אלא נוירדפר. ללא הועיל. „שתהיה אפילו שר האוצר," השיב ה־אזרח הנאמן טל, „בלי אישורו של המנכ"ל, שמואל אלמוג, אסור לזרים לטלפן." זועם ו־קוצף יצא הממונה למיסדרון, נתקל במפיק התוכניות **יואב רפל**, שהכירו. רפל הכניס את נוירדפר לחדר־הקלטות, הירה לו לטלפן משם. המשיך בדרכו. נוירדפר רק הרים את השפופרת, כשזכה למקלחת שנייה: „מיד החוצה." הזדעק עליו טכנאי הקלטה נזעם. רק בפעם השלישית, מחדר שלי־שי, הצליח האיש לנהל את שיחתו, כשהוא זורק כל הזמן מבטים חרדים לכל הכיוונים, מחשש לעינא בישא נוסף.

■ היה זה מיפגש נדיר: היהודי הצרפתי המנהל מלח־מה פרטית בנאצים, **ברנ' קלארספלד** — בעלה של **בי־אטה קלארספלד**, שסטרה לראש־ממשלת גרמניה **קורט גיאורג קיסינגר**, והמוא־שמת בנסיון לחטוף את ה־נאצי קורט לישקה — ישב ב־צהרי יום ו' האחרון בבית סוקולוב, כאשר לפתע קרב אליו היהודי הישראלי המנהל מלחמה פרטית בנאצים, **שמי חה הוצברג**, הוציא מכי־סו הרצל כחלחל, הניח אותו על השולחן: „יש לי מאתיים ל"י בכיס. אני מבקש ממך שתקבל ממני חצי, ותיתן ב־מתנה לאשתך, כאות תודה ממני," אמר הולצברג. „זהו אחד האנשים הבודדים," הגיב לאחר מכן קלאסברג, „שבאר־בע שנות מלחמתנו בנאצים, מצא לנכון לעזור לא רק ב־מילים יפות."

■ כאשר נשאל הולצברג, המקפיד להפגין עד היום — לעיתים בודד — נגד כל שי־תוף־פעולה ישראלי עם יורשי הנאצים — כיצד זה לא ערך הפגנה נגד ביקורו בארץ של **ואלטר שך**, שר־החוץ הגר־מני, שטען השבוע כי צורף ל־מפלגה הנאצית „שלא באשמ־תו," השיב: „בפעם זאת אני מפגין על־ידי — אי־נוכ־חותי. והפגנתי זו היא לא נגד של, אלא נגד כל הישראלים הנחמדים שמיהרו לקבל את פניו יפה כל כך, החל מ**יצחק בן־אהרון** וכלה ב**כבה אידלסון**."

■ **יעקב שרעבי**, מז־כיר בעתון חדשות ספורט, קיבל בשבוע שעבר בהיותו במשרדי המערכת, שיחת טל־פון מאילת. על הקו היה **משה** („מוסה") **סלומון**, מנהל עבו־דה במיכרות הנחושת בתימ־נע, המשמש גם ככתב עיתון הספורט באילת. מכיוון ששי־חה טלפונית בין אילת לתל־אביב היא יקרה, ביקש מוסה משרעבי: „אני סוגר את ה־קו... טלפן אלי בחזרה." כא־שר הצליח שרעבי להשיג את מוסה בטלפון, לידו היה ב־אילת, ביישר לו מוסה: „זכיתי ברבע מיליון לירות בלוטו." שרעבי לא הבין: „אז למה ביקשת שאצלצל אליך? אם הרווחת רבע מיליון, אתה לא יכול להרשות לעצמך לטלפן לתל־אביב?" „זאת בדיוק ה־צרה!" השיב מוסה, „שבינ־תיים אין לי גרוש בכיס!"

הופ, סליחה!

בתנוחה לא מלכותית כלל, נתפסה השבוע הנסיכה מר־גרט, אחותה של אליזבט מל־כת בריטניה, בעת בילוי על שפת־הים. הצלם החוצפן, שנעזר בעדשה טלסקופית, תפס את הוד נסיכותה בדיוק ברגע שנתפסה בייצר גי־רוד בלתי ניתן לכיבוש.

■ בביקורו בארץ לפני 12 שנים, גילה נגן הג'ז הנודע, **לואי** (סצ'מו) **ארמסטרונג**, אשר נפטר השבוע, את סוד הצלחתו הגדולה, כנגן חצו־צרה שלא קם עוד כמוהו. היה זה בשעה שרואיין על־ידי ה־עתונאית **עדה הוז**. כאשר ביקשה ממנו עדה בשעת ה־ראיון את המירשם שלו ל־הצלחה, הוציא ארמסטרונג מכיסו שקית קטנה סגורה, ב־צבעי ירוק־לבן, ומסר אותה לעדה: „זה סוד ההצלחה שלי." עדה נטלה את השקית, הת־בוננה בה וגילתה כי זהו חו־מר משלשל. למראה תדהמתה של העתונאית, פרץ סצ'מו ב־צחוק. „זאת לא מתיחה," גי־לה לה, „זה הקמיע שלי. לולא החומר הזה, איני יודע איך הייתי מסוגל להתאמץ ולת־קוע בחצוצרה!"

■ במיסגרת פסטיבאל לג־סקי הנערך בישראל, התקיים גם ערב של „חברים מספרים על לנסקי". היה זה בערב ה־ראיונות של **שמואל שי** ו־**אורי זוהר**, כאשר ראיינו ה־שניים את כתב מעריב **אורי דן**, שזכה בסקופ עולמי כש־הצליח לראיין את **מאיר לנ־סקי**, מי שהוגדר כבוס של סינדיקאט הפשע האמריקאי. בהופעה הפומבית התייחס או־רי דן בעיקר לעמדתו של שר־המשפטים **יעקב שמשון שפירא**, התובע את גירושו של לנסקי מישראל, כפי ש־פורסמה ביום השישי האחרון בעיתונו. בראיון למעריב אמר שפירא כי „לא ניתן לאסוף כאן את חלאת העם היהודי." הגיב על כך אורי דן: „אם כך, מה דעתו של שר המשפ־טים על כך שחבריו לממשלה ניהלו משא־ומתן על מכירת בית־מלון גדול לרועי־זונות מ־פרנקפורט, והעיסקה לא יצאה לפועל לא בגלל עברם — ש־לפי הגדרת שר־המשפטים הוא חלאה — אלא משום שלא יכלו לעמוד בתנאים הכספיים שהציגו בפניהם חבריו לממש־לה של שפירא? במקום ל־התעסק בגירושו של לנסקי הזקן, מוטב ששר־המשפטים ידאג שבארץ לא יצמחו לנס־קים צעירים, ומסוכנים פי כמה." דן גם העלה שאלה עקרונית מעניינת: „נניח ש־מחר יחודשו היחסים בין רו־סיה לישראל. וניניח שלארץ יגיע יהודי שנתפס ברוסיה ב־עיסקת שוק שחור. האם גם עליו תיאסר הכניסה לפי חוק השבות?" את המילה האחרו־נה תקע, כדרכו, שמואל שי: „כל כך התרשמתי מלנסקי, עכשיו," פלט, „שנדמה לי ש־לא היה מזיק לי אם הוא היה מאמץ לו אותי לבן."

■ בערב ראיונות אחר, ראשון מסוגו, שנערך בשכו־נת התקווה בתל־אביב, ב־הנחיית העתונאי **אריה אב־נרי**, הופיע בין היתר הכתב **אילן כהן**, שסיפר על חקי־רת ג'ונגל הבשר שניהל: „הו־דות לחקירה זו," סיפר כהן לקהל, „נמנעה מכירת בשר חמורים וסוסים לבני־אדם, כאן בהתקווה." „כן?" נשמע קול אימתני בקהל. „נשמע אותך, תגיד, מי זה מוכר חמורים לתל־אביב?" „תשאל אחרי ה־תוכנית, בארבע עיניים," „שבינ־תיים אין לי גרוש בכיס!"

■ בביקורו בארץ לפני 12 שנים, גילה נגן הג'ז הנודע, **לואי** (סצ'מו) **ארמסטרונג**, אשר נפטר השבוע, את סוד הצלחתו הגדולה, כנגן חצו־צרה שלא קם עוד כמוהו. היה זה בשעה שרואיין על־ידי ה־עתונאית **עדה הוז**. כאשר ביקשה ממנו עדה בשעת ה־ראיון את המירשם שלו ל־הצלחה, הוציא ארמסטרונג מכיסו שקית קטנה סגורה, ב־צבעי ירוק־לבן, ומסר אותה לעדה: „זה סוד ההצלחה שלי." עדה נטלה את השקית, הת־בוננה בה וגילתה כי זהו חו־מר משלשל. למראה תדהמתה של העתונאית, פרץ סצ'מו ב־צחוק. „זאת לא מתיחה," גי־לה לה, „זה הקמיע שלי. לולא החומר הזה, איני יודע איך הייתי מסוגל להתאמץ ולת־קוע בחצוצרה!"

■ במיסגרת פסטיבאל לג־סקי הנערך בישראל, התקיים גם ערב של „חברים מספרים על לנסקי". היה זה בערב ה־ראיונות של **שמואל שי** ו־**אורי זוהר**, כאשר ראיינו ה־שניים את כתב מעריב **אורי דן**, שזכה בסקופ עולמי כש־הצליח לראיין את **מאיר לנ־סקי**, מי שהוגדר כבוס של סינדיקאט הפשע האמריקאי. בהופעה הפומבית התייחס או־רי דן בעיקר לעמדתו של שר־המשפטים **יעקב שמשון שפירא**, התובע את גירושו של לנסקי מישראל, כפי ש־פורסמה ביום השישי האחרון בעיתונו. בראיון למעריב אמר שפירא כי „לא ניתן לאסוף כאן את חלאת העם היהודי." הגיב על כך אורי דן: „אם כך, מה דעתו של שר המשפ־טים על כך שחבריו לממשלה ניהלו משא־ומתן על מכירת בית־מלון גדול לרועי־זונות מ־פרנקפורט, והעיסקה לא יצאה לפועל לא בגלל עברם — ש־לפי הגדרת שר־המשפטים הוא חלאה — אלא משום שלא יכלו לעמוד בתנאים הכספיים שהציגו בפניהם חבריו לממש־לה של שפירא? במקום ל־התעסק בגירושו של לנסקי הזקן, מוטב ששר־המשפטים ידאג שבארץ לא יצמחו לנס־קים צעירים, ומסוכנים פי כמה." דן גם העלה שאלה עקרונית מעניינת: „נניח ש־מחר יחודשו היחסים בין רו־סיה לישראל. וניניח שלארץ יגיע יהודי שנתפס ברוסיה ב־עיסקת שוק שחור. האם גם עליו תיאסר הכניסה לפי חוק השבות?" את המילה האחרו־נה תקע, כדרכו, שמואל שי: „כל כך התרשמתי מלנסקי, עכשיו," פלט, „שנדמה לי ש־לא היה מזיק לי אם הוא היה מאמץ לו אותי לבן."

■ בערב ראיונות אחר, ראשון מסוגו, שנערך בשכו־נת התקווה בתל־אביב, ב־הנחיית העתונאי **אריה אב־נרי**, הופיע בין היתר הכתב **אילן כהן**, שסיפר על חקי־רת ג'ונגל הבשר שניהל: „הו־דות לחקירה זו," סיפר כהן לקהל, „נמנעה מכירת בשר חמורים וסוסים לבני־אדם, כאן בהתקווה." „כן?" נשמע קול אימתני בקהל. „נשמע אותך, תגיד, מי זה מוכר חמורים לתל־אביב?" „תשאל אחרי ה־תוכנית, בארבע עיניים," „שבינ־תיים אין לי גרוש בכיס!"

היפהפייה והמפלצת:

הזמרת דרורה חבקין, שחגגה השבוע את יום הולדתה (ה־37, אם זה דווקא כל־כך חשוב) במלון „טיראן" בהרצליה, זכתה מהנהלת המקום למתנת מקו־רית: עייר קטן ועגום־עיניים, שנראה מאוד אינטליגנטי, כשהוא עומד שם חבוש מגבעת, עטור סרט ופעמון סקסי תלוי לצווארו. כדי לחיפטר מהצורות, מיהרה דרורה לתרום את המתנה לחיל־האוויר. „אם הם יודעים לטפל ב„פאנטומים", הם בטח ידעו לטפל גם בחמור קטן אחד," חחליטה דרורה.

חמק כהן באלגנטיות. בתום התוכנית, התברר שהוא לא כל־כך התחמק, אלא רק דחה את מר גורלו. ברגע שירד מ־הבמה, התייצב בפניו ברוין קשקשים אימתני, שהסביר ל־כהן שהוא קצב בשכונת ה־תקווה, ונדמה לו שדבריו של כהן לא מצאו־חן בעיניו. כהן כצנחן (מיל.) ותיק, עשה הער־כת מצב מהירה, ביצע ניתוק מגע בהול.

■ אחר שהופיע באותו ערב היה אלוף (מיל.) **עוזי נרקיס**, מנכ"ל משרד הקלי־טה, שזכר את הכלל העתיק שבבית התלוי אין מזכירין את החבל. ניסה שלא להזכיר, דוו־קא בהתקווה, את הנושא ה־כאוב של דירות למיעוטי־יכו־לת ומרובי־ילדים. אלא ש־המראיין עמד על שלו, ונרקיס הכריז לבסוף בפה מלא: „אם לא יעלו, ווהו זה." לא היה מאליים מסויימים — הם פשוט לא יעלו, ווהו זה." לא היה מופתע ממנו כאשר זכו דבריו למחיאות־כפיים מצד הקהל.

■ במסיבה שערך מנכ"ל קונצרן תיעוש ההסתדרותי, **אפריים ריינר**, לשעבר חבר קיבוץ גן־שמואל ומראשי מפ"ם, במסעדת היוקרה סטר־טון בקיסריה, לוועדי העובדים והמנהלים של הקונצרן לרגל פירסום המאזן של המפעל, בי־רך את הנוכחים מזכיר חברת העובדים **אשר ידלין**, ש־אמר: „כאשר רציתי בשעתו לתת את הג'ב הזה לאפריים ריינר, אמרו לי כולם: ,השי־תגעת, לתת למפ"מניק תפקיד כזה חשוב?' היום אני יכול להגיד בביטחון, ואתם תרי־מכירים אותי ואת דיעותי, כי אני הרבה יותר שמאלי ממנו."

■ **עקיבא לפלר**, מלך השערים בקבוצת הכדורייד של הפועל הרצליה, כבש השבוע שערים בקצב מטורף ואחר־כך מיהר לנגב את הזיעה ולנוח הייטב, כדי שלא יחמיץ את טכס כלולותיו שנערך למחרת היום עם **גליה שחף** היפה, בתו של מזכיר האיגוד לשחמת **אליהו שחף**.

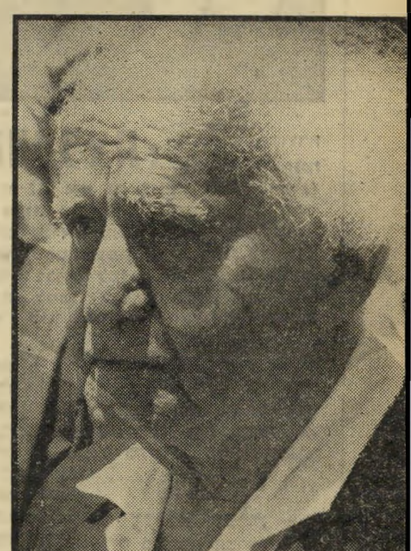
■ כאשר הופיע השבוע **יצחק זאבי**, יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל בפני ה־ועדה הממלכתית החוקרת את השחיתות בענף הכדורגל, הס־תער עליו חבר הוועדה, **יצחק זוי־אב**, במטר שאלות שלא היו נטולות־עוקץ. רקע המתי־חות בין השניים קשור בימים עברו, כאשר זאבי ייצג את הפועלים החקלאיים בפתח־תקווה וזיו־אב כיהן כמזכ"ל התאחדות האיכרים.

מאחורי הקלעים

למה פירקו את הפלמ"ח?

לקראת שידור תוכנית השעה השלישית על הפלמ"ח, קבע צוות ההפקה של התוכנית ראיון עם דוד בן־גוריון, כדי לשמוע את דעתו על הפלמ"ח.

כאשר הגיעו אנשי הטלוויזיה לביתו של בן־גוריון בתל־אביב, בשעה שנקבעה להקלטה, נכנס לפתע ביג'י לחדר ובראותו את הטכנאים והתאורנים מתקינים את כל האביזרים לקראת ההקלטה, שאל בהפתעה: „מה אתם עושים כאן?"

דוד בן־גוריון
„אין פלמ"ח!"

אנשי הטלוויזיה התבוננו זה בזה בתמהון. האם יתכן שהיתה זו טעות, ובן־גוריון לא יודע על ההקלטה שנקבעה עמו. לבסוף הסביר אחד מהם לביג'י: „באנו הנה בקשר לפלמ"ח!"

בן־גוריון לא חשב פעמיים, הפטיר במקום: „איזה פלמ"ח! אין פלמ"ח!" מנחה התוכנית, ישעיהו בן־פורת, שהיה במקום, מיהר להזכיר לזקן כי נקבע ראיון לצורך שידור בטלוויזיה על נושא הפלמ"ח. שייקה ביקש מביג'י תשובה על שאלה אחת ויחידה, שהפכה כבר לסיסמא בארץ: „מדוע פירקו את הפלמ"ח?"

תשובת בן־גוריון: „הפלמ"ח לא פורק. פירקנו רק את הווד (את המיפקדה)!"

נראה שגם תשובה זו לא תחכים. עוד דורות רבים ימשיכו וישאלו: מדוע פירקו את הפלמ"ח?

תוכניות המורה על המידרכה

בטלוויזיה הישראלית בודקים עכשיו את האפשרות להקרין החל מנובמבר את התוכנית הילדים שכל אמריקה צוהלת סביבה: סזמי סטריט (השם לקוח מעלי־בבה ו־40 השודדים). זוהי תוכנית הילדים המפורסמת ביותר בארצות־הברית. שמונה מיליון דולאר הושקעו על ידי משרד־החינוך האמריקאי, קרן פורד וחברת קרנגי, למימון המחקר הקדם־הפקתי.

מסקנות המחקר היו כי הדרך הטובה ביותר להעניק לילדי הגן ערכים בסיסיים, סקרנות ביחס לעצמם ולאחרים והתמצאות בעולם הסובב אותם, היא דרך הבידור במתכונת שידורי הפירסומת.

רחוב סיזאם הוא רחוב אפשרי בכל עיר בעולם. שני בטלנים יושבים על המידרכה ומפטפטים באפס מעשה. אלו הם המורים גרדון ובו (מאט רובינסון ובוב מק־גארט). נניח לרגע שהם רוצים ללמד את הקטנים לספור מאחת עד 10. הם מחליטים לספור את כל האנשים המתקרבים אליהם ברחוב ולנחש מה עושה כל אחד. מתקרב חלבן אחד. הוא מניח בקבוק אחד ליד בית אחד. על המסך מופיעה הספרה אחת במימדי ענק. החלבן שר בקצב מצעד הפזמונים שיר פרסומת של משווקי חלב: „בקבוק אחד — לכל אחד — בריא באופן מיוחד".

אחריו מופיע נושא המכתבים עם שני מכתבים ביד. על המסך מופיעה הספרה שתים. המורה היפה סוזאן (לורטה לוג) ניגשת יחד עם גורדון אל הדוור. מסבירים את המושג זוג. שיר פרסומת מדומה. מופיעים אנשים נוספים. סופרים את המכוניות העוברות ברחוב. באלט פסיכודאלי של ספרות מערבב את היוצרות. בעל חנות הממתקים הופר (וילי לייי) סופר עבור הילדים מסטיקים וגלידות.

הדברים מוצגים כמעט ללא קשר אחד עם השני: מיקי מאוס, תיאטרון בובות, קטעים מתוך מחזות וסרטים, חיות, מתח, ענים, שכחה זה גם בחיים: הכל מבולבל משחקים וסיסמאות. מפיקי התוכנית טרחו ומבולגן. הילדים מוכרחים להסתגל אל העולם כפי שהוא ולא אל עולם מסודר כפי שהוא מצטייר מדבריו של המורה בשעור המלאכותי בכיתה.

התוכנית מוצגת בארצות־הברית כתוכנית יומית, המיועדת לגילאי שלוש עד חמש והיא נוצרה עבור הטלוויזיה הלימודית בניו־יורק. בארץ תוקרן התוכנית, אם תוקרן, פעמיים בשבוע.

ד"ר דוליטל. תוכנית אחרת שבודקים את אפשרויות הקרנתה בפני ילדי ישראל היא הסידרה המצויירת ד"ר דוליטל.

תוכניות נוספות לנוער? יש תקווה מסוימת, כי השבועון לבני הנעורים, יועתק משעה שש לשעה שבע וחצי, כדי שבני הנעורים באמת יוכלו ליהנות מן השידורים.

גם הלב היה של הטלוויזיה

צופים עדיני־לב הזדעזעו ביום השישי האחרון, כאשר ראו בתוכנית השבוע — יומן אירועים, במסגרת כתבתו של עמוס ארבל, על בית־החולים הדסה בעין־כרם, את צילומי ניתוח־הלב הפתוח. מה שלא ידעו הצופים הוא, שהפעם סיפקה הטלוויזיה לא רק את הצלם והבמאי להסרטת הניתוח — אלא גם את הלב. וסיפור שהיה כך היה: בשעת הכנת התוכנית פגש ארבל במסדרונות בית־החולים את אחת מעובדות הטלוויזיה מהלכת בפיז'אמה.

„מה את עושה כאן?" שאל אותה ארבל לתומו.

„ניתוח", השיבה העובדת באדישות.

„איזה מין ניתוח?" התעניין ארבל, ואז התגלה לו כי עובדת הטלוויזיה עומדת לעבור ניתוח לב־פתוח.

כאשר ביקש מדובר בית־החולים רשות לצלם את הניתוח, הסכים הדובר בתנאי שהנערה עצמה תתן את הסכמתה לצילומים. ארבל עלה לדבר עמה. היא נתנה את הסכמתה, בתנאי שלא יראו את פניה, רק את ליבה.

לא היתה זו הפעם הראשונה שהצלם, צדוק פרינץ, מצלם ניתוח. הוא צילם כבר גם ניתוח־לב־פתוח בניצוחו של פרופסור בורמן, מי שנמנה בעבר על צוותו של הד"ר כריסטיאן ברנארד בדרום־אפריקה. אבל הפעם הוא התרגש באמת.

סיפר פרינץ: „הביאו אותה רדומה. פניה היו מעבר למחיצה סטרילית ובפיה היו תקועים כל מיני מכשירים. בפעם הראשונה בצילום רעדו לי הידיים. פחדתי. כאשר צוות האחיות הכין אותה לניתוח, כבר הייתי שקוע בעבודה. כל פעם שיצאנו החוצה, היה בעלה שואל אותנו מה נשמע. יכולנו לספר לו רק מה שראינו."

אותה עובדת טלוויזיה היא אחת חנשים הבודדות בעולם, שיכלו להצביע השבוע על המסך הקטן ולומר: „תראו, הנה הלב שלי!"

גליה סופר
החסידה באה

בעון הטלוויזיוני. חידוש צפוי אחר, הוא הרעיון להוסיף קולות בעברית בסינכרוניזציה לסידרה הפופולארית לאסי, כך שהקטנים לא יצטרכו להתאמץ להסתפיק ולקרוא את התרגום המתחלף במהירות רבה מדי. כן מתוכננת תוכנית חדשה לפעוטות בערבית. תוכנית סמי וסוסו ומשחקצב תימשכנה כרגיל. אולם אם לצטט את אסתר סופר, האחראית לתוכניות הילדים בטלוויזיה, „עוד מוקדם מדי מכדי להבטיח הבטחות".

חדשות בקיצור

גליה סופר מצפה לחסידה

גליה סופר, הלא היא גלוריה סטיוארט, מצפה לביקור החסידה. מזכירות הטלוויזיה המבינות דבר, מעריכות שגליה נמצאת עתה בחודש השביעי להריונה ● **חיים יבין,** שנעדר כמעט חודש מהמסך הקטן עומד לחזור אליו, הוא נעדר בגלל שירות מילואים ● לפני שבוע הגיעה לטלוויזיה קופסא ובה הפילם ששלח **ירון זורדון** מפאריס. היו ציפורי כתבה שהכין ירון על תצוגת מכוניות טקסטיל ישראליות בצרפת. הקופסא היתה מסומנת בסימון בינלאומי המסמן כי הפילם טרם פותח. בסרטייה בירושלים לא חשבו פעמיים, מיהרו להוריד את הפילם לפיתוח במעבדה. הקופסא נפתחה בחדר חשוך והסרט, שכבר פותח פעם אחת בצרפת, „פותח" פעם שניה. ברור שהסרט הושחת לחלוטין ולא היה ראוי לשידור. ספק אם מישהו חישב כמה עלתה טעות מטופשת זו למשלם המיסים.

תדריך

● **פרט השבוע** (יום ד' 14/7, 20.35) חומת מאלאפאגה — סרטו של רנה קלמנט, עם ז'אן גאבן ואיזה מירנדה.

● **מיפגן חיל־האויר** (יום ה' 15/7, 21.40) הקלטת המיפגן שייערך בבוקר לרגל יום חיל־האויר וטקס עניידת כנפיים לבוגרי קורס טייס. מתארים — טוביה סער ורון בן ישי.

● **פרט קולנוע** (יום ו' 16/7, 21.30) מרי מלכת הסקוטים — דראמה היסטורית של ג'והן פורד על המלכה הסקוטית, שמרדה באליזבט הראשונה מלכת אנגליה, ונידונה למוות. משתתפים: קתרין הפבורן ופרדריק מארץ'.

● **השעה השישית** (יום ב' 19/7, 20.20) בחלק הראשון יוקרן סרטו של פוצו, חבורה שכזאת, על הווי הפלמ"ח. בחלק השני יתקיים דיון באולפן על הפלמ"ח בהשתתפות שגריר ישראל בארצות־הברית יצחק רבין ואורי ברנר, מי שהיה סגנו של יגאל אלון מפקד הפלמ"ח. כן יוקרנו ראיונות עם דוד בן־גוריון והשר ישראל גלילי, וסרט תעודי קצר על הפלמ"ח של ערוכת הסרטים רחל דר.

במדינה

(המשך מעמ' 26)

זמן מה לאחר גילוייו, פוטר וייס מעבודתו. „בגלל חוסר התאמה," מסביר מזכיר המועצה, אורי גולני.

האם הגשימה האלמונים שאיימו על מומו לדפוק אותו — את איומיהם? קשה לקבוע בשלב זה. דבר אחד ברור: נגד מומו הוגש האישום בדבר השוחד.

עקשנות. בפתיחת משפטו, גילה אותה עקשנות ועמידה־על־שלו כבפרשת גיוויי תלושי הדלק: „אינני אשם, ואוכיח זאת במשפט." הכריז, כשהוא מבהיר את כוונתו להילחם.

יומיים לאחר מכן, נמצא מת. הוא נפל למאגר המוביל הארצי בעמק בית־נטופה, וטבע.

והשאלה המעניינת היא — מה הפיל אותו?

נפטר בלכרמן
תאונה? התאבדות? או — ?

משפט

הפרקליט כנתבע

מעט הבטלנים הנצחיים, שומרי גחלת הדמוקרטיה הישראלית, שהחליטו לממש את עקרון פומביות המשפט באולמו של השופט המחוזי מקס צ'רנובילסקי, הופסקו כאשר הורה השופט לפנותם מהאולם. לכאורה, לא היתה לכך כל סיבה.

הסיבה היתה בקשתו של הנתבע לעשות כן — בקשה שהשופט החליט להיענות לה. הנתבע, במקרה זה, היה עורך־דין — וייתכן שלכך היה קשר להחלטתו של השופט. בוודאות, קשה לדעת זאת, מאחר שבפרוטוקול אין למצוא זכל לכל הענייין.

רוצה את הילד. מה שהצופים המאוכזבים החמיצו, היתה תביעת מזונות של גורית פרנקו נגד בעלה לשעבר, עורך־הדין שלמה פרחי. פרחי התנגד לבקשת גרושתו לשלם מזונות לבנם, כיום בן 14, בטענה כי הוא רוצה לקבל את הילד לרשותו. כנגדו, ניסתה פרקליטתה של התובעת, עורכת־הדין מרגלית כהן־צידון, להוכיח כי במשך כל השנים לא רצה האב להחזיק בילד, והעלה דרישה זו רק עתה. כהוכחה, טענה שבזמנו הגיש האב תביעה לקבל את הילד לרשותו — וביטל אותה מיד לאחר מכן, לפני שהגיעה לערכאות. כן טענה, כי במשך כל השנים גרם האב לבעיות בקשר לתשלום המזונות לבנו. בהזדמנות אחת הגיעו הדברים לידי כך שהאם נאלצה להגיש תביעה נגד האקס שלה על סך של —8,000 ל"י, דמי מזונות שהצטברו. רשם בית המשפט העמיד את הסכום על —4,800, ובית־המשפט קבע לה סעד־ביניים בסך 225 ל"י לחודש. אלא שגם סכום זה לא הצליחה גורית פרנקו תמיד להוציא מבעלה, ופעם אף היה צורך להוציא נגדו פקודת־מעצר.

להיחלם. בשלב זה, דחה בית־המשפט את טענות הפרקליט הנתבע, קבע שעליו לשלם לבנו את דמי המזונות. אלא שהפרקליט נתגלה כלוחם ללא־חת, מתכונן לערער על ההחלטה. אם תרצה גורית פרנקו לקבל דמי־מזונות עבור ילדה, יהיה עליה להמשיך ולהילחם.

נְוֵה אוֹר

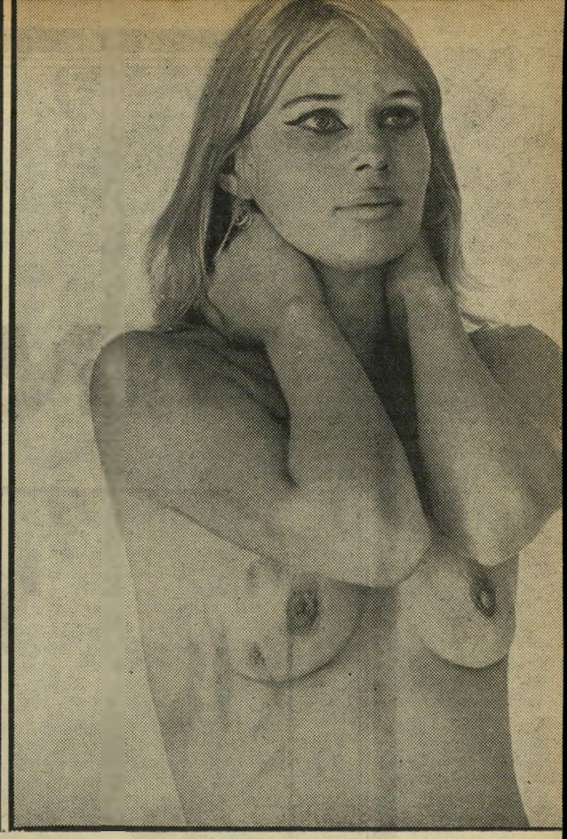
אגד מגיע לנוה אור כל יום
אגד מוביל בכל הדרכים

נְוֵה אוֹר

קבוץ, נוסד ב-1949. בצד הכביש
בית שאן-גשר. כ-5 ק"מ מגשר.

אגד זקוק למחירים מציאותיים

„אני שומרת מצוות. לא מעשנת בשבת. אז מה אם אני חשפנית?"

באחת מהופעותיה בסטאר בר — היא היתה אז כבר גרושה — חזה התייר ה־ישראלי דויד משולם (25). מספר דויד: „איך שראיתי אותה, ידעתי שאני הת־אהבתי בה. עד אותו יום, היה לי הכי־שרון להיות רווק ולא מאוהב. כשראיתי אותה, ידעתי שהתאהבתי. אחרי ההופעה חיכיתי לה, וביקשתי ממנה פגישה.

„הלכנו לקפה סברה, ששם באים הרבה ישראלים, והתחלנו לצאת באופן קבוע. אחרי חצי שנה התחתנו בנשואים אז־רחיים בגרמניה. כעבור עוד תקופת זמן באנו לבקר בארץ."

החשפנית מתגיירת

ה יא כנראה החשפנית היחידה, ב־ישראל, אם לא בעולם כולו, המבלה עשר שעות בשבוע בחברת רב, לומדת מפיו תנ"כ ותפילות, ולא אוכלת במועדון־הלילה שבו היא מופיעה בעירום — כי האוכל שם לא כשר.

יתרה מזאת: חוויית היהדות השפיעה עליה כל־כך חזק, שהיא אפילו כללה, במופע העירום שלה, במועדון הריביירה בבת־ים — גרות.

„אני מדליקה נרות כל יום שישי," מס־פרת מרים משולם, שנולדה כגרמניה נוצ־ריה שהורה בשם מרי־מתילדה שוריג, ו־נשאה, בקריירת החשפנות המפוארת שלה, שמות־במה מהדהדים כמו פופה לה בלונד (נשק את הבלונדית, יעני) וקריסטל דה פארי. „התחלתי לפני כשנה, מאז שהתחלתי ללמוד לקראת הגיור. אני לו־מדת לבדי, ומדריך אותי רב מהרבנות בתל־אביב. אני לומדת כעת תנ"ך ואת התפילות. אישית, אינני כל־כך דתיה. אבל לאחר שהחלטתי להתגייר, אני מקיי־מת את כל המצוות שאני יכולה. אני שו־מרת כשרות. במועדון אינני אוכלת, כי האוכל לא כשר. ביום שבת אני נמנעת מעישון. לדעתי, העובדה שאני סטריפ־טיזאית איננה צריכה להפריע לתהליך הגיור שלי. אני ניהנית מהדת היהודית."

■ ■ ■

ר זה ותמירה, בעלת פנים ארוכים מעט, שפתיים חושניות, עיניים כחו־לות, החלה מרי (24), ילידת פרנקפורט, גרמניה, בהופעות על הבמה לפני שלוש שנים.

ראשית, כנערת גוגו, בדיסקוטקים ומו־עדונים בפרנקפורט. זאת — בגלל אהבתה לריקוד. בתחיל היתה רוקדת למען הבי־דור בלבד, כאשר היתה מבקרת עם בע־לה — איתו התחתנה בגיל 16 — במו־עדונים.

כאשר פשטה אופנת נערות הגוגו, המ־ליצו לה לעזוב את מרכזית הטלפונים שם עבדה, ולהתחיל להופיע כנערת גוגו.

הממליץ היה אדון זלצמן אחד, שאת שמו הפרטי מרי לא זוכרת, ומרי קיבלה את ההמלצה.

לאחר פרק זמן כנערת גוגו, בא אדון זלצמן ערב אחד בהצעה חדשה: סטריפ־טיז.

„קיבלתי את ההצעה בלי היסוס? כל עבודה שקשורה בריקוד — אני שמחה לעשות," מספרת מרי. לבד הכינה את התוכנית, וערב אחד עלתה על הבמה — כחשפנית.

■ ■ ■

„א ני נהנית מזה," היא מגלה. „בכלל אני נהנית מכל מה שאני עושה. אני אוהבת לרקוד, ואני מתייחסת גם לחשפנות שלי כאל ריקוד."

הזוג חזר לגרמניה, ולפני שנה חזר שוב לישראל, אז נולד להם כבר בנם רוני, כעת בן שנה וחצי.

■ ■ ■

מ שפחתו של דויד החלה לוחצת שמרי תתגייר. מרי הסכימה. מספרת היא:

„אני מחלקת את עצמי לשניים. צד אחד שבי הוא העבודה כסטריפטיזאית. אני מגיעה לעבודה. קצת לפני ההופעה, מבצעת את המוטל עלי, והולכת. ברגע שאני יוצאת מהמועדון, אני כולי אחרת.

לרבנות - בשורטס:

בחברת בעלה דויד ובנה רוני בן ה־שנה וחצי, מגיעה מרים לבניין המוע־צה־הדתית בתל־אביב, כדי לברר את התקדמות הטיפול בגיור שלה, כשהיא לבושה מיניכנס המגלים את רגליה התמירות. משמאל: לגבי מרים, העירום הוא מקצוע גרידא. תוך שנייה, היא יכולה ליהפך מחשופה למכוסה — וכמובן גם להיפך.

להבדיל מיתר הנערות שעובדות במועדו־נים, אני לא מקיימת שום קשרים עם בעלי המועדון. אולי אני מקבלת בגלל זה פחות כסף, אבל זה כדאי לי. רוב הסטריפטיזאיות נדרשות על־ידי בעלי המועדונים לקיים יחסים איתם. אני לעומת יתר הבחורות, שומרת על דיסטנץ.

כך שהכל טוב ויפה — מלבד פרשת הגיור, שלא זזה. „אני מצטערת מאוד ש־כל פעם דוחים אותי ברבנות עם הגיור, ואומרים לי לבוא עוד חודש, ועוד חודש. מדוע זה צריך להימשך כל כך הרבה זמן? אני באמת לא מבינה. אני רק מקווה שזה לא בגלל המקצוע שלי.״

משפחה שכזאת:

דויד משולם השחרחר, מרים הבלונדינית, ובנם רוני, שנולד אמנם בגרמניה אך מת־נהג כבר כצבר מובהק, מקשקש גרמנית ועברית — היו יכולים להיות משפחה מאושרת, לולא הגיור הלוחץ. „כל פעם אני באה לרבנות שמחה, ויוצאת עצובה,״ אומרת מרי.

הרחק מן ההמון הסואן
והלחות הדביקה לבילוי חופשה משפחתית בדרום היבש

במצדה
חופשה משפחתית
במלון „גלי-זוהר"
מיזוג אויר פנסיון מלא
החל במחיר 234 ל"י

באילת
חופשה משפחתית
בקרוואנים ממוזגי אויר
ללא כלכלה
החל במחיר 290 ל"י

בשרם-א-שייח
חופשה משפחתית
פנסיון מלא
בביתנים ממוזגי אויר
שרותים נפרדים
החל במחיר 588 ל"י

המחירים כוללים טיסה

פרטים: במשרדי ארקיע
ואצל סוכני הנסיעות

ארקיע

אני מצלם ב...
מינולטה

להשיג בחנויות המובחרות

מחכה לך שבוע סוער ביותר מכל הבחינות. עליך להילחם בתוקף בנטייתך לנהוג באימפולסיביות, כי המצב ידרוש קור־רוח. אם תניח לרגשותיך לסחוף אותך, עלול חד־בר לפגוע בקאריירה שלך ובעניין היקר ליבך מאוד. זו תקופה הדורשת ביקורת מתמדת על פעולותיך, ואל תחסס לפנות לשם כך לאדם קרוב הרוצה בטובתך.

★ ★ ★

בנימוס, באלגנטיות ובשקט, את מסוגלת בהחלט למרר את החיים לאלה הסובבים אותך. מוטב שלא תעשי זאת דווקא השבוע. קחי את בני־משפחתך וצאו לטיול בחיק הטבע. תוכניותיך יזכו להגשמה מלאה אם רק תשמור על קור־רוחך בשעת התרגשות. אל תסתבך באהבה קלה ומטורפת, אינך בנוי לכך.

★ ★ ★

יש בך שאיפה לנער התחייבויות שנטלת על עצמך וללכת בעקבותיו של ידיד קרוב. עד היום לא עמד בך האומץ לעשות זאת, ואתה תיווכח כי ה־כיוון החדש ממוצע לך מעמידך בפני סיכויים רבים להצליח משטחי חיצירה. יהיה עליך להקריב הרבה כדי להגיע להצלחה זו, אך כל חסיר־מנים מראים כי הקורבן כדאי בהחלט.

★ ★ ★

במחצית השנייה של השבוע צפויים בחייך כמה שינויים, ולאור דווקא לטובה. שמור בקפדנות על בריאותך, כי היא עלולה להיות הראשונה שתיפגע בימים רגישים אלה. דחף פנימי, שסיבותיו לא תהיינה ברורות לך די צרכן, ידרבן אותך לבזבז הרבה מרץ, זמן וכוח על עניינים מישניים בחשיבותם.

★ ★ ★

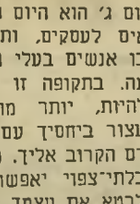

לפניך שבוע של לבטים נפשיים וחוסר ביטחון, שמקורם בפגישה מסויימת, שאירעה לפני שבוע. אל תאלץ את עצמך לתגיע להחלטה כלשהי, או אפילו להביע דעה העלולה לחייב אותך בעתיד. הסיכויים הם שכל נסיון מצידך לראות את הדברים כחוויתם ולשקול אותם בכובד־ראש — נדון מראש לכישלון. השבוע — לא לחמר.

★ ★ ★

הרושם הוא שזה־השבוע שולכם בתולות, עד כמה שאפשר לראות מצפות לכן הפתעות נעימות ביותר. בכל השטחים. קבלו אותן בזרועות פתוחות והשתדלו לנצלן עד הסוף. אבל זה לא אומר שאתם צריכים לקפוץ מעורכם. התחלקו בטוב לב זכיתם עם אנשים קרובים אליכם, בלי צל של מורא.

מאזנים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

עליך לרסן את חוסר־סבלנותך. אם כי נדמה לך שאתה דורך על מקום אחד, למעשה קיימת כל הזמן עליה. יום ג' הוא היום המתאים לעסקים, ותפגוש בו אנשים בעלי השפעה. בתקופה זו עליך להיות, יותר מתמיד, עצור ביחסיך עם האדם הקרוב אליך. מכתב בלתי־צפוי יאפשר לך לבטא את עצמך יותר. בת מאזניים — הימנעי מכל פעולות יאוש, מפני שיש בדעתו לצעוד לקראתך.

★ ★ ★

עקרב
23 באוקטובר – 22 בנובמבר

השבוע זה חזמן שלכם עקרבים. השתדלו להתבסס במקום עבודתכם, חרבו בפעילות והרחיבות את תחומי התעניינותכם. עמלכם לא יהיה לשווא. אתם תקצרו את הפירות. נסיעה אותה אתה מתכנן זמן רב, תתבצע סוף־סוף השבוע. הפתעה לא נורמלית, תגרום לך רוב נחת. יחסיך עם ידידתך ישופרו לבלי הכר בזכות אורך־רוח וטוב לב — הכוונה, מצידך.

★ ★ ★

אחת מתוכניותיך לשבוע תתקלקל, אך לא נורא, מפני שבמקומה תבוא אחרת, מוצלחת לא פחות. ידיד ותיק אותו לא פגשת זמן רב, יביא עימו הפתעה נעימה. בת קשת — השבוע תפגשי אותן, סוף־סוף. אם תתנהגי כשורה, תכבשי את ליבו. חשבי היטב על כל מה שאת עושה או אומרת, זה ישתלם. השבוע כדאי לך לבחור בצבעים רועשים יותר, כי הגיעה השעה לצאת למלחמה.

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

★ ★ ★

בהתחלת השבוע אתה יכול להרשות לעצמך לחיות נדיב־לב, לזרוק מאחוריך הרבה מוסכמות, לפעול לפי הרגש, ולחיות חופשי. כל הקלפים לציידך. בת גדי, הישמרי מכל דבר רומנטי, לפחות עד ליום א'. נצלי את חזמן לעשיית דבר החשוב שאת דוחה בבר זמן רב, ורמת־לב רבה לחיצוניותך. אחד האמצעים: שימת הדגש על צווי האופנה.

גדי
21 בדצמבר – 19 בינואר

★ ★ ★

התפתחויות מהירות ונעימות למדי, העשויות לבוא עליך ברצף מהיר, מאמצע השבוע ועד סוף החודש, יעמידו אותך בפני הכרעה חשובה שאין ממנה. בהדרגה תתגבש בך ההרגשה כי אינך עוד מה שהיית לפני חצי שנה, וכי אתה עומד בפני פרשת דרכים. במידה רבה לא יהיה עליך לטרוח יותר מדי כדי לקבוע באיזה כיוון לפנות. מישהו ממקורבין החליט במקומך.

זני
20 בינואר – 18 בפברואר

★ ★ ★

השבוע יצוצו בפניך כמה אתגרים חשובים ורבי עניין. יש מקום לצפות כי אתגרים אלה יחיו קשורים בנסיעות ממושכות, ובעקיפין גם בהתפתחות רומנטית. תוכל להצליח לעמוד בהם אם אדם קרוב אליך ובעל השפעה רב לא יכשיל אותך. השתדל, איפוא, להיות חביב וידידותי בצורה יוצאת־דופן לכל האנשים הסובבים אותך. את מנסה להפיל אחרים בפח — בו את עלולה ליפול בעצמך.

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

מיעוטים

כדור בראש —

בטעות

פאטמה יסין מוחמד (28) עמדה על מרפסת ביתה, בכפר מעאויה שליד אום־אל־פאחם, ועסקה בכביסה, כשלפתע התמוטטה על הריצפה לעיני שלושת ילדיה. היא חטפה כדור במצח.

הדם שטף את פניה, והילדים הזעיקו עזרה. פאטמה, הנמצאת בחודשי הריונה האחרונים, נלקחה לבית־החולים היל יפה בחדרה. הרופאים ניתחוה, אך בשלב זה החליטו שלא להוציא את הכדור ממיצחה.

אימוני צה"ל. קרוביה של פאטמה הגישו תלונה למשטרת חדרה. טענתם: אימוני צה"ל באיזור, הם הסיבה לפציעתה של פאטמה.

שבועות עברו, ואיש — לא ממשטרת חדרה, ולא מצה"ל — לא הופיע לערוך חקירה. מספר קרובה של פאטמה, עבד־אלה פיין (23), גנן במקצועו:

„אחרי שהגישו את התלונה, לא הזיזו המשפחה שום דבר בבית של פאטמה. השאירו הכל באותו מצב. אפילו לא ניגבו את הדם, בשביל לא להפריע לחקירה, כדי שהאיש שאשם יובא לדין.

אבל עברו הרבה ימים, ואף אחד לא בא. הם במשטרה בכלל לא מתכוונים לערוך חקירה. הם יודעים שזה בא מאימוני הצבא באיזור. כל הזמן יש קרוב לכפר שלנו אימונים של הצבא בנשק חי. הרבה אנשים מפחדים לצאת מהבית. מדוע מוכרחים לעשות את האימונים דווקא על יד הכפר שלנו?"

אין מה לחקור. דובר משטרת חדרה, עמנואל פז, אישר את פרטי המקרה. „קיבלנו את התלונה," הסביר. „נכון שלא ביקרנו שם בבית. אין לנו מה לחקור. אנחנו מאמינים לה שנפצעה בביתה. זה היה מכדור טועה."

זה הכל?

דת

טקס ברית־מילה

עם כיבוד —

לתינוק מת

תינוקם של בני הזוג טרודל נפטר ב־היותו בן שבוע בלבד. כאשר פנה אברהם טרודל, נהג מונית מפרדס חנה, לחברה קדישא המקומית כדי להסדיר את קבורת ילדו, נדהם לשמוע מהם כי לא ייתכן לעשות זאת ללא עריכת ברית־מילה ב־גופה. ולא סתם ברית־מילה — אלא טקס מלא, כנהוג, עם כיבוד וכל היתר.

מיותר. טרודל, שבור מכדי לערוך מל־חמות, השלים. ביום השני שעבר, התקיים במשרדי החברה קדישא הטקס המוזעז, כשהאב האומלל נאלץ לחיות נוכח במקום.

הגיב על כך הרב אלעזר הגר, מהמועצה הדתית בתל־אביב: „לפי ההלכה, חייבים לערוך ברית־מילה גם לנפטר, לפני שמביאים אותו לקבר ישראל. אך הטקס עצמו הוא מיותר, כיוון שאין הוא בבחינת מצווה."

מיותר זה לא מילה.

דיור

ילדים

מול דחפורים

היתה זו מאותן הפגנות הנראית דרך מטית כל כך בטלוויזיה: מצד אחד, דחפורים מוכנים לפעולה. מולם — עשרות תושבים נזעמים, עם ילדיהם, חוסמים בגופם את דרכם של כלי העבודה.

אלא שהפעם, לא היתה זו הפגנה של תושבי שכונת־עוני נגד הריסת מיבנה בלתי־חוקי. ההפגנה, שנערכה בשכונת־המגורים הנאה והשקטה נאות רחל, בחולון, כוונה נגד כוונתה של חברת הבנייה רובינשטיין, שהקימה את השכונה — לבנות בתוך המרכז המסחרי של השכונה תחנת דלק.

בהפגנה זו, הגיע לשיאו מאבק הנמשך זה שנתיים.

סכנות נוראות. אז, נודע לתושבי השכונה לראשונה על כוונת החברה. הם מיהרו להקים ועד־פעולה, בראשות אחד התושבים, אברהם גולדברג, גייסו תקציב, והוציאו צו על־תנאי, שגרם להפסקת הקמת התחנה.

לאחרונה, טוענים פעילי הוועד, שינתה החברה את תוכנית הבניין, ובעיקבות כך קיבלה רישיון מחדש מעיריית חולון ל־בניית התחנה. ועד־הפעולה טוען שאף לא ידע על שינוי התוכנית, מאחר שהחברה פירסמה זאת — כפי שהיא נדרשת ב־חוק — בשערים והמודיע, „עיתונים ש־איש בשכונה אינו קורא אותם." בעקבות כך, יצאו התושבים לחסום בגופם את מסלול הדחפורים.

בין טענות התושבים:

- ריחות הבנזין שיעלו מהתחנה יפגעו בתנאי חייהם.
- סכנה לילדים, מאחר שהתחנה ממוקמת באיזור סמוך לגן־ילדים ובית־ספר.
- גידול סיכויי תאונות הדרכים, עקב ריבוי תנועת המכוניות במקום.

מחוסרי תעסוקה. אברהם רובינשטיין, מהנהלת חברת רובינשטיין, מכחיש את טענות הוועד. לדבריו, ההתנגדות לתחנת הדלק איננה של רוב התושבים, אלא של חלק קטן, „המחוסרים כנראה תעסוקה." טוען רובינשטיין: „תחנת הדלק לא רק שלא תביא נזק לאיזור, אלא אף תועיל לו. פנו אלי עשרות משתכנים, ושאלו אותי מדוע איננו מקימים את תחנת הדלק שהבטחנו."

נפגעת מוחמד
סליחה על הטעות, שלום

לגבי צו־המניעה שהוצא לפני שנתיים, מסביר רובינשטיין שהוחלט אז להמתין לחוות־דעת כל המשרדים הרלוונטיים. הייתי שהתנגד היה נציג משרד הבריאות. לאחר ששונתה התוכנית בהתאם לבקשתו — נתקבל האישור של ועדת בניין־ערים.

שום ריחות. באשר לריחות, טוען רובינשטיין: „אין ריח. הבניין הקרוב ביותר לתחנה הוא במרחק 100 מטרים. שום ריחות לא יכולים להגיע. זאת היא תחנת דלק קטנה עם שתי משאבות." מודה הוא: „בתוכנית שהגשנו לדיירים לא ציינו שתוקם במקום תחנת דלק, אבל הודענו שיהיה כאן מרכז מסחרי ובידורי. לא פירטנו. יש במקום שני אולמות חתונות. מה מפריע יותר: תחנת דלק קטנה — או שני אולמות חתונות?"

טענתו העיקרית של רובינשטיין הינה פיננסית. אומר הוא: „בצד השני של נאות רחל יש לי קרקע המיועדת ל־800 יחידות דיור נוספות. לוא תחנת הדלק — שאותה מכרתי לחברת פז ב־300,000 לירות — היתה מזיקה לדיירים, האם הייתי מקים אותה? לוא זה היה גורם להפחתת ערך הדירות באלף ל"י לדירה — זה כבר לא היה משתלם לי."

לא פייר. טענה משכנעת — אך לא את ועד־הפעולה. „לא נוותר," חזרו וטענו חברי־הוועד בפסקנות. „זה ממש לא הוגן," התרעם אחד מהם. „כל הרעיון של נאות רחל היה לגור באיזור שליו ונעים. והנה, החברה שהקימה לנו את המגורים האלה — דווקא היא זו שתקלקל את הסביבה, ותהפוך אותה לסביבה מיסחרית סואנת? בשביל זה עברנו לגור לכאן?"

אמקור

מוצר זה משתתף במבצע הפרסים מסע תענוגות סביב העולם

מכונת הכביסה הקומפקטית גם במחיר!

להשיג במחיר החל מ־1295 ל"י

מכונת הכביסה הקומפקטית של „אמקור" -
תופסת רק שתי מרצפות (40 ס"מ),
מבחר מחירים ללא מתחרים —
לבחירתך 4 דגמים.
יתרון חשוב נוסף — שרות אמפא

המפיצים: אמפא וסוחרים מורשים

המוצר הנבחר 1971

מכונות כביסה אמקור
נמכרת גם בשיטת
החלפין (TRADE IN)

לי תמכור רק אמקור

אמקור

פרסום א. מל. פסגות רם. צלם א. יחמר

כל הצוות היה דרוך לקראת סצינת העירום הגדולה - ואז התחדשה הכוכבת

דמיטה הזוגית בבית היפואי רב־החדרים והרחב של אסי ואהרונה דיין, איכלס, בבוקר יום השני האחרון, גוף זר.

הגוף, שהיה שייך, לעירית לוי, התפרקד בהנאה על המיטה המפורסמת, כשהוא נהנה מהרקע הנפלא. רקע זה כלל מלבד השם דיין הכריזמאטי, גם גוף עם הרבה בתים ערביים עתיקים ציוריים, ים כחול ורוגע, שידות עתיקות וציוריות,

עירית, אשתו של הזמר אושיק לוי, הסכימה להיכנס למיטתו של אסי דיין — ונסוגה ברגע האחרון.

ראי עתיק וציורי עם מיסגרת קטיפה, כד עתיק וציורי (מתנת אבא דיין), מנורה עתיקה וציורית, ואפילו רישום עתיק ומצוייר.

היה זה רגע אידילי שנועד לסצינה אידילית, שנועדה להיות: „הרוח נשבה בקלילות על שדיה החשופים". סצינה? זה יכול היה להיות פרק שלם. הצרה היתה, שכל הסצינה, וכל האידיליה, נמוגו בטרם נבראו.

עיקר הצרה נבעה מכך שלא היו שם שדיים, במעמד המרגש. כלומר — היו, ואפילו בשפע — אבל לרוע המזל, הם היו מכוסים כימעט לגמרי, בכותונת־לילה

„לא רוצה בעירום!"

שקופה, שרמזה על דברים רבים וגדולים שהסתתרו מתחתיה — אבל לא גילתה מאומה.

את עניין הרוח, אפשר היה עוד להבין: הזרקורים הלוהטים של צוות ההסרטה, אשר ניצבו על המירפסת הפונה לים, חסמו את דרכה של הרוח הקלילה אל המיטה, שעליה לא התרחשו הדברים. אבל עניין השדיים, היה מסובך יותר.

כאשר עירית לוי קיבלה את תפקיד של „אשה בשלה ונשית," בסירטם של בועז דוויזון ואסי דיין־חצי־חצי, היא ידעה שעם כאלה אנשים לא צריך לדבר על פרטים באנאליים כמו שדיים.

גם בועז ואסי, בתור חברה שמבינים עניין, ושיודעים שהבחורות בדנמרק מתרחצות בים ערומות, ואפילו בארץ ראו כבר לפחות שני זוגות שדיים ישראליים על מסך הקולנוע — לא טרחו לקרוא לדברים בשמם. אף לרגע לא עלה על דעתם שמישהו יעשה עסק גדול מזוג שדיים. הם פשוט רשמו בתסריט: „סצינת מיטה", הזמינו את העיתונות, ולא טרחו אפילו לסלק משם את תריסר הסכנאים שהתפרקדו באופן חופשי מול חדרי השינה.

הם פשוט לא תיארו לעצמם שבחורה כמו עירית, שהיא בעצמה אחת מה־חבר'ה, ובטח שמעה שרוב הבחורות ב־דנמרק מתרחצות בים כשהן עירומות, למחצה, לפחות, וכבר ראתה בחיים שלה לפחות שני זוגות שדיים ישראליים על מסך הקולנוע — הם פשוט לא תיארו לעצמם שבחורה לבבית כזאת תסרב לגלות את שדיה לציבור צופי הקולנוע.

אבל עירית, אשתו של הזמר אושיק לוי — מי שהיתה בזמנו, נערת זוהר, ונערת שלום, המקבלת את פני האח"מים בשדה־התעופה, וכיום עיתונאית מתחילה, ומחפשת קבועה של „משהו מעניין לעשות

מבוקש: חשפנית מוכנה, במקום כוכבת מסרבת.

בחיים" — עירית זו קילקלה ברגע האחרון את התכניות הנועזות.

„לא רוצה בעירום," בישרה לצוות הנדהם. „הקומבניזון הוא קו הגסיגה האחרון שלי. שטח מכוסה — לא ייגלה."

היתה זו הפתעה קצת לא נעימה לבמאי. מה גם שחוגים יודעי־דבר טוענים, שהוסבר לכוכבת מראש, ובצורה מפורטת וגלויית־לב, מה פירוש „סצינת מיטה" — והיא הסכימה.

אלא שכמו שהיא הסכימה, כך היא התחרטה עתה, לוא הבמאי שלה היה שוויליי, אין לקנא בה, על התקפת הצניעות הפתאומית. אבל מאחר שהוא לא שווילי, אלא בועז דוידזון, הסתיימה הבעייה המעורטלת במשיכת־כתפיים נואשת מצידו: „אם היא לא רוצה, מה אני יכול לעשות?" נאנח בעצב.

ועשה את הדבר היחידי שהוא יכול לעשות:

החליט להשתמש בחשפנית, ככפילה.

שלושה במיטה: עירית לוי אוחזת בניסים עזיקרי, וניסים עזיקרי אוחז שושנה, בסצינת המיטה בסרט, כשמאחוריהם הבמאי, הבודק את זוויות התנוחה. ההתנשקות היתה גבול הארוטיקה המקסימלי לו הסכימה עירית, והקומבניזון — גבול החשיפה. הקומבניזון, שחשף אמנם את רגליה המקסימות ונתן מושג ברור על היקפם של האביזרים המוסתרים, לא ענה לדרישות הבמאי.

במיטתו של אסי: עירית לוי וניסים עזיקרי במיטתם של אסי ואהרונה דיין, בסצינה מתוך „חצי חצי".

מלכת המים 1971
מטעם
השולם הזה
בחסות שעוני
TISSOT
השעון הנמכר ביותר בישראל

אורה מסרי 5 המועמדות הסופיות

אז מה משונה למצוא היום אחת כזאת מתחת לגיל 18, אבל אורה מסרי, 17 ונורמלית דווקא על כל הראש — לא סובלת דיסקוטקים.

איך זה יכול להיות? הנה, עובדה. אפילו יותר מעובדה — פאקט.

הסיבה, לפחות בעיניה, פשוטה מאוד: „זה לא מדבר אלי."

ומה כן מדבר אליה? או, אם אתם שואלים, אז זה ככה:

שירים למשל. היא אוהבת לקרוא אותם, והיא אוהבת לכתוב אותם. כמו על דברים שנחשבים היום מצחיקים: ים, אהבה, וכדומה.

והיא אפילו אוהבת לשמוע אותם: „לא מישהו מיוחד. העיקר שיהיו שקטים ורומנטיים."

ילידת רמלה, אורה היא בת הזקונים במשפחה, אחרונה בשרשרת של ארבעה. 168 ס"מ, עור שזוף נהדר, שיער חום, עיניים כחולות בהירות — ונראה אתכם מתגברים על קומבינציה כזאת.

וזה עוד לא הכל. שבע שנים בצופים, מזה שנתיים כמדריכה. עם רקע כזה, זה רק טבעי שהיא חובבת ספורט. ביחוד שוחה הרבה.

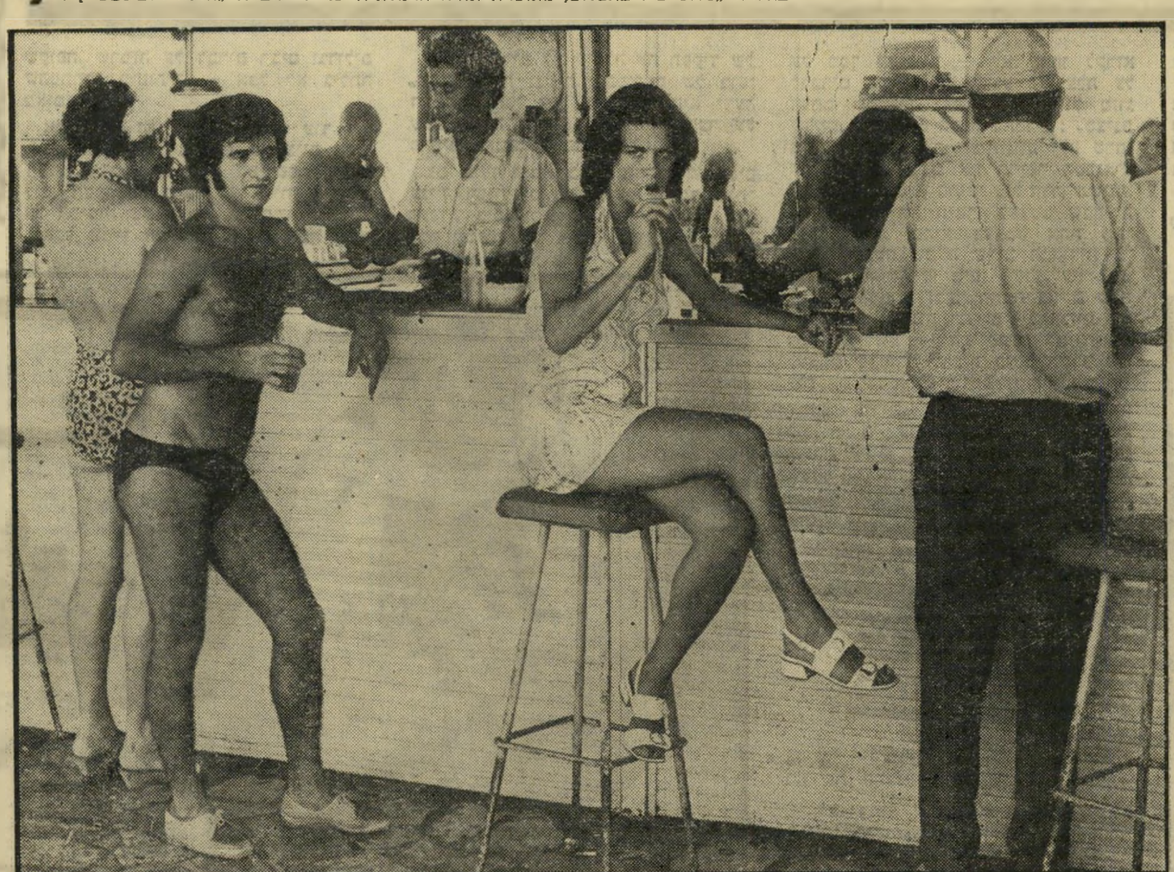
היא עולה לשמינית, ומסתובבת כבר שנה עם ההבר הנוכחי שלה, חייל בחיל־אוויר. בקיצור — אם חשבתם שרק בסרט סיפור אהבה נשאר ילדים טובים, הנה ההוכחה שלא: המועמדת מספר 5 לתחרות מלכת־המים, היא אחת כזו — ואתם יכולים לצחוק כמה שאתם רוצים.

האנטי־דיסקוטקית

בידור - אורה הרמלאית ש־תחביבה הוא שחייה, מדגמנת בגד־ים „לטס־קים" של „גוטקס".

הצופה: מדריכת הצופים לשעבר גדלה והפכה לעלמת־חן, אבל את העק־רונות הצופיים לא השליכה מאחוריה. בדור הדיסקוטקים, אין היא בושה להודות שהיא לא אוהבת לבלות בדיסקוטקים והיא מעדיפה סוגי בילוי שאינם בהכרח „סלוניים". בתצלום, מאופרת אורה הרמלאית על־ידי חברת „הלנה רובינשטיין".

- ובילוי: בבית־קפה, מעדיפה אורה לבלות כאשר הוא דווקא שקט ולא הומה אדם. לצד בילוייה השקטים, והלימודים, אוהבת מועמדת מספר 5 גם לעסוק בפעילויות ספורטיביות בחיק המבע. כדי להחזיר לשיער שלה את הברק והרכות שלו, משתמשת אורה בכל הזדמנות הנקרית על דרכה, בתכשירי השיער של „וולה".

WELLA

חובבים - החוצה לכל הרוחות

אם יש משהו שאני לא סובלת, זה את כל הרכלנים והרכלניות החובבים האלה, שלא יודעים על מה הם מדברים. למה לעזעזל שלא ישאירו את המלאכה ל־בעלות מקצוע, האז

אברהם ניניו

השטות האחרונה ששלחו החובבים על פני המים היתה ש**חנה בן־ארי**, מעוב־דות קול־ישראל הבכירות, עומדת לנסוע לארצות־הברית מפני שהיא לא מוכנה להיות בארץ אם וכשייפתח משפטו של בעלה, במאי הבימה **אברהם ניניו**, ש־הוא אחד החשודים בעסקי הפיננסים המ־פוקפקים של כמה מוותיקי הבימה.

אם כן: בבל"ת. כלומר — לא דובים ולא יער: חנה, מנהלת מחלקת חינוך, הסברה ומדע בקול־ישראל, כבר קבעה את הנסיעה הזאת לפני כשנה, כשפגו אליה מטעם המחלקה לנוער ולחלוץ של הסוכ־נות. אחרי שזה נקבע, אי־אפשר היה כבר לבטל עכשיו את הנסיעה. חנה, אשתו של ניניו מזה 19 שנה — לאחר שהיתה תלמידתו בחוג לדרמה בגימנסיה הרצל־יה — תצא לדרכה כמתוכנן, ומקווה שבעלה יבוא בעקבותיה. „למעשה, לא הושלם אפילו כתב־האישום נגדו," היא מספרת.

שיבוא, שיבוא. במהירה בימינו ונאמר אמן.

חתונה בלי דיין - לא הולך

תשמעו, לא צריך סקרים, לא צריך מחקר דעת־הקהל — לא צריך בטיח. צריך ללכת לחתונות, ואז יודעים הכל.

למשל: מי יותר חשוב: **משה דיין** או **עזר וייצמן**? דיין, לידיעתכם.

איך יודעים? פשוט מאוד: ביום רביעי שעבר, בגן־האורנים שבגני־התערוכה ב־תל־אביב, עמדו 700 אורחים, לא כולל החתן והכלה, וחיכו. בין ה־700 היו **מוטי חוד, חיים לסקוב**, ומי לא. אפילו **עזר וייצמן** בא, ואפילו הלך. אבל כלום לא עזר. החתונה לא זזה.

והיא זזה, רק כשהגיע האיש החשוב מכולם — באיחור של כמעט שעה — **דיין**.

אז ניצבו החתן — הלא הוא האברך **מוישה פרנסים** (28), בנו של מנהל מסעדת **אולימפיה**, והכלה — הלא היא האברכית **ליאורה וולפיד**, בתו של בעל חנות מדים — אל מתחת לחופה, וכל הנוכחים התחילו לשחק אותה.

במזל טוב, ילדים. לפחות בגדים ואוכל לא יחסר לכם, כנראה.

ילד ראשון במשפחה

תלמה ופיטר פריי

טוב, זאת לא רכילות, זה סתם סיפור יפה: **תלמה רובי** נכנסה להריון.

מה? מי זאת תלמה רובי? שלא נדע, בורים שכמותכם. תלמה היא לא אחרת מאשר אשתו של **פיטר פריי**. היא אשתו השנייה, והיא בת 46, קח או תן שנה, ופיטר עצמו הוא בן חמישים ומשהו, קח או תן שנתיים, וזה יהיה הילד הראשון שלהם מגישואיהם אלה.

כן ירבו, שובבים שכמותכם.

האסקימוסים מיפו העתיקה

יום חמישי שעבר היה היום הגדול. **דוב סגל** חזר מאשקלון.

זאת אומרת, בהתחלה הוא חזר מ־שווייץ, והלך לאשקלון לנוח קצת מהנופש של שווייץ, ועכשיו חזר הביתה ליפו. בין צאתו לשווייץ, כזכור, לבין היכנסו בשערי ארמונו ביפו, הספיק שחקן צרפתי מסויים, אם זכור לכם — אחד **דניאל ז'לין** — לקבל התקפת־לב ברחוב־תיה של אשתו של דוב, הלא היא **פרדריקה סגל**.

„אז מה דעתך על מה שקרה בין פרדי וז'לין?" לא יכולתי ל־התאפק מלשאול אותו שנייה לפני שאמרתי לו שלום.

„לא איכפת לי בכ־לל," כך נאום הגבר. „למען הדיוק — כבר 13 שנה שלא איכפת לי. אני דוגל בפיתגם האסקימוסי הנודע: ‚אם אתה משאיל את הס־כין שלך, היא חוזרת אליך קהה. אם אתה משאיל את אשתך — היא חוזרת עם לחיים ורודות. אז מה איכפת לי שלפרדי יש לחיים ורודות תמיד?"

די הגיוני, כשאתה בא לחשוב על זה מה־זווית האסקימוסית.

ברור גם, בהמשך לאותו קו הגיון, מדוע, כאשר צילצל ז'לין מ־בית־החולים, והיה זה דוב שענה למלפון, הד־מין דוב את ז'לין לבוא להחלים בביתם.

בהחלט הגיוני. ב־תנאי כמובן, שאתה חושב כמו אסקימוס.

פרדי ודוב סגל

המומחה לחזיות - שושביו בחתונה?

הסיפור עצמו, איך ישבה השחקנית שרית ישי בחוף אילת, ואיך הפכה קורבן להתקפתו הנמרצת של יגאל גולן, ראש מחלקת המו־סר — סליחה, המפקד — של משטרת אילת, שראה שהיא לא לובשת חזייה מתחת לחולצה — סיפור דרמטי זה הפך כבר מזמן לנחלת ההיסטוריה. מה שנשאר פתוח, באותו חווייה מזעזעת חזיות, היא השאלה: מה בדיוק עשתה שרית באילת?

או. או אם אתם שואלים, אענה לכם.

הכל התחיל בכישלון המונומנטלי של דני דגן, „אדוני השופט", לפני שנה וחצי. הקהל זוכר את ההצגה, — אלה מתוכו שעוד לא הצליחו למחוק מראשם את האסון — כאסון. דני עצמו — זוכר אותה כאסון. ורק שרית זוכרת אותה כברכה.

למה? הכל בגלל שבאחת ההצגות, ניגש אליה צעיר חביב, אמר לה שקוראים לו מיכה שרפשטיין — אבל שלפעמים הוא בא גם לבד, בלי שקוראים לו, כמו הפעם לדוגמה — ושהוא רוצה להביא בפניה את רחשי ליבו, עד כמה נהנה — לא, לא מההצגה עצמה, לא צריך להגזים — אלא ממשחקה שלה.

ברור שאחרי התחלה אורגינלית כזו, לא ארכו הימים והלילות, ושרית עברה להתגורר בבית החבר שלה. מיכה, כמובן, אלא מי?

וכך עברו הימים, חלפו הלילות — כשלפתע זכה מיכה בהצעת חייו: תפקיד בסרט „דון קארלוס" שהוסרט באילת. ואיזה תפקיד! שרית, קיצרת־הרוח, מיהרה בעקבותיו לדרום הפרוע, לראות במו עיניה את הצלחתו של החבר שלה.

ומה קרה לה במקום הזה, אתם הלא כבר יודעים.

מה שאתם לא יודעים: שהחווייה המזעזעת גרמה לשניים להגיע לכלל החלטה. ובחודש הבא הם מתחתנים.

ואני מתה רק לדעת אם הם יזמינו את יגאל גולן כשושבין.

הדעות בנייס

מאת אורי אבנרי

7—5 ביולי 1971

החיילים לא יסעו חינם - (עד לבחירות?)

זו הפעם השלישית העליתי השבוע הצעה לסדר היום של הכנסת: להעניק לכל חייל בשירות, את הזכות לנסוע חינם בכל קווי האוטובוסים (ראה מיסגרת).

על ההצעה היה צריך להשיב משה דיין. זהו תפקידו כשר־הבטחון, החייב להסביר את מדיניות הממשלה.

אבל יום לפני כן, מת יצחק טבנקין. משה דיין נסע להלוויה. ועם כל האבל התהומי שחש בלבו, על פטי־רתו של מנהיג דגול זה — בוודאי גם חש קצת הקלה על שלא היה צריך להשיב על הצעתנו.

כי מפלגתו החליטה להסיר את הצעתנו מסדר־היום, כפי שעשתה לפני שש שנים.

דיין יכול היה לבקש, כמובן, לדחות את הדיון, לרגל השתתפותו בהלוויה. אבל הוא לא עשה זאת. הוא שמח שהתפקיד הבלתי־פופולרי יפול על מישהו אחר.

על מי? דווקא על אחד מנאמניו של דיין — גד יעקובי, בתור סגן שר־התחבורה.

אלא מה? גם גד יעקובי לא נפל על הראש. מדוע לו להשניא את עצמו על רבבות חיילים?

כשבא תורה של הצעתנו — גד יעקובי פשוט נעדר.

היה לו תירוץ טוב — לפי החשבון, היה תורנו צריך להגיע קצת יותר מאוחר. בגלל סדרי הדיונים, הוקדם הזמן במיקצת. אבל יעקובי בוודאי לא המתין לתורו בכליון־עיניים.

על מי נפל התפקיד הבלתי־נעים? על איש שאינו פוחד מתפקידים בלתי־נעימים. זהו ישראל קרגמן, מעס־קני־המערך המרכזיים, יו"ר ועדת־הכספים של הכנסת.

■ ■ ■

בפיו היתה טענה פשוטה: חברי שתי ועדות של הכנסת, המונות יחד 36 איש, (ועדת־החוץ־והבטחון וועדת־הכספים, שבשתיהן אין ייצוג אלא למערך, גח"ל והמפד"ל) החליטו שאין להעניק הטבת־חינם לחיילים באוטובוסים.

למה? מפני שנאמר להם שזה יעלה 28 מיליון ל"י!

זהו סכום אגדתי, ולדעתי אינו עומד במיבחן הגיון.

לדעתי, פועלת כאן האדישות — מחשבה שיגרתית ואף מאובנת. וכמו שקרה בכנסת הקודמת, תשתנה מח־שבה זו לקראת הבחירות.

שלום כהן — סוף פסוק

כשאתה מחכה לאסון יותר מדי זמן — אתה כבר לא יכול להתרגש כשזה קורה. להיפך, אתה מרגיש הרגשה של הקלה, בבחינת „ברוך שפטרנו".

זה מה שקרה לנו השבוע, כאשר שלום כהן הודיע ליו"ר הכנסת שהוא „פורש" מסיעת העולם הזה — כוח חדש, ורוצה להקים סיעת־יחיד.

אני אישית ידעתי כבר מזה למעלה משנה שזוהי תוכניתו, וכי כל התימרונים, ההשמצות, הקנוניות וה־טכסיסים לא נועדו אלא להגיע לנקודה זו, בעיתוי זה.

איש לא היה מופתע כשזה קרה, סוף־סוף — ואני הייתי מופתע פחות מכולם.

מדוע דווקא עכשיו?

בעוד שלושה שבועות עומד להסתיים הכנס השנתי השני של הכנסת השביעית ובזה תסתיים מחצית תק־סת־הכהונה של הכנסת. ביום זה היה על שלום כהן למלא התחייבות פוליטית ומוסרית — ולהתפטר. מדוע?

ערב הבחירות, כאשר דנו מוסדות תנועתנו בהרכבת רשימת־המועמדים לכנסת, היו רבים בוועדת־המינויים, בהנהלה ובמרכז התנועה שסברו, כי יש להציב במקום השני את אמנון זכרוני.

הנימוק לכך היה הגיוני למדי: זכרוני עבד עימי במשך ארבע שנים בכנסת השישית, שם זכה לכינוי „החי"כ ה־121". הוא נתגלה ככוח פרלמנטרי ממדרגה ראשונה, זכה ליחס־כבוד מצד אנשי כל הסיעות, והש־תתף בעיצוב כל פעולותינו. כל זה, תוך הבאת קורבן כלכלי גדול מצידו, כפרקליט מצליח. הוא היה המועמד הטבעי לתפקיד.

לעומת זאת, לא ידע איש מה תהיה רמתו של שלום כהן בכנסת. הוא היה המועמד השני ברשימתנו בשנת 1965 — כאשר סיסמתנו המרכזית היתה: „רוצים לס־תום להם את הפה — שלח אותם לכנסת." על רקע חוק־לשון־הרע, שמילא תפקיד חשוב במערכת־הבחירות, היתה אז מועמדותו של שלום כהן טבעית. (מה גם שאיש לא האמין אז ברצינות שנזכה בשני מנדאטים).

אני עצמי חבעתי שגם הפעם יוצג שלום כהן במ־קום השני. ייצגתי תביעה זו בתוקף.

מדוע? מפני שסברתי שיש לתת לו שאנס להוכיח מה יכולתו, במקום לפסול אותו מראש. הדבר נראה לי כחוב של כבוד, אחרי עבודה משותפת של שנים.

וכך, במשך דיונים בשלושה מוסדות שונמשכו כמה וכמה שבועות, נתגבשה הצעה מעשית והגיונית: שאם יהיו לנו שני מנדאטים, יכהן שלום כהן שנתיים, ואח־ריו יבוא אמנון זכרוני. כך ששניהם יכהנו בזה אחר זה.

המחשבה שמאחורי ההצעה: אם יתגלה כהן כח"כ טוב, מה טוב. אז יקנה לעצמו שם, ואחריו יעשה זאת גם זכרוני. בבחירות הבאות יהיה מצבנו טוב מאוד, כשלרשותנו כמה אישים פרלמנטריים שתוכיחו עצמם.

אם, לעומת זאת, יתגלה כהן כח"כ לא־כל־כך טוב, לא ייגרם שום אסון. אחרי שנתיים יבוא זכרוני במ־קומו, ויספיק לתקן את התדמית בשנתיים הנותרות. וביניתיים ימשיך זכרוני לכהן כיועץ הסיעה, וממילא יעזור לכהן עד כמה שאפשר.

היום הראשון בכנסת: כהן ואבנרי

הצעה זו נתקבלה על דעת הכל, ובעיקר על דעתו של שלום כהן עצמו, או כך העמיד פנים. בישיבה המכרעת של מרכז התנועה, בה אושרה סופית רשימת המועמדים, קם שלום כהן (כפי שהוסכם מראש) והצ־היר שאם יהיו לנו שני מנדאטים, יתפטר כעבור שנ־תיים וימסור את המקום לזכרוני.

על סמך הצהרה זו, אישר המרכז את הרשימה.

■ ■ ■

חודשים מעטים אחרי הבחירות, נוכחתי לדעת, לתד־המתי, שאין לו כל כוונה למלא את התחייבותו. הגיעו אלי ידיעות מוסמכות — דברים שאמר לבני סביבתו, דברים שאמר לעתונאים, פעולות מסויימות — שהר־כיחו זאת בעליל. מה קרה לשלום כהן?

לדעתי, שני דברים, הקשורים זה בזה —

● בחירתו „עלתה לו לראש". שלום לא עסק מעו־לם בעניינים פוליטיים, והשתתפותו בגופים השונים במ־שך השנים היתה סמלית בלבד. בתפקידו החדש ראה בעיקר תואר, סמל של מעמד. הוא לא חלם לוותר על כך.

● הוא נתגלה כחבר־כנסת גרוע, ולעיתים אף גרוע מאוד. הוא לא התכונן לשום עניין ברצינות, נאומיו היו שטחיים להחריד (אלא אם כן הרכנו, מילה במילה, על־ידי זכרוני, והוא קרא אותם מן הכתב). העתונאים ושאר חברי־הכנסת התחילו להתייחס אליו בזילזול. רק כאשר עשה סקנדאל, זכה לתשומת־לב — כמו בפרשת תער־דת־הזהות.

יתכן שהנקודה השניה חשובה אף מן הראשונה. אילו הצטיין בכנסת, יתכן שלא היה נאלץ לראות בתוראר של חבר־כנסת דבר שיש להיאחז בו כמו בקרנות המיזבח, אף במחיר התבזות והתאבדות מוסרית.

ומאידך, אילו נתגלה כחבר־כנסת טוב, יתכן מאוד שהתנועה (ובוודאי זכרוני) היו מוחלים לו על התחיי־בותו, ומשאירים אותו ברצון עד תום תקופת כהונת הכנסת. כי למה להחליף חבר־כנסת טוב?

אולם רמתו של שלום כהן נקבעה כבר תוך שבר־עות מעטים — ואז היה ברור לכל מהי. מבחינה זו, הכנסת היא מקום אכזרי. יושבים שם ביחד 120 ח"כים ותריסר עתונאים, כולם מכירים את כולם, שומעים זה את זה, יום אחרי יום, ובאווירה אינטימית זו נחרץ מישפט במהרה, פה אחד, בהסכמה אילמת.

חודש־חודשיים אחרי פתיחת הכנסת, כבר יודעים הכל: פלוני הוא כסיל גמור, ואין טעם להקשיב למילה היוצאת מפיו. אלמוני הוא בלתי־מנוסה, אך הוא יהיה ח"כ טוב.

■ ■ ■

שלום כהן נתגלה חיש מהר כח"כ שהוא מתחת לממוצע — שאינו הכי גבוה. אין ספק שהוא עצמו הרגיש בכך — במודע או בלא־מודע — והדבר הגביר את תיסכולו, שהפך לכוח הרסני. הרסני, קודם כל, לעצמו.

מבחינה זו, יש עניין פסיכולוגי בטענות שהוא מש־מיע כיום, להצדקת מעשהו. מבחינה עובדתית והגיונית, הן מגוחכות. אך מבחינה פסיכולוגית, הן חושפות הרבה.

כך הוא טוען, למשל, ש„אורי אבנרי לא נתן לו לדבר", וזאת משום שאבנרי, שהוא חולה כידוע בשג־עון־הגדלות, רצה לדבר על כל עניין חשוב בעצמו.

האמת הפשוטה היא שכהן נאם בשנה הראשונה קרוב למאה נאומים (מיספר שח"כ נורמלי, בסיעה גדו־לה, מגיע אליו בעשר שנים). על רובם, עברה העתונות בשתיקה רחמנית (אפילו כשקרא נאום של זכרוני, לא עשה רושם, כי היה ברור שהיה זר לנושא). שלום כהן עצמו הרגיש שמבחינה פרלמנטרית ואינטלקטואלית נתגלה כאפס, והוא מצדיק את עצמו (כלפי עצמו, אני סבור) כמי שלא ניתן לו להוכיח את עצמו.

אין עוד טעם להתווכח על טענות אלה, כשם שאין טעם להתייחס לקיתון־השופכין שהוא שופך כיום על תנועתנו, על שבועון זה ועלי אישית. אחרי שנוכח לדעת שרק סיגנון סקנדאליסטי יכול לזכות אותו בת־שומת־לב, הוא הולך בדרך זו. השבוע נדהמו אפילו העתונאים, שהתרגלו לסיגנונו, נוכח צורת התבטאותו.

ואין פלא. אחרי שהחליט לעשות מעשה שהוא בזוי במהותו, אין עוד כל דבר שיעצור בעדו לבזות ולהת־בזות. כמו, למשל, האימרה שהעלים הזה — שקוראיו שלחו אותו לכנסת, ושבשמו הוצג לבוחרים — הוא „מלוכלך". מתי הפך מלוכלך? ניחשת נכון — ברגע ששלום כהן עזב אותו, בשלל גדול.

■ ■ ■

עיתוי הפרישה היה נתון מראש — וניתן היה לח־שב אותו בדיוק. בעוד שלושה שבועות נגמרת מחצית תקופת־הכהונה. היה על שלום כהן לביים „פילוג" על רקע „עקרוני" לפני תאריך זה, כדי שלא יהיה גלוי לגמרי מה שידוע לכל הקרובים לעניין (ובעיקר בכנסת עצמה): שזהו מעשה פשוט של כלגתריזם מצד אדם שלא איכפת לו להרוס את עצמו ואת כל שהוא היה קשור עימו במשך 20 שנה — ובלבד להידבק לכיסא במשך שנתיים נוספות.

על רקע זה התגלגלו הדברים בשנה האחרונה, ולא כדאי לחזור על הפרטים העכורים. לפני שלושה חודשים השתמש בתירוץ הראשון שנזדמן לדרכו (החלפה שיג־רתית של נציג בלתי־מוכשר בהסתדרות) כדי לפברק „משבר", לפתוח במסע־השמצות ולהחרים את המוסדות הדמוקרטיים של התנועה. המעשה של השבוע היה רק סוף־פסוק — הסקת המסקנה האחרונה, ברגע האחרון.

■ ■ ■

היה זה בסך־הכל יום עצוב — בעיקר לגבי שלום כהן עצמו. במשך החודשים האחרונים ניתק את עצמו מכל יחס של חברות, מן העתון שבו הפך מעוזב־קיבוץ חסר־מקצוע לאיש בעל מעמד, מן התנועה שנתנה בו אמון ושלחה אותו לכנסת, מן הידידים שעוד לפני כמה חודשים היו מוכנים לתמוך בו.

עתה נשאר בכנסת כצל — כלנתר שהכל יודעים כי הוא נמצא בכנסת רק מפני ששולחיו אינם יכולים להחליפו על פי חוק, ושאין לו שמץ של סיכוי להיבחר אי־פעם מחדש. גרוטאה פוליטית, עוד לפני שיצא לד־רך פוליטית. „השבועון הפוליטי" שעליו הכריז במסי־בת־עתונאים בקולי־קולות, שבק חיים לכל חי עוד לפ־ני שנולד. עתון־הנשים, שעליו הכריז במודעות בעתו־נות, מת בטרם נולד. והשבועון לנערים, אותו התחיל להוציא, ניטש השבוע על־ידי שותפיו, אחרי כשלון.

אפשר היה לרחם עליו, לולא השיטות השפלות וה־השמצות הבזויות שבהן הוא משתמש, בנסיון־סרק לה־רוס כל מה שמזכיר לו את מעילתו באמון.

ואילו סיעתנו — כאשר פרש שלום כהן ממנה למ־עשה לפני חודש, חזרה למלוא הכושר, אחרי הסיוט של השנה האחרונה. חזרנו לתנופת פעולתנו בכנסת הקודמת. חבל שמבחינה כמותית ירדנו, זמנית, מסיעת־שניים לסיעת־יחיד. מבחינה איכותית, זהי עלייה. הכל יודעים, כי סיעה זו מייצגת את 17 אלף הבוחרים שב־חרו בה — ומעשה מעציב של מעילה־באמון אינו מש־נה עובדה זו.

סיעתנו קוראת לממשלת ישראל:

לחלן הנאום להנמקת הצעת סיעתנו לסדר־היום, בדבר הסעת־חינם של חיילי צה"ל בכל קווי האוטובוסים.

אורי אבנרי: זו הפעם השלישית שאני עומד על הדוכן הזה, באותו עניין עצמו.

אחת מפעולותי הראשונות, בכנסת הקודמת, היתה להעלות את מצוקתם של החיילים, העומדים לצדי הכבישים בכל רחבי הארץ, בשרב, בגשם, בסערה, ומחכים להסעה. אמרתי אז, שהמצפון הציבורי אינו יכול לסבול מצב כזה.

בוויכוח ההוא השיב מטעם הממשלה סגן שר־הבטחון, חבר־הכנסת צבי דינשטיין, ועל פי הצעתו, הסירה הכנסת את ההצעה מסדר־היום.

אני מרשה לעצמי לומר, במדים עדינות: היתה זו אחת הטעויות החמורות ביותר בי־תולדות הכנסת.

לקראת סיום כהונת הכנסת הקודמת, העליתי את העניין מחדש, ואז הציע גם המערך הצעה מקבילה משלו, שהובאה על־ידי חבר־הכנסת גבי כהן. אני חושב שהמערך עשה לעצמו חשבון נכון ונבון, כי לקראת הבחירות, אין להשאיר עניין זה תלוי באוויר, ובוודאי לא כשהוא מזוהה עם סיעה אפוזיציונית. כאילו סיעתנו היא היחידה הדואגת לשלום החיילים, ואילו מפלגת הרוב אינה דואגת.

לכן החליטה סיעת המערך להציע גם היא הצעה זו. שתי ההצעות, של חבר־הכנסת גבי כהן ושלי, הועברו לוועדה, על פי המלצתו של שר הבטחון מר משה דיין.

רה. אבל אם אותו חייל רוצה לנסוע באוטובוס — צריך לאפשר לו לנסוע באוטובוס!

איני בא לפסוק נהגים פרטיים מהחובה המוסרית להסיע במכוניתם את החיילים, המחכים בצידי הדרכים. אני חושב שעל כל נהג פרטי מוטלת החובה המוסרית לאסוף חיילים, המבקשים לנסוע למחוז חפצם.

אבל אין זה משחרר את המדינה מהדאגה להסעתם של אותם חיילים וחיילות, שאינם רוצים לנסוע בטרמפ, או שהרכבת אינה יכו־לה להביאם למחוז חפצם, וכי־התחבורה הי־נוח לחם הוא האוטובוס.

כמה זה יעלה?

כאשר העליתי בפעם הראשונה את ההצעה, הזכר סכום דמיוני של כמה מיליוני לירות לשנה, כתשלום גלובלי שיש לשלם לאגד. אני מתאר לי שאם חבר־הכנסת קרגמן וחבריו לוועדה ייכנסו לעובי־הקורה, הם יצליחו להקטין את הסכום. אבל נניח שזה כרוך בהו־צאה של כמה מיליוני לירות. זה לעומת תקציב מדינת־ישראל, לעומת תקציב הבטחון של מדינת־ישראל? ומהו סכום זה לעומת הרווח שיתבטא במוראל החיילים?

אינני מזלזל בהוצאה של מיליון לירות. אני יודע שמיליון מצטרף למיליון. אני חושב, עם כל הכבוד, שהוצאה של שני מיליון לירות היא מוצדקת למטרה זו.

ישראל קרגמן: מי מדבר על שני מיליון?

אורי אבנרי: אם אני מפרש נכון את קריאת־הביניים של חבר־הכנסת קרגמן, הרי זה לא כרוך בהוצאה העולה בהרבה על שני מיל־יון לירות.

אינני נבהל מזה, כי אני חושב שהמטרה הזאת מצ־דיקה גם הוצאת סכום יותר גבוה, בתנאי שזה מחיר הקרן של הסעת החיילים, חיילים הנוסעים בפועל. אפ־שר לקבוע מחיר זה תוך כמה חודשים של נסיון מעשי. אחרי תקופת הרצה מעשית, אפשר לקבוע את הסכום המדוייק.

אני מוכן להציע לחבר־הכנסת קרגמן שים־כים להעביר את ההצעה לוועדה שהוא עצמו עומד בראשה מתוך מגמה — ואני מנסח את הדברים בצורה הצנועה ביותר — להגשים הצעה זו במשך תקופת־הרצה של מיספר חודשים.

ייקבע־נא הסדר לחצי שנה, ותוך תקופה זו ייערך סקר מטעם המוסד המתאים, וייקבע כמה חיילים מש־תמשים בפועל בזכות זאת. כמה זה עולה לאגד, כמה צריכים לשלם. ובתום חצי השנה יובא העניין שוב לכנסת, והכנסת תחליט לאור הממצאים אם לכלול את ההוצאה הכרוכה בכך בתקציב הבא.

כמה מוסדות במדינה התעוררו לפתרון הבעיה הזאת. הראשונה היתה התנועה הקיבוצית, שעשתה הסכם עם אגד. תמורת תשלום גלובלי, נוסעים החיילים בני הקיבוצים חינם באוטובוסים.

לאחר מכן התעוררו כמה רשויות מקומיות, וגם הן עשו הסכמים נפרדים עם אגד. נקבע שתמורת תשלום גלובלי מסויים, יסעו בני אותן ערים חינם באוטובוסים.

כא שר־הפנים והטיל וטו על הסכמים אלה, בטענה שזוהי סובסידיה מוסווית לאגד.

זוהי טענה מוזרה מאוד בעיני. יש מוסדות במדינה המסובלים גם בסבך החשבונות של אגד לקבוע את המחיר המדוייק, שיש לשלם תמורת נסיעת חיילים.

ואם, חלילה, בשנה הראשונה, עד אשר ישתכלל כל הסקרים, ישלמו לאגד קצת יותר מדי או קצת פחות מדי, לא יהיה זה אסון, כהשוואה לסכל החיילים.

היזומה היא ברוכה. יש לברך כל מועצה מקומית וכל עיריה, שנטלה לידיה את היזמה להסדיר את הסעת בניה המשרתים בצבא. ואני מביע הוקרה לראשי רשו־יות אלה. אך אין לקבל יזומה זו, מסיבה אחרת.

אני מתאר לעצמי מצב בו עומדים בשורה שלושה חיילים: האחד בן קיבוץ, השני בן העיר חולון, השלישי בן העיר קריית־גת. והנה בא אוטובוס, ושלושתם רוצים להכנס.

בן הקיבוץ נכנס על־פי ההסכם שהושג עם התנועה הקיבוצית; בן חולון ייכנס על־פי ההסכם עם עיריית חולון; ואילו בן קריית־גת לא ייכנס, כי הרשות המקו־מית שלו — אי שלא היה איכפת לה, או שלא היה לה כסף.

הוא יישאר עומד בכבישׁ.

נסים אליעד: זוהי באמת הבעייה, חבר־הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: זהו מצב בלתי נסבל. על זה לא יתכן ויכוח. אילו הוזמו של משרד־הפנים היה נגבע מן השיקול הזה, הייתי מצדיק אותו.

אבל לכך יש תרופה מאוד פשוטה: שלא התנועה הקיבוצית, ולא עיריה זו או אחרת תעשה הסכמים נפרדים עם אגד, אלא שאת ההסכם יעשה גוף האחראי לשלומם ולרווי־חתם של החיילים המשרתים אותנו — מדינת ישראל.

ואני שואל זו הפעם השלישית, בתמיהה גוברת והר־לכת: איזו הצדקה יכולה להיות למדינת ישראל שלא לעשות את הצעד הפעוט הזה, ולהסדיר את זכויות כל החיילים לנסוע בכל כלי תחבורה חינם?

חלק זעיר

יש לנו תקציב בטחון המרקיע שחקים. כאשר העליתי בפעם הראשונה את ההצעה הזאת לפני שש שנים, תק־ציב הבטחון היה בסביבות של מיליארד ורבע לירות. היום תקציב הבטחון מגיע לפחות ל־4.5 מיליארד לי־רות, והוא מתקרב ל־5 מיליארד ואולי ל־6 מיליארד.

בתקציב כזה של מיליארדים המוקצבים לבטחון, ההוצאה הזאת בטיה בששים. איך אפשר לשלול את הזכות האלמנטרית הזאת מהחיילים?

אני חוזר ואומר: זכות זו מעניקת לנו כחברי־כנסת, היא מועניקת לשוטרים ולכל מיני סוגים של אזרחים. באיזה זכות אנו שוללים אותה מהחיילים?

יכול מישהו לבוא ולטעון, שזוהי סובסידיה לחברת אגד. מה שנאמר לגבי ההסכם...

נסים אליעד: המדינה נותנת סובסידיה ל־אגד.

אורי אבנרי: אני שמח שאתה עוזר לי. זה נכון.

האם זוהי דאגתנו הנוראה, שחלילה אגד תרוויח מעיסקה זו? אני חושב שחברת אגד לא צריכה להרוויח על כך. אני חושב שאגד צריכה להסיע חיילים במחיר הקרן. אני מניח שוועדת הכספים, המספלת בבעיות אלה מטעם הכנסת, מסוגלת לקבוע מהו מחיר הקרן של הסעה זו. אני מוכן לסמוך בעניין זה על חבר־הכנסת קרגמן ועל הוועדה שבראשה הוא עומד, עם כל הבקורת שיש לי עליה מבחינות אחרות.

אני מציע להעביר הצעה זו לוועדה.

טרמפ לחייל!

בדיוני הוועדה חלה תזוזה מסויימת בכיוון החיובי. אך לא נתקבלה דרישתנו היסודית: שכל חייל במ־דים, כל חייל בשירות, יוכל להיכנס לכל כלי תחבורה ציבורי — רכבת ואוטובוס — ולנסוע לכל יעד שהוא בלי תשלום, והמדינה תפצה את שרותי התחבורה הצי־בוריים עבור נסיעתם של חיילים אלה.

שר־הבטחון לא הביע התנגדות לעקרון זה. עד כמה שזכור לי, הוא תמך בו, אך אמר שאין בכך פתרון מלא לבעייה, מכיוון שרבים מן החיילים מעדיפים בכל זאת, מסיבות שונות, לנסוע בטרמפים.

כאמור, ועדת־הכספים קיבלה חלק מדרישותינו. היא קבעה שברכבת ישראל יסעו חיילים חינם. אך לגבי הבעייה החשובה יותר — ההסעה באוטובוסים — לא נתקבלה דרישתנו. וכך עומד המצב כיום.

משה דיין מחמק

בהביאי את הצעתנו, זו הפעם השלישית אל הבית, אני חוזר ודורש שכל חייל במדים יוכל להיכנס לכל אוטובוס ולנסוע חינם לכל יעד.

זכות זו, המוקנית לחברי־הכנסת, למזכירי הסיעות בכנסת, לשוטרים ולסוגים מסויימים של אזרחים, איננה מוקנית כיום לחיילים.

אני יודע ששר־הבטחון נעדר כאן היום מסיבה טרא־גית — מותו של יצחק טבנקין. אבל אילו היה שר־הבטחון פונה אל סיעתנו ומבקש שנדחה את הדיון לי־עם אחרת, היינו נענים ברצון, כדי לשמוע את תשובתו בנושא זה.

הוא לא מצא לנכון לעשות זאת, ואני מבין אותו היטב. כי לא נאה לשר־הבטחון — ואני אומר זאת בכל החומרה — באמת לא נאה לו לבוא אל הכנסת ולהציע להסיר הצעה זו מעל סדר־היום.

הוא משאיר ברצון תפקיד בלתי־נעים זה למישהו אחר מחברי סיעתו.

איזו זכות מוסרית?

לא הכנתי את נאומי בכתב, כי אני רוצה להגיד דברים פשוטים בצורה הפשוטה ביותר.

איזו זכות מוסרית יש לכיתי־הנבחרים של מדינת ישראל, השוחה חיילים לקרב, השולח חיילים למבצעים, המטיל עליהם חובות — איזו זכות יש לו למנוע מהחיילים את האפ־שרות הפשוטה להגיע הביתה בחופשה?

חייל מקבל לעיתים יום, יומיים או שלושה ימי־חופ־שה, ולעתים חצי יום חופש, ואין כל אפשרות לצה"ל לספק תחבורה לכל חייל אינדיווידואלי, הנוסע לחופשה לכמה שעות. איזו זכות יש לנו למנוע מהחיילים האלה את הזכות הפשוטה לנסוע באוטובוס הביתה?

אני יודע שגם לאחר הסדר כזה יהיו חיילים רבים, אשר ירצו לנסוע בטרמפ, מפני שהאוטובוס אינו נוסע בקו המתאים, ולפעמים הנסיעה בטרמפ היא יותר מזי־

מספר 1767 שנה 35 כ' תמוז תשל"א, 13.7.1971 המחיר 1.80 ל"י

העולם הזה

האם יסרבו הרבנים לגייר צעירה זו מפני שהיא חשפנית?